

TILINPÄÄTÖS 2024

Paraisten kaupunki

SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimintakertomus

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
1.2. Kaupungin hallinto	5
1.3. Talouden kehitys.....	8
1.4. Kaupungin strategia	14
1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa.....	19
1.6. Henkilöstö	22
1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus	24
1.8. Riskit ja riskienhallinta	37
1.9. Lausunto sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni)	42
1.10. Ympäristö ja kestävyys.....	44
1.11. Näkymät.....	46
1.12. Tuloksen käsittely	47

2. Talousarvion toteutuminen (kaupunki ja konserni)

2.1 Yhteenveto.....	48
2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta	49
2.3. Käyttötalouden toteutuminen ja talouden toteuma	53
Vaalit.....	53
Tilintarkastus	54
Hallinto ja tukipalvelut.....	55
Elinvoima	70
Kasvatus ja koulutus	88
2.4. Käyttötalouden toteutuminen määrärahojen sitovuustasolla	94
2.5. Tuloslaskelma	95
2.6. Investointiosan toteutuminen	96
2.7. Rahoituslaskelma	109

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma	110
3.2. Tase.....	111
3.3. Rahoituslaskelma	113
3.4. Liitetiedot.....	114

4. Eritetyt tilinpäätökset

4.1. Taseyksikkö vesilaitoksen tilinpäätös	130
--	-----

5. Allekirjoitukset ja merkinnät

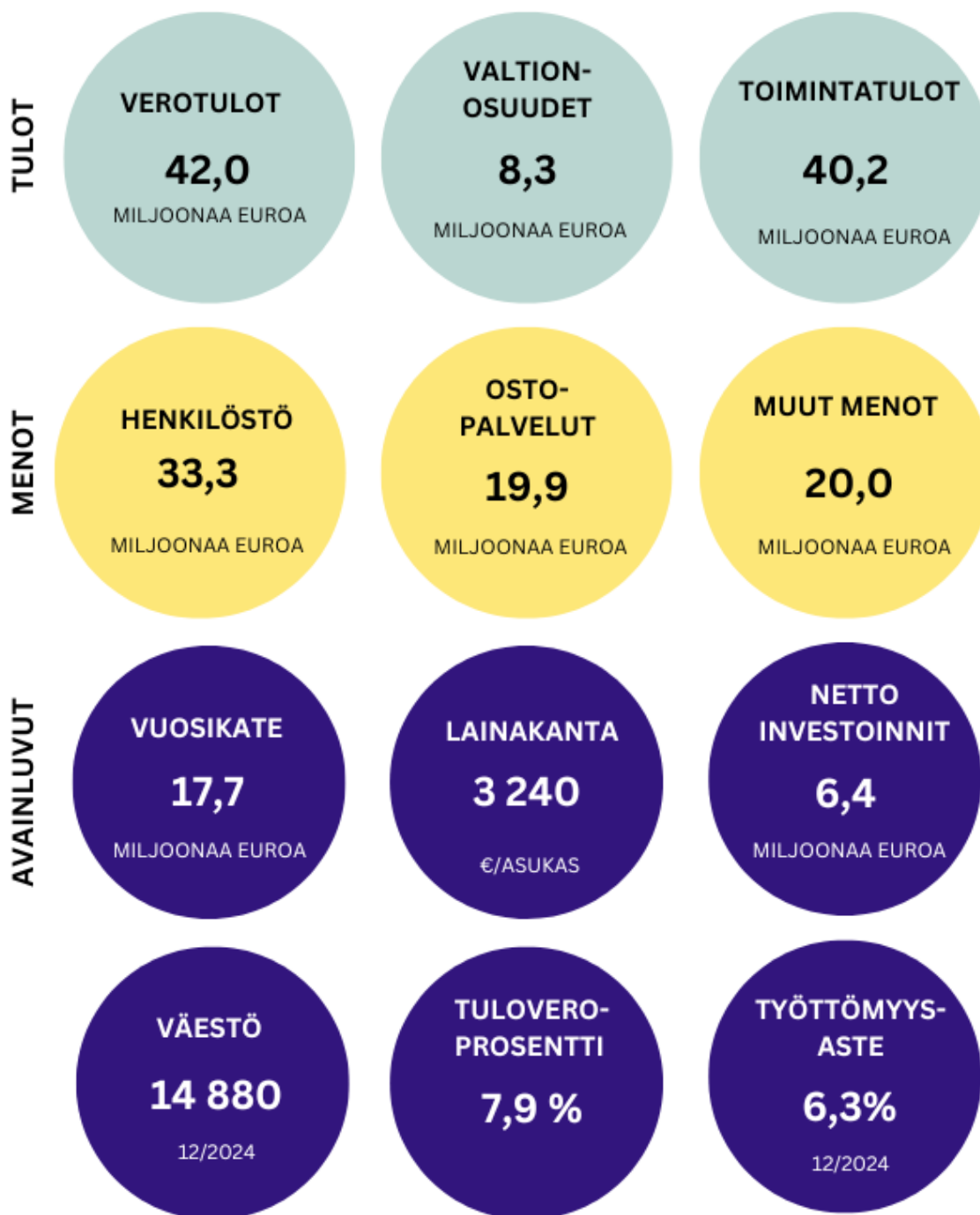
5.1. Tilinpäätöksen allekirjoitukset	136
5.2. Tilinpäätösmerkinnät.....	137

6. Luettelot ja selonteot

6. Luettelot ja selonteot	138
---------------------------------	-----

Avainluvut

Ulkoiset - Sisäiset

1. Toimintakertomus

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Suomen johtava saaristokaupunki Paraisten kaupunki on vuonna 2024 jatkanut kehittymistä ja palvelujensa parantamista vastatakseen asukkaiden tarpeisiin, suuntautuakseen kasvuun ja turvatakseen kestävästä tulevaisuuden. Seuraavassa on katsaus vuotta leimanneisiin tapahtumiin.

Toimintaympäristö

Valtio on harjoittanut vuoden aikana tiukkaa talouspolitiikkaa, mikä heijastuu myös kuntien toimintaan. Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Näyttääkin siltä, että kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2024.

Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta negatiiviseksi. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Kuntaliiton arvioiden mukaan talouden tilan heikkenemistä selittää verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneneminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset. Kunnat valmistautuivat vuoden aikana ottamaan vastuulleen työllisyyspalvelut valtiolta sekä mittavaan rakennuslainsäädännön uudistukseen.

Uusi organisaatio

Kaupungille muotoiltiin kevään aikana uusi henkilöstöorganisaatio. Muutos oli suuri, kun kaupunki siirtyi kolmesta toimialasta viiteen osastoon. Uuden organisaation on määrä selkeyttää kaupungin toimintaa ja edesauttaa uuden kasvun luomisessa kaupunkiin. Suuren organisaatiomuutoksen loppuun saattaminen jatkuu vielä keväällä 2025. Vuoden aikana panostettiin organisaation toiminnan kehittämiseen. Kaikki kaupungin esihenkilöt aloittivat syksyllä perusteellisen esihenkilökoulutuksen. Tavoitteena on koordinoida kaupungin toimintaa nykyistä selkeämmin. Kaupunki aloitti vuoden alussa uuden työterveyshuoltoyhteistyön Pihlajalinnan kanssa. Yhteistyö on käynnistynyt hyvin ja osapuolten välille on kehittynyt aktiivista vuoropuhelua.

Vaikka vuosi oli suurten muutosten vuosi, KivaQ-henkilöstökysely osoitti, että kaupungin työntekijät ovat tyytyväisiä kaupunkiin työnantajana, ja kyselyn tulokset ovat kehittyneet positiiviseen suuntaan.

Infrastruktuuri ja ympäristö

Vuosi oli myös isojen siltahankkeiden vuosi. Uusi Hessundinsalmen silta avattiin liikenteelle ja Kaarinan Kuusistonsalmen silta uusittiin. Uuden Kirjalansalmen sillan rakentaminen jatkui.

Valtio teki vuoden aikana päätöksen Paraistenväylän rakentamisesta. Paraistenväylä luo uusia mahdollisuuksia Paraisille, kun etäisyys Turkuun lyhenee sekä minuuteissa että kilometreissä.

Ympäristöasiat ovat olleet keskiössä ja käynnissä on ollut useita hankkeita, joiden tavoitteena on pienentää kaupungin hiilijalanjälkeä ja edistää kestävästä kehitystä. Saaristomereen, luonnon monimuotoisuuteen, liikenteeseen, energiaan ja yhteistyöhön keskittyvän kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman puitteissa on toteutettu useita toimenpiteitä.

Koulutus

Koulutus on aina ollut Paraisten kaupungille prioriteetti. Paraisten kaupunki on vuoden aikana jatkanut panostuksiaan kouluihin. Oppimiskeskus Brava on päässyt hyvään alkuun, ja vuoden aikana vietettiin virallisia avajaisia. Malms skolan tiloja remontoidaan ja työ jatkui koko vuoden ajan.

Pargas svenska gymnasium rankattiin vuonna 2024 Suomen parhaaksi lukioksi Suomen Tietotoimiston STT:n lukiovertailussa. Tämä kertoo kaupungissa tarjottavan opetuksen korkeasta tasosta.

Talouden kehitys

Kaupungin taloudellinen tulos on vuoden 2024 talousarvioon verrattuna hyvä. Tulos on lähes 12 miljoonaa euroa. Kun poistetaan vaikutus, joka 75 prosentin osuuden myynnillä Paraisten Kaukolämpö Oy:stä oli, tulos on noin 100 000 euroa. Sitä pitää verrata budjetoituun lähes 2,6 miljoonan euron alijäämään.

Vaikka kustannukset kaupungin muutosprosesseihin liittyen nousivat tilapäisesti, kaupungissa onnistuttiin tarkassa kulukontrollissa.

Veroja kertyi yhteensä vajaat 42 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,5 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa, mutta vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Valtionosuudet ovat kaupungin suurin taloudellinen haaste. Sote-uudistuksen tasauuserät vaikuttavat kaupungin talouteen pienentämällä kaupungin laskennallisia valtionosuuksia. Kaupunki sai valtionosuuksia noin 8,3 miljoonaa euroa, kun se vuotta aikaisemmin sai niitä noin 10,7 miljoonaa euroa.

Investoinnit lisäävät poistoja, minkä vuoksi kaupungin on huolehdittava siitä, että vuosikate kattaa kasvavat poistot. Kaupunki laati vuoden aikana toimenpideohjelman kaupungin talouden tasapainottamiseksi.

Terve talous edellyttää, että kaupunki etsii jatkuvasti kaikkein tehokkaimpia ratkaisuja. Samaan aikaan kaupungin on pyrittävä kääntämään negatiivinen väestönkehitys positiiviseksi. Tarvitaan strategisia panostuksia tulevaisuuteen.

Tulevaisuudensuunnitelmat

Paraisten on jatkossa panostettava kasvuun koko kaupungin tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi. Positiivinen väestönkasvu turvaa mahdollisuudet säilyttää kaupungin palvelut koko saaristokaupungin alueella. Kaupungille laaditaan uusi maltilliseen kasvuun perustuva strategia.

Panostus uusiin asuntoihin on välttämätön. Tämä toteutetaan kasvupaketilla, joka luo mahdollisuuksia uusien asuntojen toteuttamiseen. Kaupungilla on oltava valmius tehdä strategisesti tärkeitä panostuksia. Samaan aikaan kaupungin on tehtävä työtä oman kiinteistöomistuksensa vähentämiseksi.

Kaupungin on panostettava siihen, että se on joustava ja nopea yhteistyökumppani. Kaupunkia on kehitettävä hallintokoneistosta palveluorganisaatioksi.

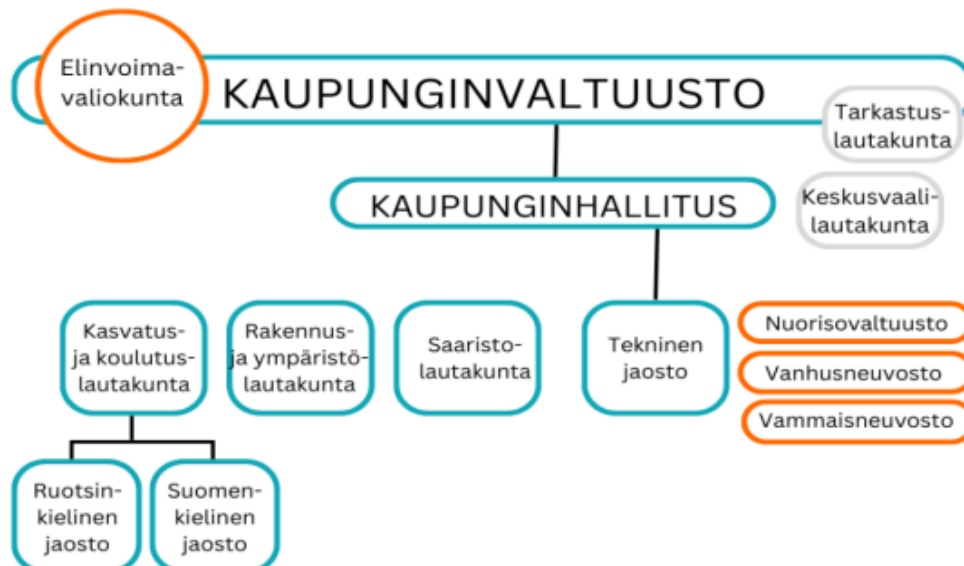
Iso kiitos kaikille, jotka ovat myötävaikuttaneet kaupungin myönteiseen kehitykseen. Parainen on mahdollisuuksien kaupunki. Meidän pitää keskittyä kaupungin profiilin nostamiseen ja mahdollisuuksiemme kehittämiseen yhdessä.

1.2. Kaupungin hallinto

Paraisten kaupungin henkilöstöorganisaatio järjesteltiin vuoden aikana uudelleen.

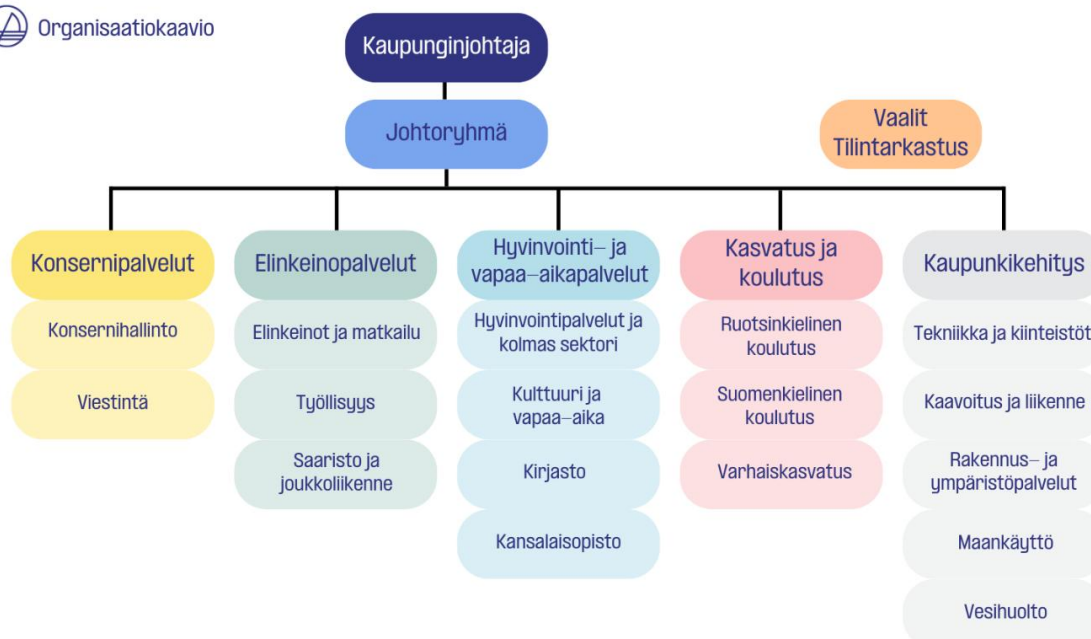
Organisaatiomuutostyö on koskenut henkilöstöorganisaatiota, kun taas kaupungin toimielimet ovat pysyneet ennallaan. Valtuusto hyväksyi kaupungin uuden hallintosäännön kokouksessaan 10.6.2024 §:ssä 56.

Kaupungin toimielimet 1.1.2023 alkaen:

Henkilöstöorganisaatio 10.6.2024 alkaen:

 Organisaatiokaavio

Kaupunginhallitus 2024

<u>Varsinaiset jäsenet</u>	<u>Puolue</u>		<u>Henkilökohtaiset varajäsenet</u>
Gunilla Granberg	RKP	puheenjohtaja	Linda Lindberg
Staffan Åberg	RKP	I varapuheenjohtaja	Christer Friis
Markku Orell	Kok.	II varapuheenjohtaja	Sammy Järnström
Tina Axén	RKP		Merja Fredriksson
Kaj-Johan Karlsson	RKP		Jan Eriksson
Kurt Lundqvist	RKP		Kyösti Kurvinen
Regina Koskinen	RKP		Jeanette Laaksonen
Maria Sainio	Kok.		Petri Abrahamsson
Mikaela Luoma	SDP		Hanna Karlsson
/ 1.6.2023 alkaen Dan-Peter Henriksson			/ 1.6.2023 alkaen Carita Henriksson
Egon Nordström	Vihreät		Mona Lehtonen
/ 1.6.2023 alkaen Mona Lehtonen			/ 1.6.2023 alkaen Mika Wallin
Jarmo Takatupa	PS		Mika Peltokorpi

Kaupunginhallitus on kokoontunut 17 kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 349 pykälää. Esittelijänä on toiminut 31.3.2024 asti Hanna-Maria Grandell ja 1.4.2024 alkaen Tom Simola ja pöytäkirjanpitäjänä 31.3.2024 asti talouspäälikkö Petra Palmroos, 1.4.–31.5.2024 hallintopäälikkö Hanna-Maria Grandell ja 1.6.2024 alkaen talous- ja hallintopäälikkö Petra Palmroos.

Valtuusto 2024

<u>Puolue</u>		<u>Puolue</u>	
Bergqvist Sandra	RKP	Lundqvist Kurt	RKP
Björkroth Tomas	RKP	I varapuheenjohtaja 30.9.2023 asti puheenjohtaja 1.10.2023– 31.7.2024	
Järvinen Hanna	Kok.	II varapuheenjohtaja	
Söderlund Nina	Vas.	III varapuheenjohtaja 31.7.2023 asti	
Abrahamsson Petri	Kok.		
Axén Tina	RKP		
Björk Maj	RKP		
Ekström Kurt	RKP		
Eriksson Jan	RKP	I varapuheenjohtaja 1.10.2023–16.9.2024, puheenjohtaja 16.9.2024–	
Fredriksson Merja	RKP		
Friis Christer	RKP		
Granberg Gunilla	RKP		
Järnström Sammy	Kok.		
Karlsson Kaj-Johan	RKP		
Koskinen Regina	RKP		
		Nurro Karl	PS
		Orell Markku	Kok.
		Peltokorpi Mika	PS
		Sainio Maria	Kok.
		Schwartz Rolf	RKP
		Silventoinen Erika	RKP
		Strömborg Daniel	RKP
		Särkijärvi Helena	Vihreät
		Takatupa Jarmo	PS
		Wallin Mika	Vihreät
		Wickström Laura	RKP
			I varapuheenjohtaja 31.10.2024–

Kurvinen Kyösti	RKP		Åberg Staffan	RKP
Laaksonen Jeanette	RKP			
Laaksonen Lotta	Vas.	III varapuheenjohtaja 1.8.2023 alkaen	Yhteensä 35 valtuutettua	
Lindell-Luukkonen Maria	SDP			
Lindholm Tom	SDP			

<u>Puolue</u>	<u>Valtuutettujen määrä</u>
Ruotsalainen kansanpuolue	19
Kokoomus	5
Sosialidemokraatit	3
Perussuomalaiset	3
Vihreät	3
Vasemmistoliitto	2

Valtuusto on kokoontunut kahdeksan kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 129 pykälää. Pöytäkirjanpitäjänä valtuuston kokouksissa on toiminut 1.10.2023–18.3.2024 opetuspäällikkö Ulrika Lundberg, 29.4.–10.6.2024 hallintopäällikkö Hanna-Maria Grandell ja 16.9.2024 alkaen talous- ja hallintopäällikkö Petra Palmroos.

1.3. Talouden kehitys

Suomen talous kääntyi taantumasta hienoiseen kasvuun alkuvuoden aikana, mutta vuositasolla bruttokansantuote (BKT) jää 0,3 prosenttia pienemmäksi vuonna 2024 kuin edellisvuonna.

Tuotantoa on heikentänyt rakentamisen merkittävä vähentyminen ja vuoden aikana myös yksityinen kulutus väheni jonkin verran. Suomen viennin kasvu vauhdittuu, mutta odotettua hitaammin euroalueen vaimean talouskasvun vuoksi.

Inflaation hidastumisen ja korkojen laskun odotetaan kääntävän sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun vuonna 2025, mutta kasvua hillitsevät julkisten menojen säästöt ja veronkorotukset. Inflaation hiipumisesta ja laskevista lainakoroista huolimatta kotitaloudet ovat vähentäneet kulutustaan ja lisänneet säästämistä. Yksityisen kulutuksen odotetaan kasvavan noin 1 prosentin verran vuonna 2025. Yksityisen kulutuksen ennakoidaan kääntyvän kasvuun korkotason laskun vähentäessä asunovelallisten velanhoitorasitetta ja kertyneiden säästöjen ohjautuessa vähitellen kulutukseen.

BKT:n odotetaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027.

Työmarkkinoiden käänne parempaan siirtyy vuoteen 2025. Vuosina 2026–2027 työllisyys paranee talouden vahvistuessa, ja työttömyysaste laskee vuoden 2025 8,4 prosentista 7,4 prosenttiin vuonna 2027.

Suomen vienti on elpynyt kuluneen vuoden aikana etenkin Aasiaan ja Eurooppaan myytyjen palvelujen voimakkaan kasvun vetämänä. Vastaavasti euroalueella tavarakaupan supistuminen on jatkunut, mikä selittää Suomen tavaraviennin alakuloa. Tavaraviennin heikkous hidastaa Suomen talouden elpymistä. Tuonnin odotetaan kasvavan vuonna 2025 voimakkaasti, kun vienti ja kotimainen talous elpyvät. Tuonnin kasvua tukee erityisesti vuodelle 2025 ennakoitu investointien kasvu. Vihreän siirtymän hankkeet, uudet datakeskukset ja hävittäjähankinnat sisältävät paljon tuontipanoja. Tuonti kuitenkin hiipuu hieman vuoden 2025 jälkeen ja tasaantuu lähemmäs kohti pandemiaa edeltävää tasoa vuonna 2027.

Euroalueen pidempään jatkuneen hitaan kasvun vaiheen ennustetaan päättyvän kasvun elpymiseen vuonna 2025, kun inflaation hidastuminen ja melko vahva nimellispalkkakehitys tukevat yksityisen kulutuksen elpymistä. Tähän viittaa kuluttajien luottamuksen koheneminen viimeisen kahden vuoden aikana. Monenlaiset haasteet kuitenkin varjostavat näkymiä, päällimmäisenä Saksan teollisuuden vaikea tilanne. Euroalueen tilannetta vaikeuttavat myös haastava geopolitiikka tilanne sekä poliittinen tilanne Saksassa ja Ranskassa. Sen sijaan eteläisen Euroopan melko hyvät näkymät kannattelevat euroalueen elpymistä. Euroalueen kasvu elpyy vuoden 2024 0,8 prosentista 1,2 prosenttiin vuonna 2025 ja edelleen 1,3 prosenttiin vuonna 2026.

Yhdysvaltojen myönteinen talouskehitys jatkuu pitkälti suotuisan työllisyystilanteen mahdollistaman vahvan yksityisen kulutuksen kannattelemana. Työttömyys on yhä lähes ennätyksellisen matalalla tasolla. Kuluttajien luottamus on yhä vahvaa, ja luottamus tulevaa kehitystäkin kohtaan on elpynyt. Kiinan talouskehitykseen liittyy monenlaisia epävarmuuksia. Kuluttajien luottamus on yhä alamaissa, joten kotimainen kulutus kehittyy vaatimattomasti. Kiinan talouden kasvu hidastuu vuoden 2024 4,2 prosentista 4 prosenttiin vuonna 2025 ja edelleen 3,8 prosenttiin vuonna 2026. (www.valtioneuvosto.fi/taloudellinen/katsaus, Talvi 2024)

Kuntahallinnon tilanne näyttää tulevina vuosina muuttuvan entistäkin haastavammaksi kasvavan menojen ja tulojen epätasapainon vuoksi. Talouden alavireisyys laskee kuntien saamia yhteisöverotuloja vuonna 2024, mutta muiden verolajien arvioidaan kehittyvän suotuisasti.

Hintojen nousun lisäksi myös kulutusmenot kasvavat voimakkaasti vuonna 2025, mikä johtuu TE-palvelu-uudistuksesta. Vastuu työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämisestä siirtyy uudistuksessa kunnille, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehitys vaikuttaa uudistuksen jälkeen entistä enemmän kuntien talouteen. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin edelleen lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen. Oppilasmäärän ennustetaan pitkällä aikavälillä vähenevän, mutta se ei tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Vuonna 2025 kuntien tulonsiirrot valtiolta

kasvat TE-palvelujen järjestämisestä muodostuvan uuden valtionosuustehtävän myötä. Rahoitus tähän tehtävään kohdennetaan kunnille kunnan peruspalvelujen valtionosuuden kautta. Valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti tuntuja leikkauksia vuosina 2025–2027 muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, vaikka niiden taso puolittui sote-uudistuksen yhteydessä. Verorahoitus ei riitä kuntahallinnon kasvaviin menopaineisiin, vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentti pysyy ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella. Kuntahallinnon suuret alijäämät vuosina 2025–2028 edellyttävät kunnissa merkittäviä sopeutustoimia tulevina vuosina.

Työmarkkinoiden käänteen parempaan arvioidaan tapahtuvan vuonna 2025, jolloin talouden elpyminen lisää työvoiman kysyntää. Vuonna 2024 työllisyys heikkeni erityisesti teollisuudessa ja rakentamisessa, ja työttömyysaste nousi vuoden lopussa 12 prosenttiin. Vuonna 2025 työmarkkinat alkavat elpyä, mutta työttömyyden lasku on hidasta. (www.valtioneuvosto.fi/taloudellinen/katsaus, Talvi 2024).

Suomen talouden ennuste,
Määrän muutos %

		2023	E2024	E2025
Tarjonta	BKT	-1,2	-0,3	1,6
	Tuonti	-6,6	-0,3	4,4
Kysyntä	Yksityinen kulutus	0,3	-0,4	1,2
	Julkinen kulutus	3,4	1,2	-0,5
	Investoinnit	-9,0	-5,6	7,4
	Vienti	0,2	0,4	3,4
Muut	Työttömyysaste	7,2	8,3	8,4
	Kuluttajahintaindeksi, muutos %	6,2	1,6	1,1

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja, talousnäköymä, talvi 2024, 2024:19-20

Kaupungin väestö

Kaupungin asukasluku on pienentynyt vuodesta 2012 joulukuuhun 2024 noin 4,35 prosenttia eli 15 561 asukkaasta 14 880 asukkaaseen (alustava tieto). Netto maahanmuutto on 34. Kaupungin negatiivinen väestönkehitys johtuu siitä, että ihmisiä kuolee enemmän kuin syntyy ja että kaupunkiin suuntautuva tulomuutto on vähäistä. Vuonna 2030 asukkaita olisi ennusteen mukaan 14 660 ja vuonna 2040 asukasluku olisi 14 210.

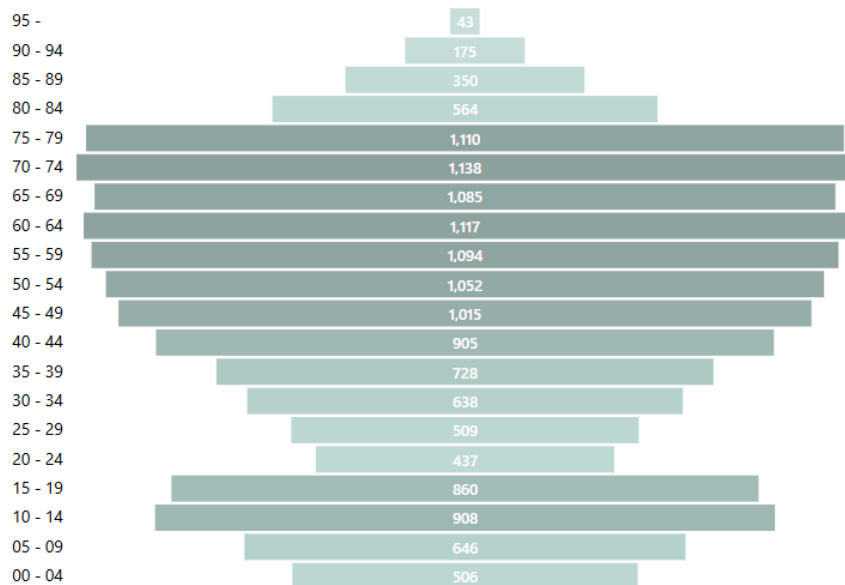
Kuukausikohtaiset tiedot kaupungin väestönkehityksestä vuonna 2024:

Väkiluvun muutos kuukausittain

Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Netto- maahan- muutto	Kokonais- muutos	Väkiluku
2024-01	7	17	-10	-1	0	-11	14,988
2024-02	5	9	-4	-8	8	-3	14,985
2024-03	5	15	-10	-2	1	-11	14,974
2024-04	4	14	-10	-2	9	-3	14,971
2024-05	6	7	-1	16	11	26	14,997
2024-06	6	18	-12	-15	2	-25	14,972
2024-07	12	18	-6	19	2	15	14,987
2024-08	6	15	-9	-18	-1	-28	14,959
2024-09	7	16	-9	-37	-4	-50	14,909
2024-10	3	17	-14	0	9	-5	14,904
2024-11	6	16	-10	4	-3	-10	14,894
2024-12	5	18	-13	-1	0	-14	14,880
Total	72	180	-108	-45	34	-119	14,880

Kaupungin väestömäärällä on suuri merkitys kaupungin verotulojen ja kaupungin saamien valtionosuuksien kannalta. Pienemmän väestön myötä on haasteellisempaa ylläpitää palvelutasoa, jollaista kaupungin pitäisi pystyä tuottamaan asukkailleen, koska rahoitus vähenee.

Seuraavassa on kuvattuna kaupungin asukkaiden ikäjakauma.

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

Paraisten kaupungin asukkaat puhuvat 18 eri äidinkieltä. Muiden äidinkielten (eli jokin muu kuin ruotsi tai suomi) joukossa yleisimmät äidinkielet olivat arabia (93 henkilöä), ukraina (87), viro (79), venäjä (68), englantia (55), thai (30), saksa (23), kiina (21), puola (19), tagalog ja vietnam (17 + 17), espanja ja unkari (14 + 14) ja kurdi (11). Kaupungin asukkaista 56,7 prosentin (8 114) äidinkieli on ruotsi ja 43,3 prosentin (6 200) äidinkieli suomi. (Tilastokeskus 31.12.2023)

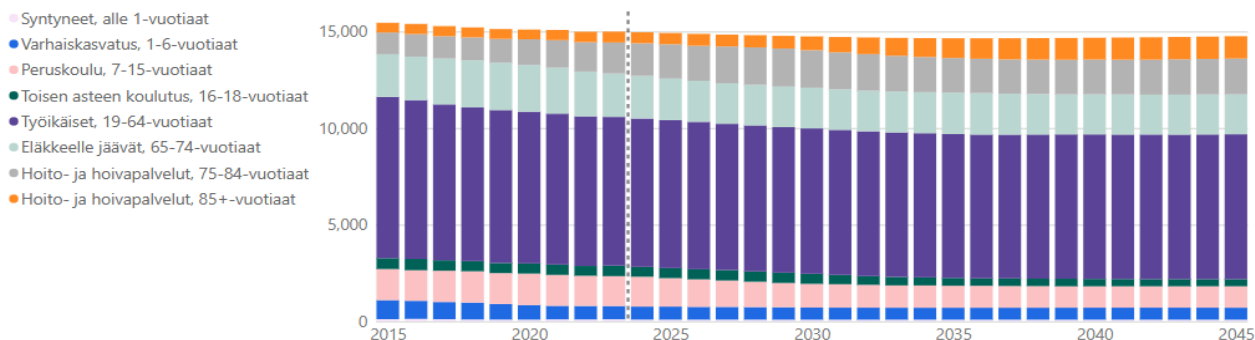
Väestönkehitys

Suomen väestö ikääntyy muita EU-maita nopeammin alhaisen syntyvyyden ja elinajanodotteen kasvun vuoksi. Sama suuntaus näkyy kaupungin väestössä.

Keski-ikä
47.8

Ennusteen mukaan työikäisen väestön eli 19–64-vuotiaiden osuus vähenee hieman vuoteen 2045 mennessä, kun taas ikääntyneen väestön osuus kasvaa 13 prosenttia. Keski-ikä kaupungissamme on 47,8 vuotta.

Väestö 2015–2023, väestöennuste 2024–2045:

Lähde: Kuntamaisema/Dashboard

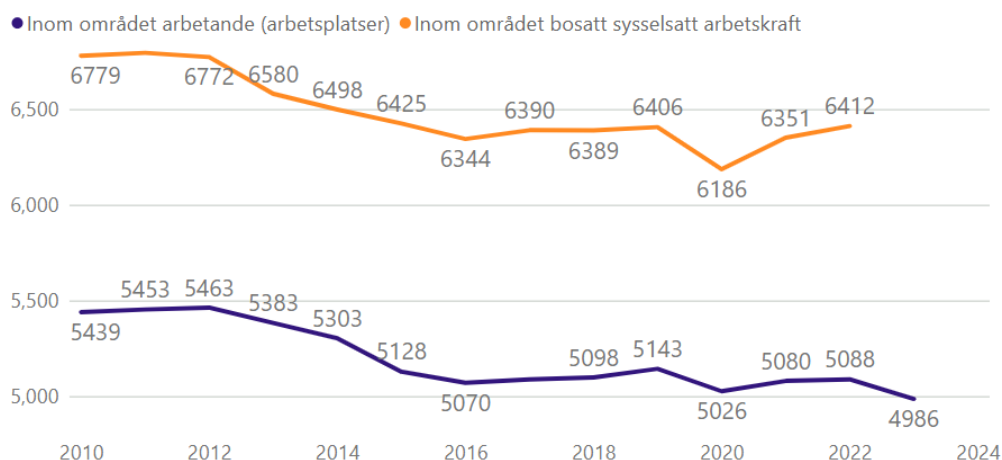
Kehityssuunta on vuodesta 2015 lähtien ollut eri ikäryhmien osalta negatiivinen lukuun ottamatta kaupungin ikääntyntä väestöä eli 75-vuotiaita ja sitä vanhempia, joiden osuus on vuosien mittaan kasvanut tasaisesti ja on edelleen kasvussa. Suomen väestö kasvaa voimakkaasti ylimmissä ikäryhmissä. Väestöennusteen mukaan maahanmuutto Suomeen on kasvanut merkittävästi. Tulevaisuudessa Suomeen suuntautuvan maahanmuuton arvioidaan lisääntyvän noin 40 000 maahanmuuttajalla vuodessa, mikä kasvattaa työikäisten määrää. (<https://tem.fi/-/tyomarkkinaennuste-tyollisyys-kaantyy-kasvuun-vuoden-2025-aikana>, <https://yle.fi/a/7-10066081>)

Kunta vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä yhdessä hyvinvointialueen kanssa, joten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perustuu pitkälti kunnan ja hyvinvointialueen sekä muiden toimijoiden yhteistyöhön.

Kaupungin työllisyys

Työllisyys ja tulojen kehitys vaikuttavat kaupungin talouteen. Kun eläkeläisten ja ikääntyneiden osuus väestöstä kasvaa, supistuu myös kunnan veropohja. Vuoden 2024 lopussa Paraisilla oli työikäisiä 6 818 ja heistä 6,3 prosenttia (431 kpl) oli työttömiä työnhakijoita. Työttömistä työnhakijoista miehiä oli 253 ja naisia 178.

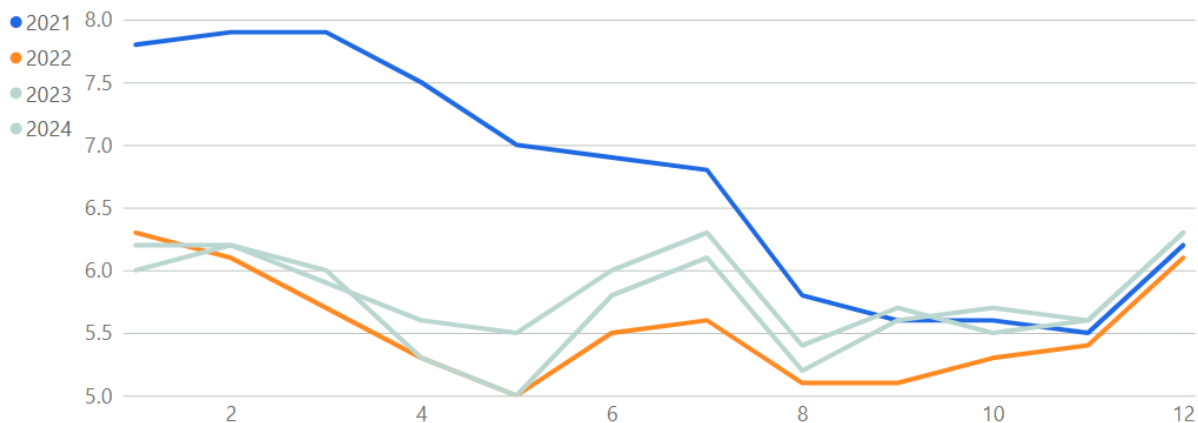
Diagrammi kuvaa työpaikkojen osuutta kaupungissa (violetti viiva) sekä kaupungissa asuvan työllisen työvoiman osuutta (oranssi viiva) vuosina 2010–2023. Kaupungissa asuvan työllisen työvoiman osuudessa on viime vuosina tapahtunut hienoista positiivista kasvua, mikä hyödyttää kaupungin elinvoimaisuutta. Työpaikkojen määrässä on sen sijaan tapahtunut negatiivista kehitystä.

Lähde: Kuntamaisema/Dashboard

Pitkäaikaistyöttömien määrä Paraisilla kasvaa edelleen, ja vuoden 2024 lopussa pitkäaikaistyöttömien osuus oli 29,7 prosenttia (28,3 prosenttia vuonna 2023). Varsinais-Suomessa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 11,5 prosenttia eli 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa keskimäärin (12,0 prosenttia). Koko alueen alin työttömyysaste 6,6 prosenttia on Turunmaan saaristossa. Vuoden lopussa työttömiä oli enemmän kuin vuotta aikaisemmin kaikissa Varsinais-Suomen seutukunnissa. Turunmaalla työttömyys kasvoi 0,1 prosenttiyksikköä vuoden takaiseen verrattuna (6,5 prosenttia 12/2023).

Alla oleva diagrammi kuvaa työttömien osuutta työvoimasta Paraisilla vuosina 2020–2024:

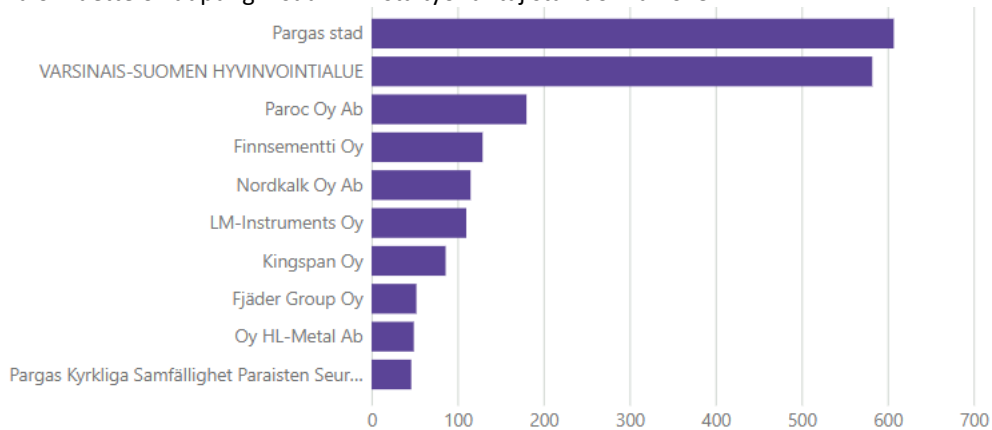
Lähde: ELY-keskus: Työllisyyskatsaus / Kuntamaisema / Dashboard

Varsinais-Suomessa työttömien työnhakijoiden määrä nousi kaikissa kunnissa vuotta aiemmasta, yhteensä 13 prosenttia, kun koko maassa työttömien määrä nousi samassa ajassa 8 prosenttia.

Kuntien väliset erot työttömyydessä olivat merkittäviä. Työttömyysprosentti oli korkein Turussa (14,8 prosenttia) ja alin Ruskolla (5,5 prosenttia). Pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden määrä nousi voimakkaasti loppuvuodesta; nousua oli 20,3 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna.

Uusia avoimia työpaikkoja oli Varsinais-Suomessa haettavana vuoden lopussa 43 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Määrällisesti eniten työpaikkoja on ollut avoinna hoitoalalla, metalliteollisuudessa ja majoitus- ja ravitsemisalalla. Työpaikkojen määrä väheni eniten kaupanalalla (pois lukien puhtaat myyntitehtävät), -78 prosenttia, ja teollisuudessa (pois lukien metalli), -60 prosenttia. Rakennusteollisuudessa avointen työpaikkojen määrä supistui lähes puoleen vuoden takaisesta, yhteensä 46 prosenttia, ja opetuslalla avointen työpaikkojen määrä putosi 13 prosenttia. (www.ely-keskus.fi/työllisyyskatsaus joulukuu 2024)

Alla on luettelo kaupungin suurimmista työnantajista vuonna 2023.

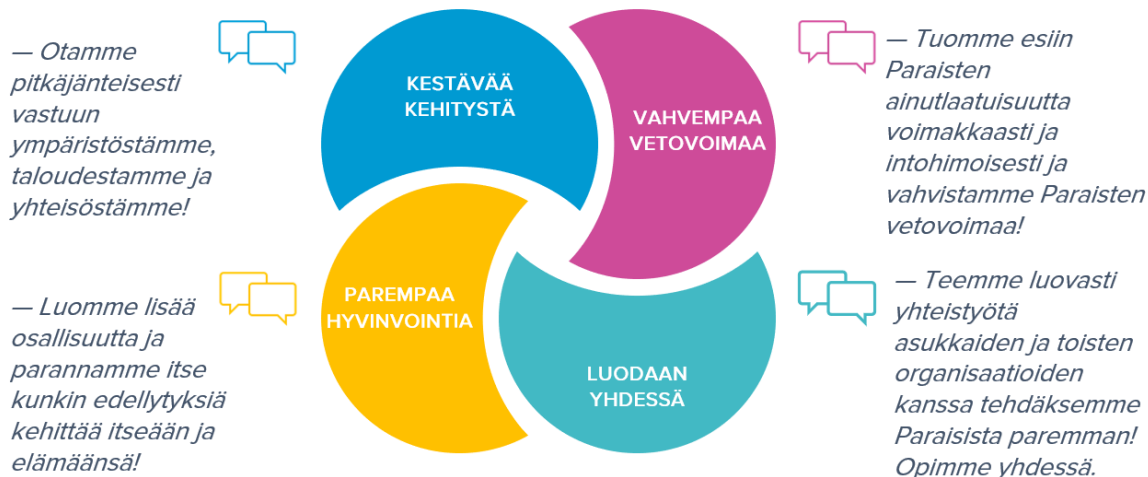

Lähde: Tilastokeskus/Kuntamaisema/Dashboard

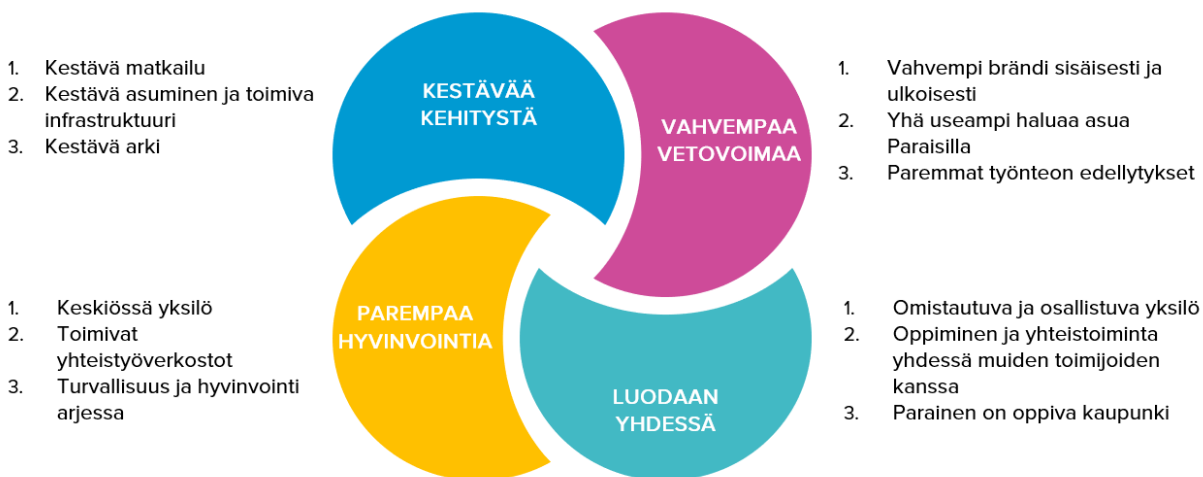
1.4. Kaupungin strategia

Valtuusto hyväksyi Paraisten kaupungin uuden strategian 25.4.2022.

Strategia määrittelee kaupungin tavoitteet ja tavoitellun muutoksen. Strategiassa on määritelty tavoitteet ja mittarit neljälle painopistealueelle. Valtuustokauden tavoitteiden saavuttamiseksi talousarvion laatimisen yhteydessä määritellään vuosittaiset tavoitteet ja toimenpiteet. Valtuustokauden tavoitteiden toteutumista arvioidaan ja seurataan vuosittain toiminnan ja talouden raportoinnin yhteydessä.

Strategian neljä painopistealuetta ovat: vahvempaa vetovoimaa, kestävä kehitystä, parempaa hyvinvointia ja luodaan yhdessä. Painopistealueiden tavoitteet ovat seuraavat:

Kaupungin vuoden 2024 strategiset painopistealueet

Strateginen tavoite	Vastuualue	Toteuma 2024
Luomme parhaan ilmapiirin isoille ja pienille yrityksille yhdessä yritysten kanssa.	Elinkeinoelämä ja matkailu	Varsinais-Suomen maakuntaennusteen 2025 mukaan Parainen on Varsinais-Suomen 9. yritysystävällisin kunta ja yhteistyö kunnan ja yrittäjien välillä 7. paras yrittäjien arvion mukaan. Parainen on tippunut yhden sijan edellisestä mittauksesta molemmissa.
Tuomme esiin ja teemme näkyväksi Paraisilla toimivat yritykset ja niiden tarjoamat työmahdollisuudet.	Elinkeinoelämä ja matkailu	<i>Teknisk utveckling för framtidens skärgårdsturism</i> -hankkeessa kehitetään yhteistyössä Kemiönsaaren kanssa alueen digitaalista näkyvyyttä ja saavutettavuutta muun muassa liittämällä mukaan tekoälyä. Marraskuussa käynnistynyt kolmivuotinen <i>Coast & Archipelago TravelTech Boost</i> -hanke.
Kehitämme houkuttelevia konsepteja Paraisille suuntautuvan muuton tukemiseksi.	Viestintä ja markkinointi	Pohjatyo edellytysten luomiseksi tuleville kampanjoille on tehty.
Olemme aktiivinen toimija asumisen ja arjen kestävyyttä edistävissä pilottihankkeissa ja aloitteissa.	Elinkeinoelämä ja matkailu / Saaristomeren Unesco-biosfäärialue.	Paraisten ja sen saarten asuttavuuteen liittyen on käynnistetty kaksi uutta hanketta: Asuttavuus Paraisten saarilla ja Supported by nature.
Kehitämme parempia kierrätys-, jätehuolto-, lietteenkäsittely- ja septiratkaisuja yhdessä muiden toimijoiden kanssa.	Tekniikka ja infra	Korppoossa otettiin talvella 2024 käyttöön kotitalouksien lietteiden ja käymäläjätteiden vastaanottopiste. Hanke on toteutettu tiiviissä yhteistyössä kuntaomisteisen jäteyhtiön LSJH Oy:n kanssa. Koko Paraisten alue siirtyy vuodesta 2026 alkaen kunnan järjestämään lietteiden kuljetukseen.

Strateginen tavoite	Vastuualue	Toteuma 2024
Luomme kaikenikäisille annettavan harrastustakuun mallin.	Kulttuuri ja vapaa-aika	Kulttuuri ja vapaa-aika on tutustunut erilaisiin toimintamalleihin muissa kunnissa ja useimmiten toimintamallina on nuorten harrastustakuu. Kunnat viittaavat Harrastamisen Suomen malliin. Paraisilla Harrastamisen Suomen mallin puitteissa järjestetään noin 40 kerhoa koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä, ja toiminta koskee kaikkia kunta-alueita. Kulttuuri ja vapaa-aika jatkaa edelleen muiden kuntien erilaisten harrastuspalvelukokeilujen kehittämisen seuraamista. Asiasta on keskusteltu myös vaikuttamistoimielinten yhteisessä seminaarissa. Tämän keskustelun pohjalta kulttuuri ja vapaa-aika pyrkii asettamaan heikommassa asemassa olevat ryhmät etusijalle kaupungin omassa toiminnassa. Perusteita voivat olla sosioekonomiset syyt, ulkopuolisuus, syrjäytymisriski, ikä tai muu vastaava.
Kehitämme tapojamme viestiä koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista.	Kasvatus ja koulutus / työllisyyspalvelut	Valtion TE-toimistojen julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. Paraisten kaupunki on palkannut yhdessä Kemiönsaaren kunnan kanssa työllisyyspalvelujen projektipäällikön. Projektipäällikkö on vuonna 2024 osallistunut Turun työllisyysalueen työvoimapalvelujen järjestämisen suunnitteluun valtuuston 11.11.2024 hyväksymän yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.
Muotoilemme pitkän tähtäimen palvelulupauksen kriittisistä toimintamuodoista kaikille kunta-alueille.	Elinvoima/hyvinvointi	Toimenpiteitä ei ole tehty.

Strateginen tavoite	Vastuualue	Toteuma 2024
Luomme uuden työllistämistoimintoihin liittyvän yhteistyömallin.	Elinvoima/työllisyyspalvelut	Valtion TE-toimistojen julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. Turun kaupunki toimii Turun työllisyysalueen vastuukuntana. Valtuusto on 11.11.2024 hyväksynyt sopimuksen lakisääteisten työvoimapalvelujen hoitamisesta kuntalain 54 §:n mukaisesti. Paraisten ja Kemiönsaaren välillä on tehty yhteistyösopimus lähipalvelujen tuottamisesta Turunmaalla.
Erityisesti huomioimme lasten, nuorten ja ikääntyneiden hyvinvointia kuvaavat hyte-tavoitteet.		Hyte-indikaattorit jaetaan prosessi- ja tulosindikaattoreihin. Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tekemää työtä. Tulosindikaattorit mittaavat kunnan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Tietojen keruu toteutetaan parittomina vuosina keväisin ja tulokset julkaistaan syksyisin, joten uusimmat tiedot ovat vuodelta 2023. Monet vuosien 2021–2025 laajan hyvinvointisuunnitelman tavoitteista ovat täyttyneet tai täyttyneet ainakin osittain. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on haastavaa, mutta yhdyspinnat ovat olemassa. Kaupungin sisällä on nimetty hyvinvointitiimi, jossa on edustajia eri toiminnoista, joten hyvinvointityö on osa koko kaupungin toimintaa.

Hyvinvoinnin ja työllisyyden edistäminen

Kuntalain 1 §:n mukaan asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Kyse on koetusta fyysisestä ja psyykkisestä terveydestä ja hyvinvoinnista, sosiaalisista suhteista ja turvallisuudesta. Tätä voidaan kutsua yhteisellä nimikkeellä elämänlaaduksi, mikä tarkoittaa sitä, että hyvinvointityö edistää kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa.

Kaupunki on muodostanut vuoden aikana hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen osaston ja kasvattanut samalla henkilöstöresurssin yhdeksi kokopäivätoimiseksi hyvinvointikoordinaattoriksi. Strategisesti kaikki osaston yksiköt työskentelevät hyvinvointiasioiden parissa.

Vuoden aikana on perustettu hyvinvointitiimi, jossa ovat edustettuina kaikki kaupungin osastot ja myös seurakunnat. Kokouksiin voidaan kutsua hyvinvointialueen edustajia. Hyvinvointityöhön osallistuvat myös lasten ja nuorten oloja edistävä moniammatillinen ryhmä ja liikenneturvallisuusryhmä. Työ on yksilöity vuosien 2021–2025 laajassa hyvinvointikertomuksessa, joka kattaa 1) lapset, lapsiperheet ja nuoret, 2) työikäiset ja 3) ikäihmiset. Seurannasta on raportoitu vuoden 2023 hyvinvointiraportissa.

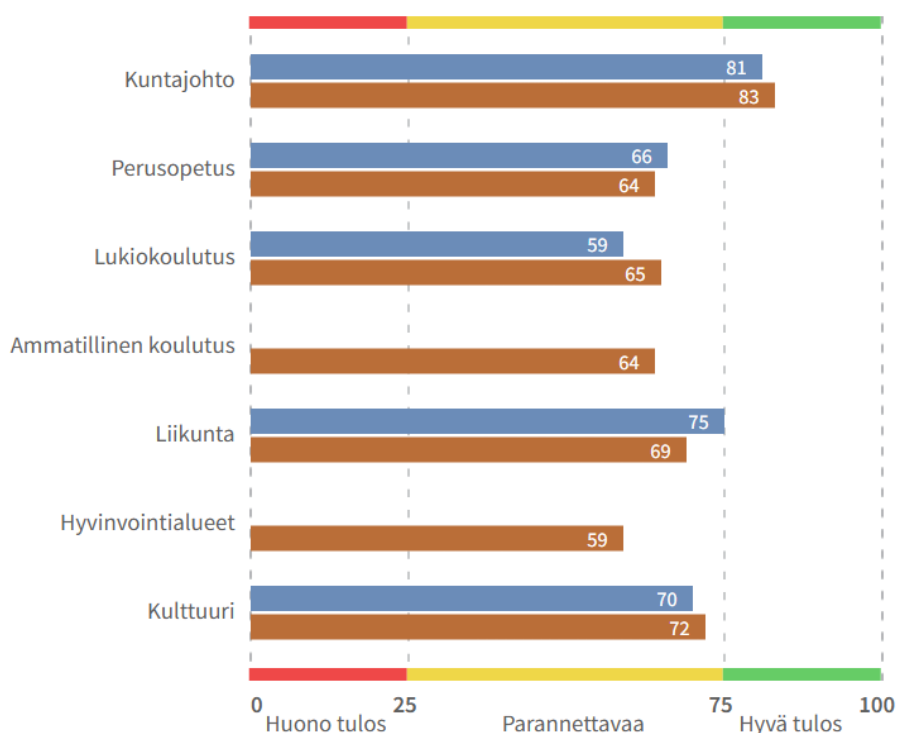
Yhdyspintoja hyvinvointialue Varhaan ylläpidetään erilaisten ryhmien ja kokousten kautta. Vuosien 2026–2029 hyvinvointisuunnitelman laatimistyö on käynnistetty yhdessä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.

HYTE-kerroin

Kunta saa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosaa, jolla varmistetaan kuntien terveyttä edistävä ja ennaltaehkäisevä toiminta. Rahoitus perustuu HYTE-kertoimeen. Kerroin perustuu osin prosessi-indikaattoreihin, jotka kuvaavat kuntien toimintaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, ja osin tulosindikaattoreihin, jotka mittaavat asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. HYTE-kerroin on kehittynyt Paraisten kaupungin osalta myönteiseen suuntaan; valtionosuuden lisäosa on 291 600 euroa vuonna 2024, kun se vuonna 2023 oli 268 800 euroa. (Sotkanet, THL)

TEAvisari

TEAvisari on kuntien, hyvinvointialueiden ja koulujen työkalu. Tulos kuvaa terveydenedistämistoimintaa eli kunnan toimintaa asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa

Paraisten kaupungin henkilöstöorganisaatio järjesteltiin vuoden aikana uudelleen, minkä seurauksena siirryttiin kolmesta toimialasta viiteen osastoon. Organisaation entiset vastuualueet muutettiin yksiköiksi. Organisaatiomuutos vaikutti kaikkiin osastoihin kasvatusta ja koulutusta lukuun ottamatta. Organisaatiomuutoksen seurauksena valtuuston kokouksessa 10.6.2024 hyväksyttiin uusi hallintosääntö. Syksyllä 2024 hallintosääntötyötä jatkettiin siltä osin kuin se koskee kaupungin tulevia poliittisia toimieliimiä.

Vuoden alussa kaupunginhallitus asetti sekä luottamushenkilöistä että viranhaltijoista koostuvan työryhmän laatimaan uuden talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2024–2027. Työryhmä kokoontui keväällä 2024 kuusi kertaa ja talouden tasapainottamisohjelma hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 10.6.2024. Kaupunki haki vuodelle 2024 harkinnanvaraisia valtionosuuksia yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Kaupungin hakemus hylättiin.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen osastopäällikkö aloitti työnsä 1.12.2024. TE-uudistuksen myötä työllisyyspalvelut siirtyivät kunnille 1.1.2025.

Vuoden 2024 aikana Paraisten kaupunki valmistautui ottamaan vastaan yritysten ja työnhakijoiden työvoimapalveluiden viranomaistehtävät. Työllisyyspäällikkö aloitti työnsä 1.1.2025.

Paraisten kaupunki osallistui A'pelago Initiativeen, joka on Blue Economy -yrityskiihdyttämö, jonka kautta 5 yritystä sijoittui Paraisille. Lisäksi Paraisten kaupunki teki kaksivuotisen sopimuksen joulukuusta 2024 alkaen Invest in -palveluista Business Turun kanssa. Tavoitteena on saada Paraisille lisää pääomasijoittajia ja uusia yrityksiä.

Vuoden 2024 aikana kaupunki on keskittynyt matkailussa saavutettavuuden parantamiseen, sesongin pidentämiseen, rengasreitien kehittämiseen ja markkinointiin sekä myynnin digitalisointiin. Näissä tukena käytettiin EU-rahoitusta saaneita *Teknisk utveckling för framtidens skärgårdsturism* -hanketta ja kolmivuotista marraskuussa 2024 aloitettua *Coast & Archipelago TravelTech Boost* -hanketta.

Julkisen liikenteen ja kutsutaksin käytöstä tehtiin selvitys, jonka valtuusto hyväksyi 29.4.2024. Julkisen liikenteen kehitystyö annettujen linjausten mukaisesti jatkui vuoden 2024 aikana.

Kesällä 2024 Finferries pilotoi kansallista sähköistä varausjärjestelmää, joka sai saariston käyttäjiltä hyvän vastaanoton. Kireä kuntatalous sekä kansalliset säästöt vaikuttavat joukkoliikennepalveluihin heikentävästi. ELY-keskus joutui säästösyistä vähentämään bussivuoroja Varsinais-Suomessa. Korpoström–Korppoon keskusta bussivuoro lakkautettiin, mutta paikallisten aktiivisuuden myötä kaupungin johto päätti omakustanteisesti jatkaa vuoroja pilottihankkeen myötä.

Vuoden 2024 aikana saaristolautakunta ja SANK ovat yhteistyössä työstäneet aktiivisesti Saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallista kehittämisohjelmaa vuosille 2024–2027.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Kaikissa yksiköissä on keskitytty paljolti konkreettisen hyvinvointityön rakentamiseen ja siihen, miten voidaan tehdä yhteistyötä ja kehittää hyvinvointityötä niin, että se tavoittaa kuntalaiset. Käynnistetty on muun muassa Voimaa vanhuuteen -liikuntaryhmiä ja ikääntyneiden avointa toimintaa ja perhekahvilatoimintaa. Tämä on tehty yhteistyössä muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa ja suunnitelmia yhteistyön lisäämiseksi viimeistellään. Vuoden aikana on perustettu hyvinvointitiimi, johon kuuluu edustajia kaupungin kaikilta osastoilta.

Tammikuussa 2025 ensi-iltansa saavan kaksikielisen nuorisoshown valmistelu alkoi syksyllä 2024. Vuoden aikana järjestettiin ensimmäistä kertaa Nallekarnevaalit-lastenfestivaali, joka oli suuri yleisömenestys. PUNT 2 -liikuntahalli avattiin vuoden aikana, mikä helpotti kaikkien urheiluseurojen tilannetta. Vuoden aikana on järjestetty noin 40 erilaista lasten ja nuorten kerhoa, jotka ovat ilmaisia ja pidetään koulussa heti koulun jälkeen. Taideharrastuksen ja

taiteenopetuksen saavutettavuutta edistävä Skapa-hanke on vieraillut kaikissa kouluissa ja päivähoitoyksiköissä ja lapset ovat päässeet kokeilemaan eri taidemuotoja taiteilijoiden kanssa.

Kasvatus ja koulutus

Vuonna 2021 tehdyn kouluverkkoselvityksen päivitystyö käynnistyi syksyllä talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti. Sunnanbergs skolan tulevaisuutta tarkastellaan. Oppimisen tuen laajan uudistuksen valmistelut aloitettiin.

Malms skolan peruskorjaus aloitettiin vuoden aikana. Vuosiluokat 1 ja 2 ovat toimineet väistötiloissa Vapparintiellä syksystä 2024 lähtien. Seuraavan peruskorjausvaiheen suunnittelu käynnistyi samaan aikaan.

Oppimiskeskus Brava luovutettiin kaupungille koulun pihan valmistuttua kesällä. Oppimiskeskuksen avajaiset pidettiin 9.9. PUNT 2 -liikuntahalli otettiin käyttöön koulujen liikunta- ja juhlasalina.

Korppoon monitoimikenttä ja päiväkodin piha valmistuivat ja avattiin syksyllä. Päivähoitopalvelujen hankinta saatiin päätökseen ja uusi sopimuskausi alkoi päiväkotien Bantis ja Fyrklövern osalta. Koivuhaan päiväkodin laajennuksen suunnittelu ja Knattebon päiväkodin sulkemisen suunnittelu käynnistyi.

Kaupunkikehitys

Uusi Klockarberget II -asuinalue Nauvossa valmistui ja tontit tulivat myyntiin vuonna 2024. Hanke toteutettiin yhteistyössä vesihuollon, Carunan ja Partelin kanssa. Paraisilla perussaneerattiin Sysilahdentie ja Nauvossa toteutettiin samat toimenpiteet Lahdentiellä. Lisäksi hulevesijärjestelmää laajennettiin Suopursuntien asuinalueella Skräbbölessä.

Oppimiskeskus Brava valmistui kokonaan kesällä 2024. Vuoden aikana aloitettiin Malms skolan perussaneeraus ja käynnistettiin Koivuhaan päiväkodin laajennuksen suunnittelu. Syksyllä toteutettiin Paraisten kunta-alueen siivouspalvelujen hankinta.

Kaavoitus on osallistunut useaan laajaan tie- ja infrastruktuurihankkeeseen, kuten uuden kiertoliittymän ja siihen liittyvien teiden suunnitteluun mt 180:n eli Saaristotien ja Vapparintien risteyksen kohdalla sekä työhön isojen siltojen ja Paraistenväylän alueellisten hankkeiden parissa. Osallistumalla aktiivisesti Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen päivitystyöhön tärkeät hankkeet Paraistenväylä ja jalankulku- ja pyöräilyväylä Prostvik–Nauvo saatiin sisällytettyä sopimukseen. Paraistenväylän rahoitus hyväksyttiin eduskunnassa joulukuussa.

Ympäristöministeriön rahoittamassa Hulevesien hallinnan hyvät käytännön ratkaisut -hankkeessa on keskitytty vahvistamaan kaupungin eri osastojen välistä yhteistyötä. Hanke kattaa koko prosessin hulevesien hallinnan suunnittelusta toteutukseen ja kunnossapitoon hyödyntäen Isoniitty II -asuinalueita pilottialueena. Tavoitteena on edistää kestäviä ratkaisuja ja levittää tietoa puhtaamman Saaristomeren hyväksi tehtävistä panostuksista. Kaksikielistä rakentajan opasta laaditaan parhaillaan, ja hanke jatkuu kesään 2025 asti.

Vuoden aikana myytiin 12 pientalotonttia, mikä on lisäystä edellisvuoteen verrattuna, jolloin myytiin 6 tonttia. Tämä myönteinen kehitys johtuu lähinnä suosituista asemakaava-alueista Norrbyssä ja Nauvossa. Yhteensä investoitiin 19 hehtaariin maata sisältäen tärkeitä maakauppoja sekä Nauvossa että Paraisilla.

Valmistelut uutta rakentamislakia varten aloitettiin vuoden 2024 aikana sisältäen info- ja koulutustilaisuuden osallisille huhtikuussa ja rakennusjärjestyksen päivitystyön. Rakennus- ja huoneistorekisterin parannushankkeen kautta rekisteröitiin 448 rakennusta (16 965 m²) ja 1 435 rakennuksen (76 849 m²) tiedot korjattiin. Tämä johti kiinteistöverotulojen kasvuun arviolta 163 765 eurolla.

Päätettyjen hakemusten määrä laski edelleen. Todennäköisin syy tähän ovat rakentamislain muutokset. Lupapäätöksiä tehtiin vuonna 2024 840 kpl, vuonna 2023 1005 kpl, vuonna 2022 1031 kpl, vuonna 2021 1335 kpl ja vuonna 2020 1159 kpl.

Kerrosneliöitä haettiin vuonna 2024 17 268 m² ja vuonna 2023 23 949 m², vuonna 2022 neliöitä haettiin 23 611 m², vuonna 2021 28 362 m² ja vuonna 2020 21 663 m². Lupia laitettiin vireille vuonna 2024 874 kpl ja vuonna 2023 1010 kpl ja vuonna 2022 haettiin ja ilmoitettiin kohteita 1095 kpl, vuonna 2021 1369 kpl ja vuonna 2020 1232 kpl.

Muita viranomaispäätöksiä (katselmuksia, joista on oikaisuvaatitusmahdollisuus) tehtiin vuonna 2024 1562 kpl, vuonna 2023 1871 kpl, vuonna 2022 1807 kpl ja vuonna 2021 1752 kpl ja muita katselmuksia tehtiin vuonna 2024 547 kpl, vuonna 2023 654 kpl, vuonna 2022 615 kpl ja vuonna 2021 814 kpl.

Uusia omakotitalojen rakennuslupia myönnettiin vuonna 2024 23 kpl (2023 24 kpl, 2022 29 kpl, 2021 40 kpl, 2020 21 kpl). Uusia rivitaloja myönnettiin vuonna 2024 1 kpl (2022 2 kpl, 2021 0 kpl, 2020 1 kpl). Uusia vapaa-ajanasuntoja myönnettiin vuonna 2024 27 kpl (2023 28 kpl, 2022 50 kpl, 2021 70 kpl, 2020 55 kpl, 2019 36 kpl). Muita rakennuksia myönnettiin vuonna 2024 166 kpl (2023 190 kpl, 2022 225 kpl, 2021 354 kpl, 2020 290 kpl). Erilaisia lupatoimenpiteitä kohdistui vuonna 2024 285 rakennukseen (2023 328 rakennukseen, 2022 356 rakennukseen, 2021 549 rakennukseen ja 2020 441 rakennukseen).

Rakentamislupien hakeminen on hiukan vähentynyt ja rakennusala on vielä matalasuhdanteessa yleisesti. Paraisilla asuinrakennusten rakentaminen on kuitenkin lähes keskimääräisellä tasolla ja suuria eroja vuosien välillä ei ole.

Vuoden 2024 ympäristömessut järjestettiin Paraisten päivien yhteydessä. Tapahtumassa nostettiin esille Saaristomeriohjelma, paikallisia vesienhoitohankkeita ja toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Kaksi uutta KuntaHelmi-hanketta käynnistettiin: Paraisten kalkkivaikutteiset paahdeympäristöt, johon sisältyy panostuksia Malmnäsin luonnonsuojelualueella ja Skarpdalissa, ja Helmikunnat 3, joka keskittyy taajamapurojen ennallistamissuunnitelmiin. Alueellista yhteistyötä toteutettiin muun muassa Kaarinan, Kemiönsaaren ja Naantalin kanssa rajat ylittävän luonnonsuojelualueen mahdollisuuksien selvittämiseksi.

Korppoon jätevedenpuhdistamon saneeraus ja laajennus valmistuivat ja otettiin käyttöön talvella 2024. Hanke toteutettiin tiiviissä yhteistyössä LSJH Oy:n kanssa, joka rakensi vastaanottopaikan sako- ja umpikaivolietteilte. Putkiverkoston saneerausta viemäri- ja vesijohtoverkoston vuotojen vähentämiseksi on jatkettu.

1.6. Henkilöstö

Vuonna 2023 toteutetusta organisaatiouudistuksesta tehtiin perusteellinen arviointi uuden kaupunginjohtajan johdolla. Talouden tasapainottamisohjelman parissa asetettiin työskentelemään ohjausryhmä, joka suunnittelee toimenpiteitä toiminnan sopeuttamiseksi ennustettuihin valtionosuuksien vähennyksiin. Samanaikaisesti päivitettiin myös kaupungin hallintosääntö.

Valtuuston hyväksyessä päivitetyn hallintosäännön päätettiin, että henkilöstöorganisaatio koostuu syksystä 2024 alkaen viidestä osastosta. Osastot ovat konsernipalvelut, elinkeinopalvelut, hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, kasvatus ja koulutus sekä kaupunkikehitys.

Kehittämistyön jatkamisen tukemiseksi tehtiin myös suuri panostus kattavaan johtamisohjelmaan. Ohjelman tarkoituksena on kehittää yhtenäinen johtamisen ja viestinnän malli ja täydentää esihenkilöiden johtamisen tueksi säännöllisesti järjestettäviä työpajoja ja sisäisiä koulutuksia. Työhyvinvointikoordinaattori on vuonna 2024 vakinaistettu kokopäivätoimiseksi, mikä antaa henkilöstöpalveluille paremmat mahdollisuudet työskennellä käyttäen pitkäjänteisiä ohjelmia työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi koko organisaatiossa.

Pihlajalinnalle 1.1.2024 lukien siirtynyt työterveyshuolto tarjoaa nyt huomattavasti aiempaa laajempaa tukea. Populus-ohjelmaa on täydennetty useilla moduuleilla. Esimerkkeinä voidaan mainita uusi poissaolojen raportointimoduuli, joka antaa esihenkilöille työkalut toimia proaktiivisesti henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämiseksi, ja digitaalinen järjestelmä työsuojelun turvallisuuteen liittyvien havaintojen, työtapaturmien, väkivaltatilanteiden ja epäasiallisen kohtelun raportointiin sekä riskikartoituksiin. Lisäksi on hankittu opettajasopimuksen mukainen digitaalinen opettajatietolomake.

Koska henkilöstöorganisaatio on ollut jatkuvan muutosprosessin kohteena, henkilöstöä koskevia lukuja ei ole tarkoituksenmukaista vertailla osastoittain viime vuoden vastaaviin lukuihin esiteltäessä tilannetta 31.12.2024. Aiemmin kustannuspaikoittain ilmoitetut hanketyöntekijät raportoidaan jatkossa sen toimintayksikön mukaan, jossa he suorittavat työtehtävänsä, mikä otetaan huomioon näissä taulukoissa.

Palvelussuhteet

Palvelussuhteet	Miehiä	Naisia	Yhteensä 2024
Vakituiset	119	381	500
joista toisessa tehtävässä kaupungilla *)	2	13	15
Määräaikaiset	40	123	163
joista sijaiset	8	43	51
Yhteensä	159	504	663
Henkilötyövuodet	156	482	638

*) joilla on toinen määräaikainen palvelussuhde kaupungilla (ei laskettu mukaan määräaikaisissa)

Eri osastojen vakituinen henkilöstö 31.12.2024:

Vakituinen henkilöstö	2024
Konsernipalvelut	28
Elinkeinopalvelut	8
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	28
Kasvatus ja koulutus	347
Kaupunkikehitys	89
Yhteensä	500

Henkilöstökulut

Vuonna 2024 tehdyt kunnallisten pääsopimusten sopimusratkaisut nostivat palkkakustannuksia 1.6.2024 lukien koko henkilöä koskeneen 2,27 prosentin yleiskorotuksen verran sekä paikallisten neuvottelujen perusteella jaetun 1,33 prosentin paikallisen järjestelyerän verran.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Toteutuma 1-12 / 2024	Tot-% 2024	Tot-% 2023
Henkilöstökulut yhteensä	-33 664 259	-34 044 772	-33 348 463	97,95 %	100,43 %
Palkat ja palkkiot	-27 148 557	-27 169 409	-27 241 587	100,27 %	101,2 %
Henkilösivukulut	-6 515 702	-6 875 363	-6 106 876	88,82 %	97,33 %
Eläkekulut	-5 601 187	-5 779 927	-5 382 578	93,13 %	100,98 %
Muut henkilösivukulut	-914 515	-1 095 436	-724 298	66,12 %	79,7 %

Sairauspoissaolot

Yhteistyö Pihlajalinnan kanssa mahdollistaa nyt sairauspoissaolojen analysoinnin aivan eri tavalla kuin aiemmin. Nämä luvut esitellään tarkemmin henkilöstöraportissa. Vuonna 2024 sairauspoissaoloja oli 12,32 päivää työntekijää kohden.

1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

Toimintatulot ja -menot

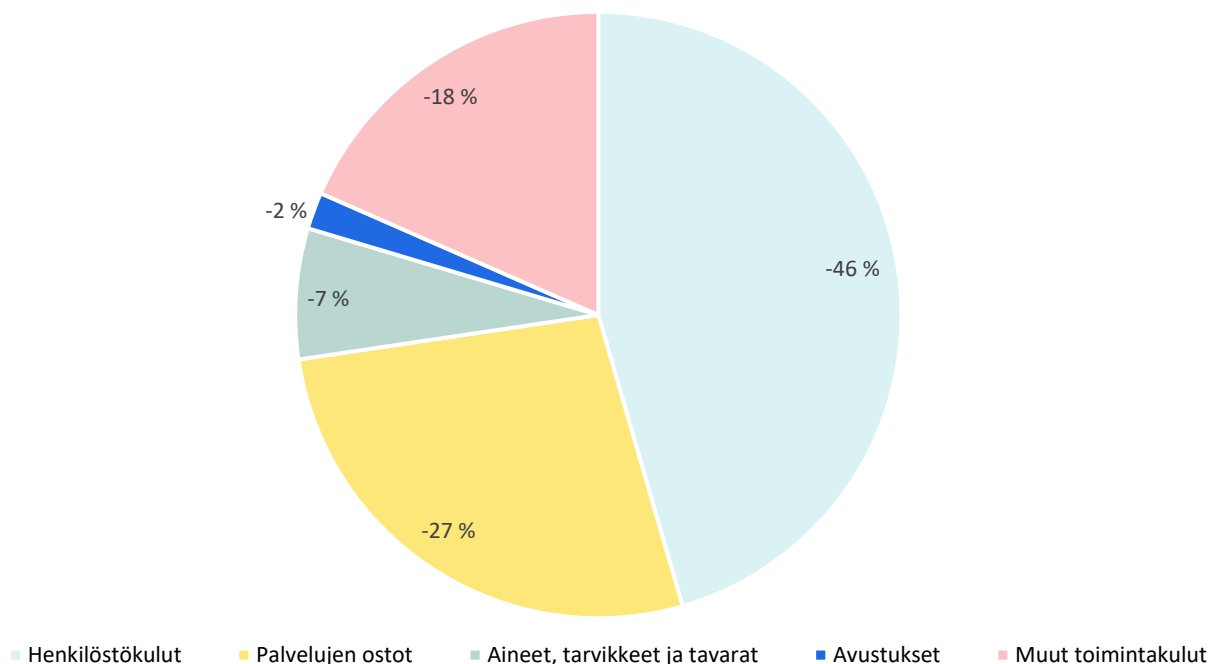
Kaupungin ulkoiset toimintatulot olivat vuonna 2024 yhteensä 27 miljoonaa euroa.

Vuoden aikana vesimaksuista kertyi 1,2 miljoonaa euroa, jätevesimaksuista 1,3 miljoonaa euroa, kotikuntakorvauksista 610 731 euroa, päivähoitomaksuista 495 650 euroa, rakennusvalvonnasta 525 320 euroa ja ulkoisista vuokratuloista 6,9 miljoonaa euroa (josta 4,4 miljoonaa euroa liittyy hyvinvointialueen kaupungilta vuokraamiin kiinteistöihin). Toimintatuloihin sisältyy myös kertaluonteinen 10,9 miljoonan euron myyntivoitto.

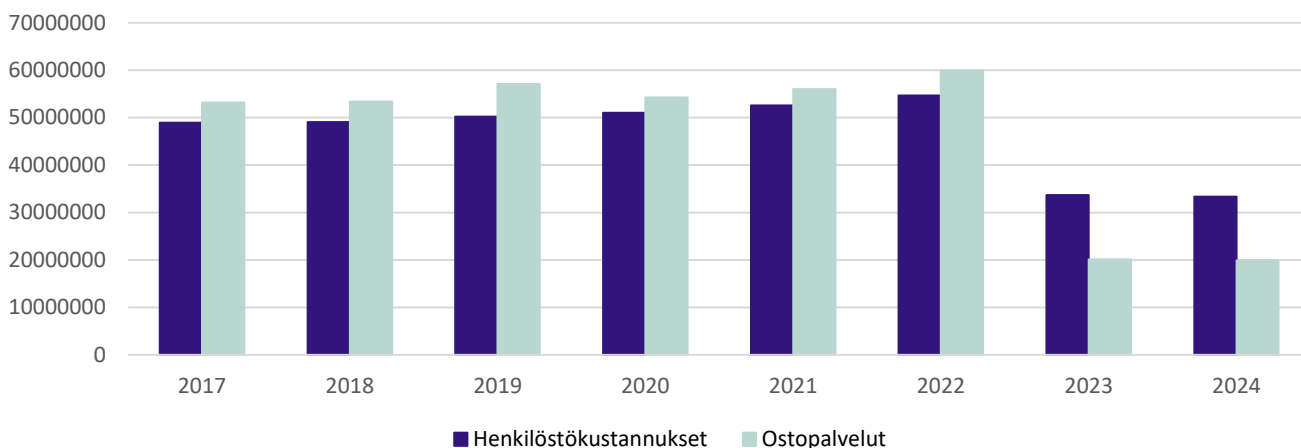
Ulkoiset kustannukset yhteensä olivat 60 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat yhteensä 33,4 miljoonaa euroa ja ulkoiset ostopalvelut 17,7 miljoonaa euroa. Suurimpia ostopalveluja ovat varhaiskasvatuspaikkojen ostot 1,6 miljoonaa euroa, asiantuntijapalvelut 1,2 miljoonaa euroa, ICT-palvelut 1,4 miljoonaa euroa, siivouspalvelut 1,2 miljoonaa euroa, rakennuspalvelut 2,6 miljoonaa euroa, ruokapalvelut 2,2 miljoonaa euroa ja kuljetuspalvelut 2,8 miljoonaa euroa.

Kaupungin toimintakate (toiminnan nettomenot) oli 33 miljoonaa euroa.

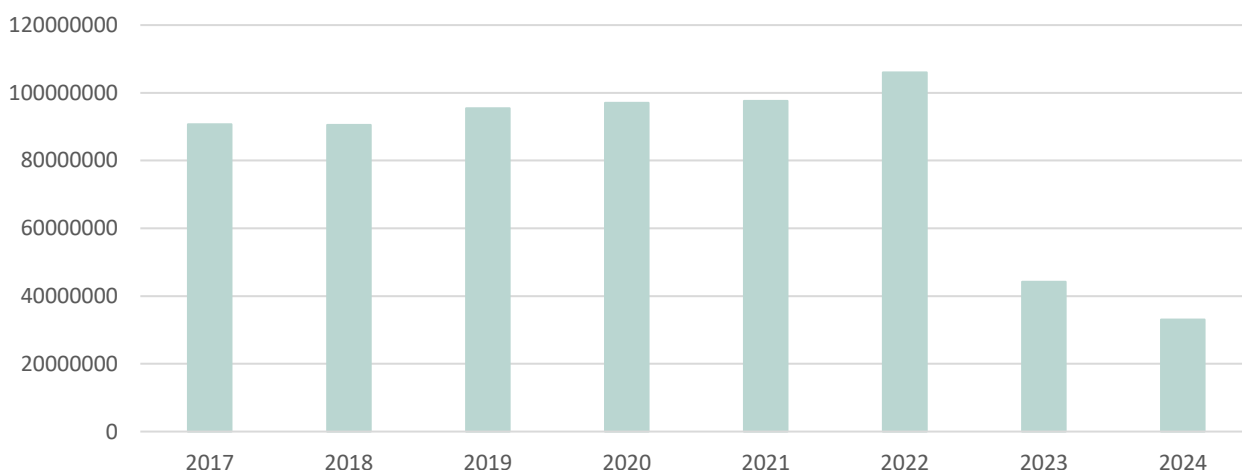
Kaupungin toimintamenot

Henkilöstökulujen ja ostopalvelujen kehitys

Toimintakatteen kehitys

Verotulot ja valtionosuudet

Valtiovarainministeriö ja Kuntaliitto ovat vuoden aikana tarkistaneet veroennusteitaan useaan kertaan. Ennusteet eivät osoittaneet merkittäviä poikkeamia odotettuun toteumaan alkuperäiseen arvioon verrattuna. Vuoden 2024 alkuperäisessä talousarviossa verotulojen kokonaismääräksi arvioitiin 41,4 miljoonaa euroa. Kaupunki sai verotuloja lopulta 41,9 miljoonaa euroa. Kaupunki sai siis alkuperäiseen talousarvioon verrattuna verotuloja 560 000 euroa enemmän.

Verotusmenettelylain 91 a §:n mukaan veroprosentti on vuodesta 2024 alkaen ilmoitettava prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella. Kaupungin vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 7,86 prosenttia, joka pyöristettiin 7,9 prosenttiin vuodelle 2024 valtuuston 30.10.2023 §:ssä 110 tekemällä päätöksellä.

Kiinteistöveroprosentit pysyivät vuonna 2024 ennallaan ja olivat seuraavat:

Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,50 %

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,47 %

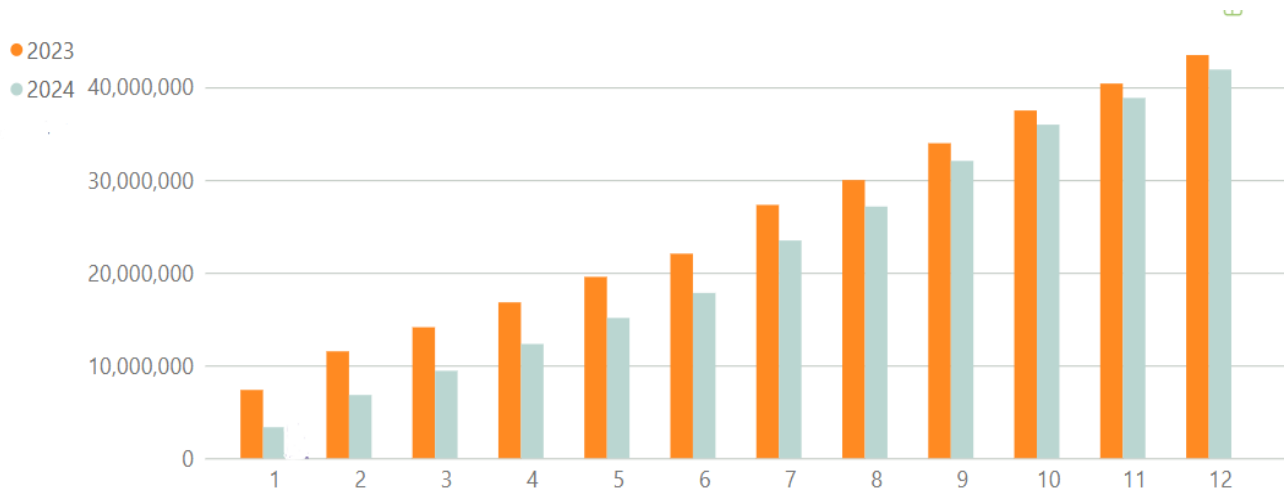
Muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,50 %

Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,00 %

Voimalaitosten veroprosentti 3,10 %

Summat tuhansina euroina	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2024	Muutos 2023-2024
Tulovero	57 437	57 878	59 976	63 196	30 541	29 194	-1 347
Kiinteistövero	8 673	9 401	9 542	10 017	10 310	10 531	221
Yhteisövero	2 600	3 046	3 735	4 042	2 628	2 193	-435
Verotulot yhteensä	68 710	70 325	73 253	77 255	43 479	41 918	-1 561

Verotulot:

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtiovarainministeriön hallinnoima peruspalvelujen valtionosuus on näistä taloudellisesti merkittävämpi. Vaikka hallinnollisen jaon perusteella voisi päätellä toisinkin, niin valtaosa kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta määräytyy valtiovarainministeriön hallinnoiman peruspalvelujen valtionosuuden laskentatekijöiden kautta.

Peruspalvelujen valtionosuus koostuu kuntien kustannuserojen sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Tulopohjaa tasataan kunnan verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen kautta.

Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriyttynä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta.

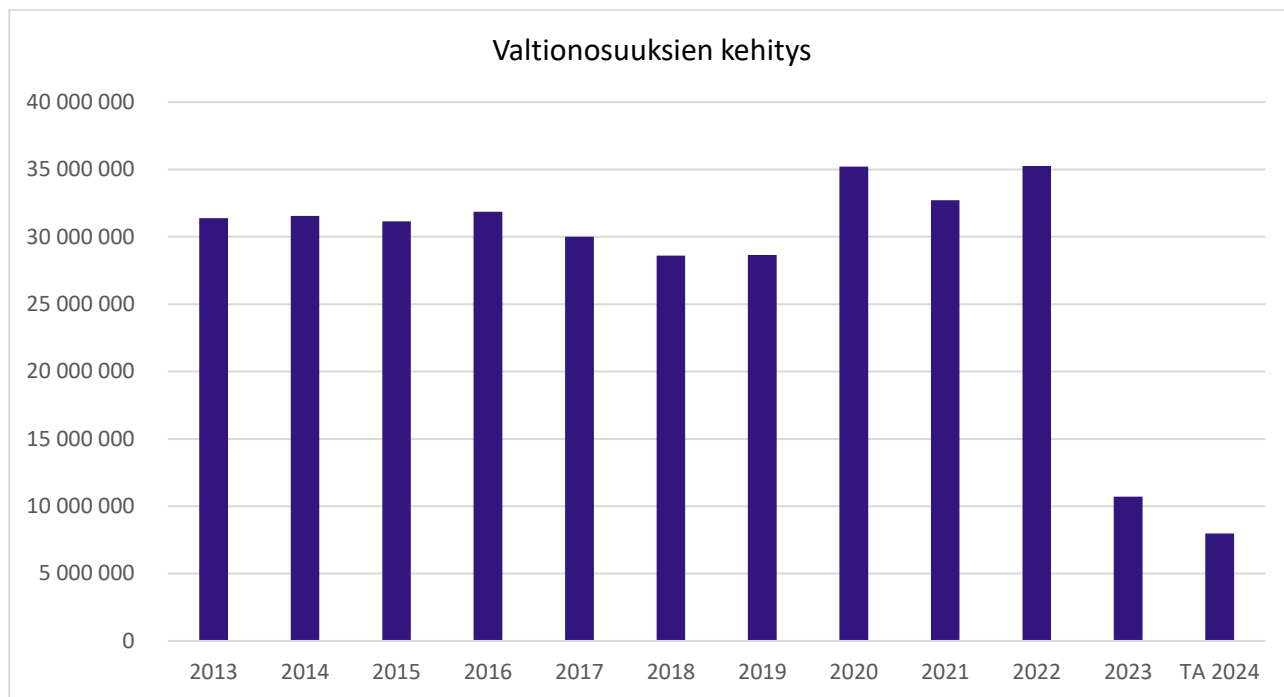
Valtiovarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä.

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Uudistuksen rahoittamiseksi kunnilta siirretään yhtä paljon tuloja kuin siirtyvät palvelut maksoivat ennen uudistusta. Kuntien valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi kaksi kolmasosaa, mutta yksittäisen kunnan leikkausosuus vaihtelee.

Valtionosuusjärjestelmään lisättiin toistaiseksi pysyvänä sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutosrajoitin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutoksen taseus. Nämä erät lasketaan osana peruspalvelujen valtionosuutta. Koko maan tasolla vaikutus kuntiin on kustannusneutraali, mutta yksittäisellä kunnalla nämä sote-erät voivat olla tärkeimmässä roolissa valtionosuuksien tason kannalta. Valtionosuudet ovat yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty. (Lähde: www.kuntaliitto.fi)

Paraisten kaupunki on yksi niistä kaupungeista, joihin sote-uudistus ja sen vaikutukset valtionosuusjärjestelmään ovat vaikuttaneet merkittävästi. Vuoden 2024 valtionosuuksista vähennettiin sote-uudistuksen tasauseriä yhteensä 6,1 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa peräti 409 euroa/asukas.

Vuonna 2023 kaupunki sai valtionosuuksia 10,7 miljoonaa euroa. Vuodelle 2024 valtionosuudet olivat 8 337 061 euroa, mikä on 352 356 euroa enemmän kuin hyväksytyssä talousarviossa. Vuoteen 2023 verrattuna valtionosuudet vähenivät lähes 2,4 miljoonaa euroa vuodelle 2024.

Rahoitus

Kaupungin yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut vuonna 2024 olivat +443 378 euroa. Nettorahoituserän positiivinen etumerkki perustuu Paraisten Kaukolämpö Oy:n kertaluonteiseen 960 560 euron lisäosingonjakoon.

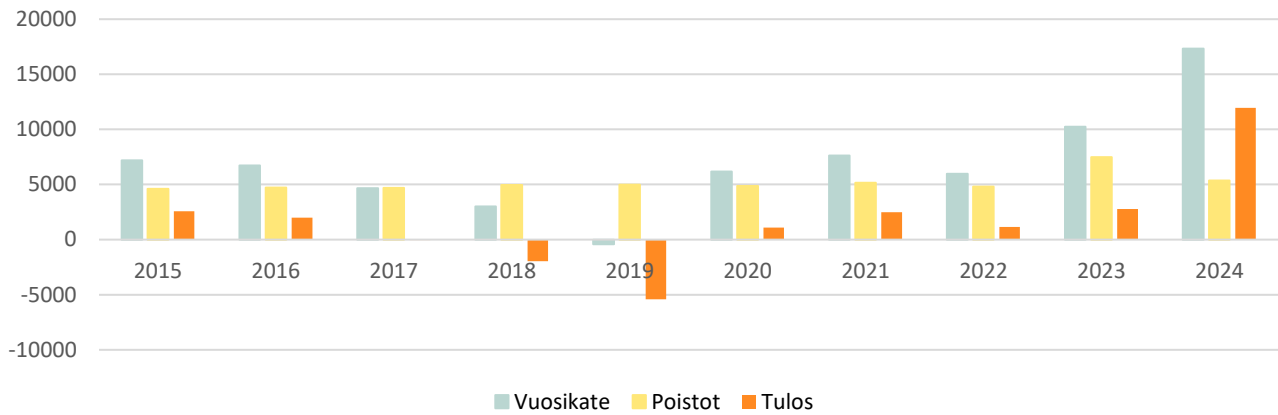
Rahoitustuottoihin sisältyy 346 746 euroa korkoa yksivuotisesta talletuksesta, johon Paraisten Kaukolämpö Oy:stä saadut rahat sijoitettiin.

Kaupungin lainakannan rahoituskulut olivat 1 047 253 euroa (2023: 875 154 euroa).

Kaupunki sai vuoden aikana osinkotuloja Paraisten Kaukolämpö Oy:ltä 960 560 euroa, Kaarea Oy:ltä 152 190 euroa ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä 10 083 euroa.

Rahoituskuluihin sisältyy 94 135 euron korkosuojauskulut kaupungin osuudelle Turun Seudun Vesi Oy:n lainoista.

Vuosikate- Poistot - Tulos

Tilikauden tulos

Poistot olivat vuonna 2024 yhteensä 5 352 490 euroa (2023: 7 470 452 euroa).

Tilikauden tulokseksi muodostui 12 315 152 euroa (2023: 2 762 065 euroa).

Tilikauden ylijäämä oli 9 954 332 euroa (2023: 2 803 217 euroa).

Konserni

Konsernin toimintakatteen muodostui -35,1 miljoonaa euroa (2023: -43,4 miljoonaa euroa). Konsernitasolla vuosikatteen muodostui 14,6 miljoonaa euroa, eli vuosikate on 3,6 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2023.

Konsernin poistot olivat 5,7 miljoonaa euroa. Konsernin tulokseksi muodostui 8,9 miljoonaa euroa. Tuloslaskelma osoittaa ylijäämää 8,9 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma

1 000 €

Kaupunki
2024
2023
Konserni
2024
2023

Toimintatuotot	26 954	17 114	26 497	21 077
Toimintamenot	-59 984	-61 333	-61 594	-64 427
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			31	-4
Toimintakate	-33 030	-44 219	-35 066	-43 353
Verotulot	41 918	43 479	41 918	43 479
Valtionosuudet	8 337	10 717	8 337	10 717
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	354	3	369	20
Muut rahoitustuotot	1 191	1 175	236	1 103
Korkokulut	-1 047	-875	-1 150	-914
Muut rahoituskulut	-54	-48	-60	-58
	443	254	-604	151
Vuosikate	17 668	10 233	14 585	10 995
Poistot ja arvonalennukset	-5 352	-7 470	-5 700	-8 059
Tilivuoden tulos	12 315	2 762	8 884	2 936
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	39	41		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 400			
Tilikauden verot			0	-81
Laskennalliset verot			0	0
Vähemmistöosuudet			22	8
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	9 954	2 803	8 907	2 863
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot / Toimintakulut %	44,9 %	27,9 %	43,0 %	32,7 %
Vuosikate / Poistot %	330,1 %	137,0 %	255,9 %	136,4 %
Vuosikate, €/ asukas	1187	682	980	733
Asukasmäärä	14 880	14 993	14 880	14 993

Tunnuslukujen kaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut

100xToimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

100xVuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Tase ja tunnusluvut

Kaupungin ja kaupunkikonsernin tavoite – joka niiden tavoitteena tulee myös kuntalain mukaisesti olla – on talouden tasapainottaminen pitkällä aikavälillä. Jos kaupunki täyttää yhden tai useamman kriisikuntakriteerin, sen toimintavapaus sekä käyttötalouden että erityisesti investointimahdollisuuksien osalta kapenee. Tämä johtuu lähinnä kuntalain säädöksistä, joissa on lähtökohtana, että talous on tasapainotettava ja kertyneiden tulojen on katettava sekä käyttö- että investointikulut.

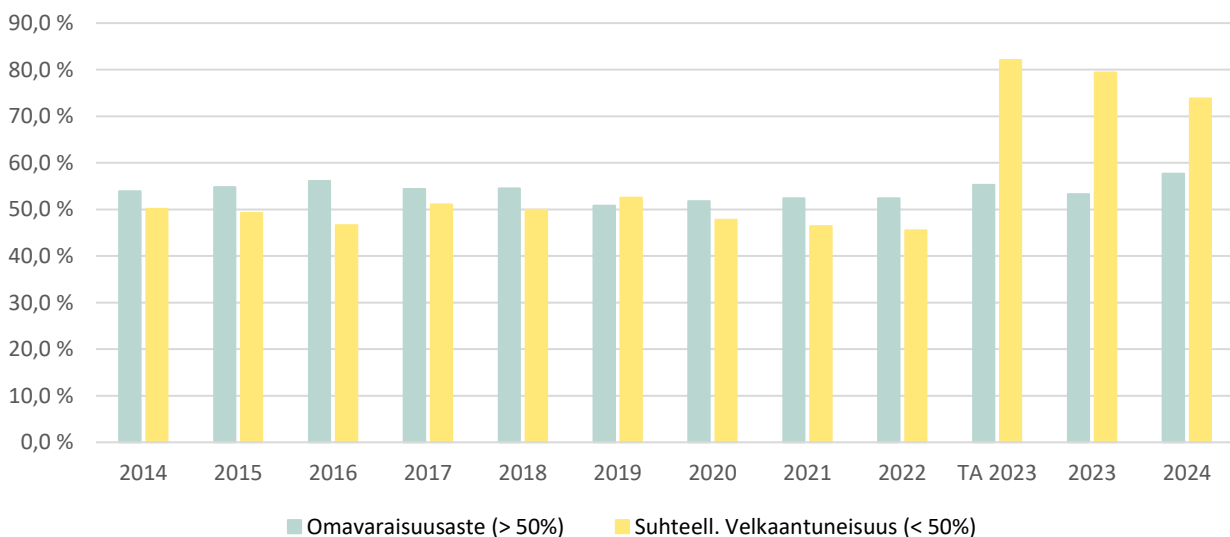
Tärkein yksittäinen kriisikuntakriteeri on se, että kaupungin tase osoittaa ylijäämää. Kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 23,7 miljoonaa euroa (2023: 13,8 miljoonaa euroa) ja konsernilla 25,8 miljoonaa euroa (2023: 16,9 miljoonaa euroa).

Omavaraisuus kuvaa sitä, kuinka paljon omaa pääomaa kaupungilla on suhteessa taseen loppusummaan. Mitä korkeampi omavaraisuusaste on, sitä parempi on kaupungin asema rahoitusmahdollisuuksien muuttuessa odottamattomasti ja sitä vähemmän haavoittuvaisia kaupunki ja sen tytäryhtiöt ovat korkotasojen noustessa. Paraisten kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2024 oli 57,7 prosenttia (2023: 53,3 prosenttia) ja konsernin omavaraisuusaste 56,1 prosenttia (2023: 53,1 prosenttia).

Velkaantuneisuusaste kertoo, kuinka suuri osa vuoden toimintatuotoista tarvitaan kaikkien korollisten velkojen takaisin maksamiseen. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusaste vuonna 2024 oli 73,8 prosenttia (2023: 79,4 prosenttia) ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste 75,6 prosenttia (2023: 78,5 prosenttia). Kaupungin velkaantuneisuusasteen tulisi olla alle 50 prosenttia, mitä ei vuonna 2024 saavutettu.

Kaupungilla oli lyhytaikaisia joukkovelkakirjalainoja 26 miljoonaa euroa ja kaupungin kokonaislainakanta oli 48,2 miljoonaa euroa (2023: 46 miljoonaa euroa), mikä on 3 240 euroa/asukas (2023: 3 068 euroa/asukas). Kaupungin kokonaislainakanta kasvoi 2,2 miljoonalla eurolla vuodesta 2023. Konsernin lainojen kokonaismäärä oli 51,3 miljoonaa euroa.

Kaupungin omavaraisuusasteen ja velkaantuneisuusasteen kehitys:

VASTAAVA

1 000 €

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVA				
1 000 €				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
	121 244	120 178	123 480	123 540
Aineettomat hyödykkeet	548	430	794	676
Aineettomat oikeudet	0	0	247	18
Muut pitkävaikutteiset menot	548	430	548	658
Aineelliset hyödykkeet	109 901	109 517	117 355	118 527
Maa- ja vesialueet	16 358	16 178	16 620	16 325
Rakennukset	58 603	60 762	65 700	67 929
Kiinteät rakenteet ja laitteet	32 861	30 883	32 885	30 912
Koneet ja kalusto	601	765	671	1 150
Muut aineelliset hyödykkeet	8	8	8	1 290
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 469	920	1 471	921
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	10 795	10 231	5 331	4 337
Osusyhteisöosuudet			1 672	29
Osakkeet ja osuudet	10 795	10 231	3 659	4 238
Muut lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	70
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	173	107	685	786
Valtion toimeksiannot	0	0	174	211
Muut toimeksiantojen varat	173	107	511	575
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 775	7 318	18 601	9 549
Vaihto-omaisuus	5	5	9	78
Aineet ja tarvikkeet	5	5	5	74
Valmiit tuotteet	0	0	4	3
Muu vaihto-omaisuus	0	0	0	0
Saamiset	4 514	4 748	4 715	5 525
Myyntisaamiset	1 744	1 816	1 781	2 214
Lainasaamiset	16	16	16	16
Muut saamiset	498	1 042	617	1 374
Siirtosaamiset	2 256	1 873	2 301	1 920
Rahoitusomaisuusarvopaperit	7	7	265	262
Osakkeet ja osuudet	7	7	7	7
Muut arvopaperi	0	0	259	255
Rahat ja pankkisaamiset	13 248	2 559	13 611	3 686
	139 191	127 603	142 766	133 876

VASTATTAVAA

1 000 €

	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	77 404	67 450	79 577	70 666
Peruspääoma	53 556	53 556	53 556	53 556
Peruspääoma säätiöissä	0	0	0	0
Muut omat rahastot	124	124	255	255
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 770	10 967	16 860	13 993
Tilikauden yli-/alijäämä	9 954	2 803	8 907	2 863
VÄHEMMISTÖOSUUDET			364	388
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 953	592		
Poistoero	553	592		
Varaukset	2 400	0		
PAKOLLISET VARAUKSET	248	1 563	248	1 563
Pakolliset varaukset	248	1 563	248	1 563
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 595	1 342	2 107	2 021
Valtion toimeksiannot	0	0	174	211
Muut toimeksiantojen pääomat	1 595	1 342	1 933	1 810
VIERAS PÄÄOMA	56 990	56 656	60 470	59 237
Pitkäaikainen	18 239	16 848	21 049	19 577
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 118	16 735	20 906	19 397
Saadut ennakot	30	21	30	21
Ostovelat	0	0	0	45
Muut pitkäaikaiset velat	91	91	91	91
Laskennalliset verot			22	22
Lyhytaikainen	38 751	39 808	39 421	39 661
Joukkovelkakirjalainat	26 000	25 000	26 000	25 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 073	3 208	4 434	3 317
Lainat muilta lainanantajilta	16	1 057	0	0
Saadut ennakot	0	0	96	133
Ostovelat	3 395	4 786	3 494	5 236
Muut lyhytaikaiset velat	745	1 038	781	1 114
Siirtovelat	4 523	4 719	4 616	4 861
	139 191	127 603	142 766	133 876

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	57,7 %	53,3 %	56,0 %	53,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	73,8 %	79,4 %	78,6 %	78,5 %
Kertynyt ylijäämä (1000€)	23 725	13 770	25 767	16 856
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1 594	918	1 732	1 124
Lainakanta 31.12. (1000€)	48 207	45 999	51 340	47 714
Laina, €/asukas	3 240	3 068	3 452	3 187
Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000€)	49 431	46 460	52 625	48 248
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	3 322	3 099	3 537	3 218
Asukasmäärä	14 880	14 994	14 880	14 994

Tunnuslukujen kaavat

Omavaraisuusaste % =

$100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % =

$100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12. =

$\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainakanta ja vuokravastuut 31.12. =

$\text{Lainakanta} + \text{vuokravastuut}$

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Jotta kaupungin rahoitus olisi pitkällä aikavälillä tasapainossa, vuosikatteen on oltava vähintään yhtä suuri kuin poistojen ja poistojen on oltava pitkällä aikavälillä yhtä suuria kuin investointien; tällöin tulot ovat riittäneet investointien rahoittamiseen eikä lisälainaa ole tarvittu.

Kaupungilla on tavoitteena, että nettoinvestointeja saataisiin rajoitettua ja että ne olisivat noin 6 miljoonan euron tasolla. Vuoden 2024 vuosikate oli 17,7 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit olivat rahoitusosuuksien ja myyntitulojen jälkeen 6,4 miljoonaa euroa. Kaupungin lainanhoitokate oli 4,49. Konsernin vastaava luku oli 3,6.

Kaupungin investointien tulo-rahoitusprosentti oli 266,7 prosenttia ja konsernin 195,8 prosenttia. Kaupungin maksuvalmius riittää 68 päivän maksuihin ja konsernin 69 päivän maksuihin. Pankkisaamisten määrä kasvoi 10,7 miljoonalla eurolla, ja 31.12.2024 kaupungilla oli kassavaroja 13,2 miljoonaa euroa ja konsernilla 13,9 miljoonaa euroa.

Se, että Paraisten Kaukolämpö Oy:n osakkeista myytiin 75 prosenttia, vaikuttaa kaupungin kassavaroihin ja tunnuslukuihin vuonna 2024.

Taseeseen sisältyvien kassavarojen lisäksi kaupungilla on käytettävissään 1,5 miljoonan euron sekkiluottolimiitti.

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

1 000 €	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	17 668	10 233	14 585	10 995
Tilikauden verot				-81
Tulorahoituksen korjauserät	-12 612	44	-9 573	46
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-6 766	-11 856	-7 609	-13 212
Rahoitusosuudet investointimenoihin	141	76	141	76
Käyttöomaisuuden myyntitulot	11 503	305	11 124	307
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	9 934	-1 199	8 667	-1 869
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset		0		-67
Antolainauksen vähennykset		35	69	35
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	5 000	5 477	6 065
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 118	-2 869	-3 236	-2 988
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	325	2 360	345	2 363
Oman pääoman muutokset		0		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	187	-104	187	-104
Vaihto-omaisuuden muutos		3	-1	17
Lyhytaikaisten saamisten muutos	233	1 339	491	778
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 873	-4 355	-2 070	-4 079
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	755	1 410	1 262	2 020
Kassavarojen muutos	10 689	211	9 929	151
Kassavarat 31.12.	13 255	2 566	13 877	3 947
Kassavarat 01.01.	-2 566	-2 354	-3 947	-3 796
	10 689	211	9 929	151

Tunnusluvut

Investointien tulorahoitus %	266,7 %	86,9 %	195,3 %	83,7 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	181,3 %	70,0 %	137,1 %	68,1 %
Lainanhoito	4,49	2,97	3,60	3,05
Kassan riittävyys (pv)	68	12	69	18
Asukasmäärä	14 880	14 993	14 880	14 993

Tunnuslukujen kaavat

Investointien tulorahoitus % =
100x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus % =
100xVuosikate / (Investointien omahankintameno+Antolainojen nettolisäys+Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate =
(Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+Lainanlyhennykset)

- >1 lainakannan vähentäminen
- =1 tulorahoitus riittää lainojen hoitoon
- <1 joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälaina

Kassan riittävyys (pv)=
365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kokonaistulot ja -menot

1 000 €

Tulot

Toiminta

Toimintatuotot	26 954	17 114
Verotulot	41 917	43 479
Valtionosuudet	8 337	10 717
Korkotulot	354	3
Muut rahoitustuotot	1 191	1 175
Tulorahoituksen korjauserät		
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-11 347	-110

Investoinnit

Rahoitusosuudet investointimenoihin	141	76
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 503	305

Rahoitus

Antolainasaamisten vähennykset	0	35
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	5 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	325	2 360
Oman pääoman lisäykset	0	0

Kokonaistulot yhteensä

84 375 80 154

Menot

2024 2023

Toiminta

Toimintakulut	59 984	61 333
Korkokulut	1 047	875
Muut rahoituskulut	54	48
Satunnaiset kulut	0	0
Tulorahoituksen korjauserät		
- pakollisten varausten muutos	1 315	-100
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-51	-54

Investoinnit

Investointimenot	6 766	11 856
------------------	-------	--------

Rahoitus

Antolainasaamusten lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 118	2 869
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0
Oman pääoman vähennykset	0	0

Kokonaismenot yhteensä

72 233 76 827

1.8. Riskit ja riskienhallinta

Kaupungin riskienhallintaa ohjaavat valtuuston 14.3.2017 hyväksymät ”Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet”.

Taloushallinnon sisäisistä valvontatoiminnoista tehtiin riskikartoitus vuonna 2022.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje uudistetaan vuoden 2025 aikana. Vuoden 2025 talousarvioon on sisällytetty valmiuspäällikön resurssi. Valmiuspäällikön tehtävänä on vastata kaupungin varautumisasioista, riskikartoituksesta ja riskienhallinnasta.

Levottomasta maailmantilanteesta voi seurata sekä toimintaympäristön riskejä että toiminnallisia riskejä.

Hyväksytyjen perusteiden ja hallintosäännön määräysten lisäksi sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan pätevät seuraavat asiakirjat:

- kaupunginhallituksen antamat ohjeet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta
- konserniohjeet
- rahoitusperiaatteet
- kaupungin valmiussuunnitelma.

Kaupungin kriittiset tehtävät on määritelty valmiussuunnitelman yleisessä osassa (kaupunginhallitus 17.4.2023 § 125):

- Kaupungin operatiivinen johtaminen ja päätöksenteko
- Viestintä ja riittävän tilannetiedon saaminen
- Vesi- ja jätevesihuolto
- Tiettyjen rakennusten ylläpito sekä näiden sähkön ja lämmön varmistus
- Koulujen, päiväkotien sekä evakuoitujen ruokahuolto ja majoitus
- Päivähoito
- Perusopetus
- Ympäristöterveydenhuolto
- Ympäristönsuojelu
- Jätehuolto
- Palkanmaksu ja taloushallinto
- Tietoliikenne
-

Vastuut, jotka ovat siirtyneet 1.1.2023 alkaen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle Varhalle:

- Perusterveydenhuolto
- Sosiaaliturva ja psykososiaalinen tuki
- Asumispalvelujen ruokahuolto ja majoitus
-

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kaupungin ja kaupunkikonsernin yksiköiden toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Paraisten kaupunkikonserni tai jokin sen yksiköistä ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee huomattavia menetyksiä. Riski ei ole ainoastaan negatiivisen asian mahdollinen toteutuminen, vaan myös se, että jokin mahdollisuus jää toteutumatta.

Riskit voidaan jakaa eri luokkiin ja lisäksi ulkoisiin ja sisäisiin riskeihin.

Toimintaympäristön riskit

Toimintaympäristön riskit voivat liittyä väestöön, elinkeinoelämään, yhteiskuntaan ja lainsäädäntöön. Nämä riskit perustuvat usein ulkoisiin olosuhteisiin, mutta niillä voi olla merkittäviä paikallisia vaikutuksia.

Vuoden aikana on tehty merkittäviä priorisointeja kaupunkien asuntopulan korjaamiseksi ja yhteyksien tiivistämiseksi elinkeinoelämään. Kaupunki laatii vuoden 2025 aikana kasvuohjelman, josta osa koskee myös kaupungin asuntopolitiikkaa.

Paraisten kaupungin maantieteellisellä alueella vuonna 2023 tapahtuneen troolarin uppoamisen aiheuttamien kustannusten korvaamista koskeva hakemus on jätetty öljysuojarahastolle. Korvauspäätöstä ei ole vielä saatu ja Paraisten kaupunki on samanaikaisesti vienyt asian käräjäoikeuteen. Kaupungin kustannusten määrä on noin 1,1 miljoonaa euroa.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit liittyvät johtamisjärjestelmän riskeihin ja ydintoimintaan kytkeytyviin riskeihin. Näitä riskejä hallitaan sisäisen valvonnan ohjeiden, toimintasuunnitelmien ja ohjeiden, sopimusten sekä harkittujen prosessien ja päätöksenteon avulla.

Sen ollessa taloudellisesti perusteltua ja käytännössä mahdollista riskit katetaan vakuutuksin, mutta esimerkiksi ulkoisiin uhiin, yleiseen yhteiskuntakehitykseen tai kustannuskehitykseen liittyviä riskejä ei voida kattaa vakuutuksin. Kaupunki käyttää vakuutusmeklaripalveluja kaupungin ja vakuutusyhtiön välisessä yhteydenpidossa sekä kaupungin vakuutusten hankinnassa.

Kaupunginhallitus hyväksyi Paraisten kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan 17.4.2023 §:ssä 125. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tavoite on turvallisen elinympäristön luominen, kunnan palvelutuotannon mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa olosuhteissa, häiriötilanteiden hallinta ja niistä toipuminen. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus ja valmiusharjoitukset. Varautumisen suunnittelu on jatkuva prosessi, joka tapahtuu laajassa yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan tulee tuntea kaikki kaupungin toiminnassa työpaikoilla esiintyvät riskit. Kaikilla kaupungin työpaikoilla tehdään joka kolmas vuosi yleinen yhteinen riskiarviointi, mutta työsuojelun taholta korostetaan jatkuvan riskiarvioinnin merkitystä kaikilla työpaikoilla ja erityisesti silloin, kun henkilöstössä tapahtuu muutoksia tai työn luonne muuttuu. Arvioitavat riskialueet ovat ergonomia, psyykkiset ja sosiaaliset riskit, fysikaaliset, kemialliset ja biologiset riskit sekä tapaturmariskit. Jos riskejä havaitaan, työnantajalla on lain mukaan velvollisuus korjata ne mahdollisimman nopeasti käytettävissä olevin keinoin.

Paraisten kaupunki otti käyttöön työsuojelun raportointijärjestelmän WPron 1.11.2024 alkaen. Tavoitteena on parantaa henkilöstön mahdollisuuksia raportoida työturvallisuuden puutteista ja epäasiallisesta kohtelusta sekä tarjota työnantajalle digitaalinen työkalu raporttien käsittelyyn ja työturvallisuustilanteen seurantaan koko kaupungin tasolla. Koko henkilöstölle järjestettiin WPro-koulutus 1.11.2024.

Kaupungilla on 1.12.2023 lähtien ollut työsuojelupäällikkö (20 %).

Riskienhallinta tietoturvan näkökulmasta

Tietoturvaan liittyvät riskit voivat ilmetä monilla eri tavoilla, kuten tietomurtoina, tietovuotoina, haittaohjelmina, palvelunestohyökkäyksinä ja sosiaalisena manipulaationa. Nämä riskit voivat aiheuttaa vakavia taloudellisia vahinkoja, maineen menetyksiä, luottamuksen heikkenemistä, sekä jopa vaarantaa ihmisten turvallisuuden ja yksityisyyden.

Tietoturvauhat ovat jatkuvassa muutoksessa, ja niiden torjuminen vaatii jatkuvaa päivitystä ja ennakointia. Tämän vuoksi riskienhallinta on keskeinen osa tietohallinnon varautumista. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, arvioida, torjua ja hallita tietoturvaan liittyviä riskejä mahdollisimman tehokkaasti.

Riskienhallintaprosessi sisältää useita vaiheita:

Riskien tunnistaminen: Pyritään tunnistamaan mahdolliset uhat ja haavoittuvuudet, jotka voivat aiheuttaa riskejä tietoturvassa.

Riskien arviointi: Kun riskit on tunnistettu, ne arvioidaan niiden vaikutuksen ja todennäköisyyden perusteella.

Riskien torjunta: Tämä vaihe sisältää toimenpiteet riskien vähentämiseksi ja torjumiseksi.

Riskien hallinta: Riskienhallinta on jatkuva prosessi, joka vaatii jatkuvaa seurantaa ja päivitystä.

On tärkeää huomata, että tietoturvariskienhallinta ei ole pelkästään tekninen haaste, vaan se vaatii myös organisaation kulttuurin ja johtamisen sitoutumista. Kaikkien organisaation jäsenten on ymmärrettävä tietoturvan merkitys ja tehtävä osansa sen varmistamiseksi.

Lisäksi tietoturvallisuuden ylläpitäminen vaatii usein yhteistyötä eri sidosryhmien välillä, kuten palveluja tuottavat yritykset ja kansalliset toimijat.

Yhteenvedona voidaan todeta, että tietoturvariskienhallinta on elintärkeää nykyaikaisessa yhteiskunnassa, jossa digitaalinen teknologia on vahvasti läsnä kaikilla elämäalueilla.

Vuonna 2024 Paraisten kaupunki on panostanut vaikutusten arviointien (DPIA) tekemiseen, erityisesti opetuksessa käytettävien sovellusten osalta. IKT-yksikkö on koventanut tietoverkkojen ja pilvipalveluiden tietoturvaa. Tietoverkkojen hyökkäyspinta-alaa on kartoitettu Kyberturvallisuuskeskuksen toimesta. Yhteistyö tietosuojavastaavan kanssa on ollut säännöllistä ja tuonut oman lisänsä riskienhallintaan myös tietoturvan näkökulmasta.

Kiinteistöriskit ja irtaimeen omaisuuteen liittyvät riskit

Kaupungilla on suuri käyttöomaisuusmassa, jota käytetään toiminnassa. Tämä omaisuus on suurelta osin vakuutettu täydestä arvosta. Kaikkeen toimintaan liittyy vastuukysymyksiä, jotka voivat johtaa merkittäviin kustannuksiin. Kaupunki on kattanut riskin vastuuvakuutuksin. Henkilökunnan lakisääteisten vakuutusten lisäksi kaupunki on ottanut vapaaehtoisin tapaturmavakuutuksen, matkavakuutuksen ja vastuuvakuutuksen kaupunginhallitukselle. Myös kaupungin eri toiminnoissa vapaaehtoisina toimivat ovat tapaturmavakuutuksen piirissä. Vakuutusten hallinnointi ja valvonta hoidetaan yhdessä kaupungin vakuutusmeklarin kanssa, joka hoitaa myös kaikkien vapaaehtoisten vakuutusten säännölliset kilpailutukset. Kaupunki kilpailutti kaikki vakuutuksensa syksyllä 2018 ja tämän tuloksena kaupunki vaihtoi vakuutusyhtiötä 1.1.2019 alkaen. Hankinnan yhteydessä käsiteltiin kaupungin omaisuuteen liittyviä riskejä ja vakuutusturvaan tehtiin tarvittavat päivitykset. Vakuutusturvaan on vuoden aikana tehty joitakin pieniä päivityksiä, jotta se vastaa nykyistä tilannetta. Normaalia käytöstä ja kulumisesta aiheutuneita tiedossa olevia tai tietoisia vahinkoja korvataan vakuutuksella harvoin, ainoastaan äkilliset ja odottamattomat vahingot korvataan.

Kaupunki omistaa vanhoja kiinteistöjä, mikä merkitsee korkeita kunnossapitokuluja ja kasvavia riskejä. Kartoittamalla kiinteistömäärän kunto ja eri toimintojen tarpeet voidaan tehdä priorisointeja sekä korjaushankkeiden että uusien investointien suhteen. Suuri osa kaupungin kiinteistömäärästä on laajojen korjausten tarpeessa. Korjausvelka kasvoi vuodesta 2023 vuoteen 2024 noin 5,7 miljoonalla eurolla eli vajaat 20 prosenttia, ja välitön investointitarve puolestaan kasvoi vajaat 30 prosenttia eli 16,7 miljoonalla eurolla. Tämä osoittaa selvästi, että määrärahat nykyisen kiinteistömäärän pitämiseksi asianmukaisessa kunnossa ovat riittämättömät ja että kaupungin kiinteistömäärä on liian suuri taloudellisiin edellytyksiin nähden.

Kasvavaan korjausvelkaan liittyvät riskit koskevat myös katuja (korjausvelka kasvoi noin 0,4 miljoonalla eurolla vuonna 2024) sekä vesijohto- ja viemäriverkostoa. Käyttötaloudessa ei ole määrärahoja olemassa olevan infran pitämiseen asianmukaisessa kunnossa, eikä myöskään uusien asuin-/teollisuusalueiden kunnossapitoon ole käyttömäärärahoja. Tilanne on todella haastava ottaen huomioon, että nykyinen budjettitaso ei riitä pienentämään korjausvelkaa, eikä edes pitämään sitä nykyisellä tasolla. Tämä lisää asukkaille ja käyttäjille aiheutuvien häiriöiden riskiä tai mahdollisten ennakoimattomien infran käytön keskeytymisten riskiä tulevaisuudessa.

Kaupungin kiinteistömäärä on noin 96 000 m², ja 1.1.2023 alkaen tästä kiinteistömäärästä vuokrataan noin 22 000 m² Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle Varhalla. Varhan kanssa käytävät vuokrasopimusneuvottelut ovat osoittautuneet haasteellisiksi, ja niistä voi aiheutua kaupungille taloudellisia riskejä. Sote-käytössä olevat kiinteistöt on vuoden 2025 aikana yhtiöitettävä, koska Varha on ilmoittanut, että se ei tule käyttämään optiota vuodesta 2026. On epäselvää, mitkä kiinteistöt tulevat vuodesta 2026 alkaen olemaan sote-käytössä ja Varhalla vuokralla. Tilankäytön tehostaminen ja kaupungin kiinteistömäärän pienentäminen ovat ratkaisevan tärkeitä kaupungin taloudelle ja niiden merkitys kasvaa entisestään vuodesta 2026 alkaen sote-kiinteistöistä saatavien tulojen poistuessa kaupungilta, mikä vastaa noin 4,6 miljoonan euron ulkoisia tuloja.

Taloudelliset riskit

Kaupungin rahoitusperiaatteet ohjaavat kaupungin varainhoitoa määrittelemällä tavoitteet, vastuut ja valtuudet, antamalla rahoitukselle suuntaviivat ja kehykset, säätämällä riskinottoa ja selkeyttämällä rahoituksen riskinottovaltuuksia.

Kaupungin tilintarkastusyhteisö suoritti vuonna 2022 taloushallinnon sisäisten valvontatoimintojen riskikartoituksen kaupungin taloushallinnon riskien kartoittamiseksi sekä kaupungin valvontatoimintojen tason arvioimiseksi. Raportissa todettiin, että Paraisten kaupungin sisäinen valvonta on tällä hetkellä hyvällä tasolla. Olennaisia riskejä ei ilmennyt.

Paraisten kaupungin merkittävimmät rahoitusriskit ja toimintasuunnitelmat ovat seuraavat:

Likviditeettiriski	Maksuvalmius ja jälleenrahoitusriski	Kuntatodistusohjelma usean pankin kanssa mahdollistaa joustavan lyhytaikaisen rahoituksen markkinakorkotasolla.
Luottoriski	Myyntisaatavat ja vastapuoliriski	Myyntisaatavat peritään tehokkaasti ulkopuolisen avun turvin. Vastapuoliriski katetaan säännönmukaisesti takauksin.
Markkinariski	Korkoriski ja rahoitustarjonta	Korkoriski on katettu korkosuojauksin. Kaupungin omavaraisuuden parantaminen helpottaa ulkoisen rahoituksen saamista.

Julkisen talouden riskit ovat lisääntyneet huomattavasti Suomen valtiontalouden tilanteen ja globaalin taloustilanteen myötä. Hyvinvointialueiden uudelleenjärjestelyyn ja valtion rahoitukseen kaupungin saamien valtionosuuksien tason

muodossa liittyy taloudellinen riski. Luvatus valtionosuusuudistuksen on kaupungin osalta toivottava tuovan muutosta. Vuonna 2025 yhtiöitetään kaikki jatkossa hyvinvointialueen kiinteistöinä toimivat kiinteistöt. Tästä yhtiöittämisestä voi seurata kaupungille huomattava tulojen menetys, jonka myötä kustannuksia ei saada sopeutettua uuteen malliin.

Kaupungin rahoituspolitiikan periaatteet

- Olemassa oleva lainakanta on suojattava vähintään 30 prosentin ja enintään 90 prosentin tasoon asti. Vuoden 2024 lopussa suojaustaso oli 78,6 prosenttia.
- Kaupungin on lainakannan suojaamiseksi hyväksyttävä ainoastaan lineaarisia, yksiselitteisiä ja konservatiivisia suojausinstrumentteja, joihin ei sisälly ennakoimattomia elementtejä. Tällaisia ovat esimerkiksi koronvaihtosopimukset, korkolattiat ja -katot, korko-optiot, optiolliset koronvaihtosopimukset (swaptiot), kynnykselliset koronvaihtosopimukset tai näiden yhdistelmät. Johdannaisten on oltava yleisluonteisia ja ne on voitava kilpailuttaa. Kaikki johdannaiset on kilpailutettava vähintään kolmessa luottolaitoksessa.
- Mahdolliset muussa valuutassa kuin euroissa otetut lainat on suojattava aktiivisesti niin, että suojaus eliminoi valuuttariskin. Kaupungin toimintaan ei sisälly valuuttariskiä.

Kaupungin kaikkien kuntatodistusten ja pitkäaikaisten lainojen korkotaso on ollut koko vuoden 2024 ajan plusmerkkinen. Korkoriskien minimoimiseksi kaupunki suojaa lainansa korkosuojauksella. Kaupunki käyttää ulkoisia riskienhallintapalveluja kaupungin rahoitusta ja sen suojausta koskevissa asioissa. Kaupungin korkosuojausta käsitellään tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.25.

Kaupungin myyntisaatavat on perittävä tehokkaasti luottotappioiden välttämiseksi. Perinnän ja muistutusten lähettämisen hoitaa Lowell. Paraisten kaupungin päivitetty laskutus- ja perintäohje hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 23.1.2023 §:ssä 23.

Kaupungin ensimmäinen hankintastrategia hyväksyttiin valtuustossa 24.4.2023 §:ssä 22.

1.9. Lausunto sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni)

Valtuusto hyväksyi Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 14.3.2017. Kaupungin organisaatio on määritelty hallintosäännössä ja talousarvio ja -suunnitelma on laadittu sen mukaisesti. Ohjeissa säädetään sisäisen valvonnan järjestämisvastuusta sekä sisäisen valvonnan tavoitteista ja tilivelvollisuudesta. Kaupungin tilintarkastusyhteisön vuonna 2022 laatimassa raportissa todettiin, että Paraisten kaupungin sisäinen valvonta on tällä hetkellä hyvällä tasolla. Olennaisia riskejä ei ilmennyt.

Kaupungin hallintosääntö päivitettiin vuoden aikana ja valtuusto hyväksyi uuden hallintosäännön kokouksessaan 10.6.2024 §:ssä 56.

Vuoden 2024 talousarvio hyväksyttiin valtuustossa 11.11.2024 §:ssä 104.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on lisätä todennäköisyyttä, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta ohjausta, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia hallintosäännön 14. luvun §:n 129–132 mukaisesti.

Kaupungin yksiköt seuraavat talousarvion toteutumista kolmen kuukauden välein. 30.6.2024 laadittiin puolivuotisraportti, joka kattoi sekä toiminnan että talouden seurannan yksikkötasolla. Talouden seuranta 31.3.2024 ja 30.9.2024 sekä toiminta- ja talousraportti 30.6.2024 annettiin tiedoksi sekä kaupunginhallitukselle että valtuustolle.

Alla on lista valtuuston vuoden aikana hyväksymistä talousarviomuutoksista:

KÄYTTÖTALOUSARVIO

Päätös	Yksikkö	Määrä
Kvalt § 86	2010 Hallinto	310 000
Kvalt § 87	2013 Henkilöstö	100 000
Kvalt § 90	2014 Talous	-11 092 696
Kvalt § 88	5500 Varhaiskasvatus	411 214
		-10 271 482

INVESTOINTITALOUSARVIO

Päätös	Yksikkö	Määrä
Kvalt § 90	2014 Talous	-108 421
Kvalt § 89	2020 Tekniikka ja infra	17 540
Kvalt § 25	2019 Tekniikka ja infra	136 000
Kvalt § 89	2021 Tilapalvelut	1 015 600
Kvalt § 25	2022 Vesihuolto	115 000
Kvalt § 74	2061 Mittaus	250 000
		1 425 719

Hankinnoissa on noudatettu julkisista hankinnoista annettua lakia sekä kaupungin sisäistä hankintaohjetta. Ohje päivitettiin vuoden aikana ja hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 2.9.2024. Yhteishankintoja on tehty hankintakeskus Hanselin ja kaupungin yhdessä Turun seudun kuntien kanssa muodostaman hankintarenkaan kanssa. Kaupungin omat hankinnat tehdään sähköisen Cloudia-hankintajärjestelmän kautta. Vuoden aikana on jatkettu kehitystyötä, jotta hankintasopimukset voidaan kytkeä siirtymään automaattisesti hankintajärjestelmän ja kaupungin Dynasty-asianhallintajärjestelmän välillä. Tämä prosessi vähentää sitä riskiä, että sopimuksia ei rekisteröitäisi kaupungin sähköiseen järjestelmään, ja tekee sopimusten seurannasta järjestelmällisempää.

Kaupunki on vuoden aikana myös julkaissut kaupungin ostolaskut kaupungin verkkosivuille. Kaupunki julkaisee tiedot tavaroiden ja palvelujen ostolaskuistaan vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen. Tiedot julkaistaan avoimena datana ja ne on koottu kaupungin kirjanpitojärjestelmästä. Julkaistavat euromäärät eivät sisällä arvonlisäveroa. Aineisto ei sisällä yksityisten elinkeinonharjoittajien ostolaskuja (silloin kun henkilön yksityisyyden suoja ei toteudu), kaupungin tytäryhtiöiden ostolaskuja eikä kaupungin sisäisiä laskuja.

Kaupungin perinnästä huolehtii Lowell Suomi Oy.

Konserni

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan tehtävänä on vastata kuntakonsernin ohjauksesta ja operatiivisesta johtamisesta. Kaupunginjohtaja seuraa konserniohjauksen toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kaupunginhallitukselle.

Valtuusto hyväksyi kaupungin uudistetun konserniohjeen 25.5.2021 ja se tuli voimaan 1.7.2021 alkaen.

Kaupungilla ja niillä konserniyhteisöillä, joissa kaupungilla on päätäntävalta, on samat ulkopuoliset tilintarkastajat.

Kaupungilla on edustajat konserniyhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa, jotka ohjaavat kunkin yhtiön toimintaa ja taloutta ja ovat niistä vastuussa. Kaupungin tavoitteet tytäryhtiöille ja -yhteisöille sisältyvät kaupungin talousarvioon ja näiden seuranta sisältyy kaupungin tilinpäätösaineistoon.

Vuodesta 2021 lähtien myös kaupungin tytäryhtiöiden taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita on seurattu saman mallin mukaisesti kuin kaupungin tavoitteita. Kaupungin kolmannesvuosiraporteissa on esitetty myös tytäryhtiöiden toteuma.

1.10. Ympäristö ja kestävyys

Biosfäärialue

Biosfäärialue on osa Unescon MAB-ohjelmaa, jonka tavoitteena on edistää kestävää tulevaisuutta luomalla yhdessä maailmanlaajuisen biosfäärialueiden verkoston kanssa paikallisia ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Biosfäärialueella vietettiin 30-vuotisjuhlavuotta vuonna 2024 ja juhlavuoden teemana oli osallisuuden, yhteistyön ja opetuksen korostaminen. Biosfäärialue julisti 30 tapaa juhlia kampanjaa paikallisten toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden inspiroimiseksi ja saamiseksi mukaan osallistumaan juhlavuoteen suunnittelemalla jokin tapahtuma tai oma tapa juhlistaa biosfäärialuetta. Vuoden aikana järjestettiin kaikkea Nauvon kunnantuvan Skrapilar-näyttelystä ja ulkosaaristoon perinneveneillä tehdystä pelimannikiertueesta seminaareihin ja Berghamniin suuntautuneeseen nuorisopurjehdukseen, jonka aikana nuoret tutustuivat työhön luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi luonnonniityillä. Lisäksi juhlavuoden näkyvyyttä auttoivat lisäämään yhdistykset, paikalliset lehdet ja myös Åbo Underrättelser etusivun ilmoituksellaan. Tapahtumat toivat esiin sekä luonnonarvoja että kulttuuria ja kuvasivat hyvin, mistä biosfäärialueessa itse asiassa on kyse; ihmisen ja luonnon välisestä tasapainosta saariston kestävä tulevaisuuden hyväksi.

Juhlavuoden aikana varhaiskasvatus ja koulut on kutsuttu mukaan erilaisille retkille ja erilaisiin pedagogisiin ohjelmiin, kuten muun muassa Berghamniin suuntautuneelle Biosfäärialue koulussa -retkelle, jolle osallistui noin 50 oppilasta, ja Paraisten ja Kemiönsaaren nuorisovaltuustoille suunnatulle nuorisopurjehdukselle, minkä lisäksi kaksi luokkaa sai toimia Junnulan akvaarioiden kummiluokkina. Varhaiskasvatukselle lanseerattiin uusi teema ”Itämeren monimuotoisuus”, joka on otettu käyttöön vuosiksi 2024 ja 2025.

Saaristokeskus Korpoströmissä biosfäärialueeseen pääsi tutustumaan näyttelyssä, joka kertoi sekä biosfäärialueesta viimeisten 30 vuoden ajalta että nykypäivän elämästä ja arjesta biosfäärialueella Ihmiset meren äärellä -taidehankkeen kautta. Biosfäärialueella alkoi myös kaksi uutta hanketta: ”Asuttavuus Paraisten saarilla” ja ”Supported by nature”. Asuttavuustyökalun avulla voidaan analysoida saaria ja pieniä yhteisöjä, joita leimaa niiden sijainti veden äärellä. Asuttavuusanalyysi koostuu 45 indikaattorista, jotka on jaettu seitsemään osa-alueeseen. Kukin osa-alue on suoraan kytkettävissä yhteen tai useampaan YK:n globaaliin kestävä kehityksen tavoitteeseen, mutta analyysissä tavoitteet tuodaan erittäin paikalliselle tasolle. Supported by nature – nature based solution learning sites for a sustainable Baltic Sea -hankkeessa pyritään lisäämään luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoa sekä merilukutaitoa. Suomessa keskitytään erityisesti monivaikutteisiin kosteikkoihin ja haukikosteikkoihin. Suomessa hanketta vetää Turun ammattikorkeakoulu.

Muu toiminta

Vuoden 2024 painopistealueeksi valikoitiin ilmasto- ja ympäristöohjelman teema luonnon monimuotoisuus.

Paraisten kaupunki teki syksyllä päätöksen liittyä mukaan Suomen ympäristökeskuksen koordinoimaan Saaristoravinne-hankeeseen, jonka toteutus alkaa alkuvuodesta 2025. Samoin kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 18.11.2024, että Parainen alkaa valmistella liittymistä sekä Luontoviisaat kunnat -verkostoon että kunta-alan energiatehokkuussopimukseen KETSiin.

Paraisilla alkoi kaksi uutta KuntaHelmi-hanketta, joista Paraisten kalkkivaikutteiset paahdeympäristöt -hankkeessa hoidetaan uhanalaisia elinympäristöjä Malmnäsin luonnonsuojelualueilla sekä yhteistyössä Nordkalkin kanssa Skarpdalissa. Valonian koordinoimassa Helmikunnat 3 -hankkeessa tehdään Paraisten alueella kunnostussuunnitelmia taajamapuroille.

Ympäristömessut järjestettiin Paraisten päivien yhteydessä. Tapahtumassa esiteltiin Saaristomeri-ohjelmaa, Paraisten alueella käynnissä olevia vesiensuojeluhankkeita sekä luonnon monimuotoisuutta lisääviä toimia mökkiläisille ja omakotiasujille.

Seudullista yhteistyötä vahvistettiin muun muassa Kaarinan, Kemiönsaaren ja Naantalin kuntien kanssa yhteisesti toteutetun luontokohteita kartoittavan kyselyn kautta, jota Valonia avusti. Naapurikuntien yhteistyö jatkuu

Saaristomeren luonnon monimuotoisuus -ohjelman valmistelun parissa.

Itämeripäivää vietettiin Paraisten kirjastolla 29.8. yhteistyössä muun muassa Saaristomeren tutkimuslaitoksen ja Åbo Akademin ympäristö- ja meribiologian laitoksen kanssa. Saaristokeskus Korpoströmissä päivää vietettiin avoimin ovin ja monipuolisen ohjelman parissa. Useat paraislaiset ravintolat ja muun muassa kouluihin ruokaa tarjoava Kaarea ottivat osaa päivään tarjoamalla Itämeri-menun, ja myöhemmin oli mahdollista osallistua yhteiseen pulahdukseen. Päivän päätteeksi näytettiin Minun mereni -elokuva samanaikaisesti yli 30:ssa Suomen rannikkokaupungissa.

Korppoossa lietteen vastaanottoasema otettiin käyttöön ja jätevedenpuhdistamo saneerattiin. Yhteistyötä tehtiin saariston jäte- ja jätevesiasioiden parissa alueen muiden toimijoiden, kuten Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja Pidä Saaristo Siistinä ry:n kanssa. Erityisesti käymäläjätteiden osalta on tunnistettu tarve konkreettisille ratkaisuille jo tehtyjen toimien ja ratkaisuiden lisäksi.

Kaupunki tekee yhteistyössä ulkopuolisen toimijan kanssa selvityksen Paraisten metsien hiilinielujen nykytilasta ja kehityksestä sekä metsien monimuotoisuudesta.

Joidenkin viheralueiden ruohonleikkuun ajankohtaa muutettiin, jotta eri aikoihin kukkivat kasvit ehtivät kukkia. Tarkoituksena on luoda parempia elinolosuhteita ja ravintoa pölyttäjille. Haitallisia vieraslajeja (muun muassa isotuomipihlaja ja japanintatar) poistettiin yleisiltä alueilta ja viestinnän avulla kannustettiin ihmisiä toimimaan samoin.

Kaavoituksessa kiinnitettiin erityistä huomiota ja selvitettiin ilmastovaikutuksia eri hankkeiden yhteydessä. Isoniitty II -hankkeessa sujuvoitettiin yksiköiden välistä yhteistyöprosessia kaavoituksesta kunnossapitoon asti sekä laadittiin muun muassa hulevesikäsi- ja hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan yksityisellä tontilla. Käsi- ja hulevesien suunnitelma valmistuu talvella 2025. Vaikutusten arviointivälineitä on otettu käyttöön, muun muassa Hiilikartta ja KILVA-työkalu. Kesällä teetettiin luontoinventointeja.

Katujen yleissuunnittelun yhteydessä hulevesiteema on ollut keskeinen. Rakentamista ohjataan energiatehokkaaseen ja ilmastovaikutukset huomioivaan suuntaan.

Säästötoimet sekä lämmitys- että sähköpuolella jatkuivat. Lämmitysenergian kulutusseuranta ei vielä ole reaaliaikaista, mutta tarkoitus on saada se automaattiluetuksi vuonna 2025. Sähkönkulutuksen seuranta on ollut usean vuoden reaaliaikaista. Vuoden takaisesta kulutus on laskenut 2,1 prosenttia. Todellisuudessa sähkön kulutuksen arvioidaan laskeneen noin 5–8 prosenttia. PUNT 2 -halliin asennettiin aurinkopaneeleita, joiden odotetaan tuottavan lähes kaiken hallin tarvitseman sähkön. Lisäksi parkkialueelle tuli neljä sähköautojen latauspistettä.

Yhteen kaupungin kiinteistöön asennettiin maalämpö (Villa Kamomilla) ja yhteen aurinkopaneeleja (Iniön vierasvenesatama).

Kaupunki järjesti 29.10.2024 energiainfotilaisuuden, johon osallistui yli 40 kuulijaa. Illan aikana nostettiin esille erilaisia lämmitys- ja energiaratkaisuja sekä jaettiin tietoa vaihtoehtoista erityisesti pientalojen omistajille. Muutenkin ilmasto- ja ympäristöviestintää nostettiin voimakkaasti esiin kaupungin sosiaalisen median kanavissa erityisesti kesäaikaan muun muassa Valonian koordinoimassa monimuotoisuusviestintäkampanjassa.

1.11. Näkymät

Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) mukaan Suomen talous on alkanut toipua taantumasta, mutta rakennussektorin heikkous ja ulkoisen kysynnän vaimeus hidastavat toipumista. Kasvun odotetaan kiihtyvän maltillisesti, 1,5 prosenttiin vuonna 2025, ja pysyvän keskipitkällä aikavälillä hieman alle 1,5 prosentin vauhdissa. Suomen talouden näkymiä heikentävät kuitenkin negatiiviset ulkoiset riskit. Lisäksi IMF tuo analyysissään esiin muun muassa julkisen talouden haasteet, pankkisektorin vahvuuden ja rahoitusjärjestelmään kohdistuvat riskit. (Lähde: Suomen Pankki 21.1.2025)

Suomen Pankin pitkän aikavälin ennusteessa väestön ikääntyminen ja hidas tuottavuuskasvu heikentävät talouskasvua ja julkisen talouden kestävyyttä. Perusskenaariossa bruttokansantuote kasvaa nopeimmillaan 2030-luvulla, jolloin kasvu on keskimäärin 1,8 prosenttia vuodessa. Talouden kasvu on yleisesti heikkoa ilman lisäpanostuksia koulutukseen, osaajien maahanmuuttoon ja uuden teknologian kiinteän pääoman investointeihin. Vähäinen syntyvyys supistaa koulutettavien lasten määrää ja heikentää vähitellen inhimillistä pääomaa. (Lähde: Suomen Pankki 31.1.2025)

Kuntien valtionosuusuudistus siirtyy noin vuodella eteenpäin. Alkuperäinen tavoite oli, että uudistus olisi saatu voimaan jo vuoden 2026 alusta. Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuutta ollaan uudistamassa vastaamaan kuntien uutta roolia sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeisessä tilanteessa. (Lähde: Valtiovarainministeriö 22.10.2024)

1.12. Tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamisesta.

Paraisten kaupungin tilikauden tulos osoittaa 12 315 152,23 euroa plussaa.

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että poistoeroa vähennetään 39 179,56 euroa ja varauksia lisätään 2 400 000 eurolla.

Tilikauden 9 954 331,79 euron ylijäämä siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2. Talousarvion toteutuminen (kaupunki ja konserni)

2.1 Yhteenveto

Koko organisaatio	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio muutokset 2024	Muutettu talousarvio 2024	Käyttö 31.12.2024	Käyttöaste %
Myyntituotot	6 586 808	6 313 103	34 650	6 347 753	6 899 074	108,7
Maksutuotot	1 668 477	1 614 300	0	1 614 300	1 437 233	89,0
Tuet ja avustukset	3 053 184	1 379 789	110 000	1 489 789	1 879 826	126,2
Muut toimintatuotot	17 658 045	18 680 266	11 143 679	29 823 945	30 024 512	100,7
Toimintatuotot	28 966 515	27 987 458	11 288 329	39 275 787	40 240 645	102,5
Henkilöstökulut	-33 664 259	-33 478 530	-566 242	-34 044 772	-33 348 463	98,0
Palvelujen ostot	-20 121 728	-19 366 446	-343 000	-19 709 446	-19 885 703	100,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 681 557	-6 119 262	-44 700	-6 163 962	-5 102 523	82,8
Avustukset	-1 646 661	-1 571 895	0	-1 571 895	-1 433 172	91,2
Muut toimintakulut	-12 070 857	-13 218 777	-62 905	-13 281 682	-13 501 082	101,7
Toimintakulut	-73 185 061	-73 754 910	-1 016 847	-74 771 757	-73 270 944	98,0
Toimintakate	-44 218 547	-45 767 452	10 271 482	-35 495 970	-33 030 299	93,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 470 452	-5 300 000	0	-5 300 000	-5 352 490	101,0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Netto	-51 688 998	-51 067 452	10 271 482	-40 795 970	-38 382 789	94,1

Vuodelle 2024 budjetoitu alkuperäinen toimintakate oli 45,8 miljoonaa euroa. Käyttötalousarvioon tehtiin vuoden aikana talousarviomuutoksia yhteensä 10,3 miljoonan euron edestä, minkä jälkeen budjetoitu toimintakate oli 35,5 miljoonaa euroa. Suuri muutos perustuu siihen, että Paraisten Kaukolämpö Oy:n osakeomistuksesta myytiin 75 prosenttia. Toteutunut toimintakate oli 33 miljoonaa euroa, eli tarkistettu talousarvio alittui 2,5 miljoonalla eurolla.

Toimintatulojen toteuma oli yhteensä 40,2 miljoonaa euroa ja toimintamenojen 73,3 miljoonaa euroa. Sekä tulo- että menopuolella on satunnainen kertaerä, joka liittyy Paraisten Kaukolämpö Oy:n osakkeiden myyntiin.

Vuoden aikana tehdyt valtuuston hyväksymät talousarviomuutokset:

2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta

Valtuusto on 25.5.2021 hyväksynyt kaupungin uuden konserniohjeen, jonka mukaan kaupunki ohjaa tytäryhteisöjään ja sääntelee kuntakonsernin sisäistä yhteistyötä. Konserniohjeessa on esitetty konserniyhteisöjen velvollisuudet, ja ohje on annettu tiedoksi tytäryhteisöjen päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille. Konsernitavoitteet valtuusto on hyväksynyt talousarviossa.

Vuoden aikana saatettiin päätökseen 75 prosenttiosuuden myynti Paraisten Kaukolämpö Oy:n osakkeista, mikä merkitsi suurta muutosta kaupungin konsernirakenteeseen.

Yleiset konsernitavoitteet

1. Tytäryhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista.

Kaupungin tytäryhtiöt ovat olleet vuoden aikana mukana muotoilemassa kaupungin strategiaa. Kaikki tytäryhtiöt toimivat kaupungin strategian mukaisesti ja ovat myös useilta toiminnallisilta perusteiltaan sitoutuneita neljään teemakokonaisuuteen, joihin kaupungin strategia perustuu.

2. Kaupungin konserniohjeet otetaan kaikilta osin huomioon tytäryhteisöjen toiminnassa ja kaupungin toteuttamassa yhtiöiden ohjauksessa ja lisäksi varmistetaan, että ohjeet ovat tytäryhtiöiden ja niiden johdon käytettävissä.

1.7.2021 voimaan tullutta kaupungin konserniohjetta noudatetaan kaikissa yhtiöissä. Konsernijohto pitää jatkuvasti kokouksia yhtiöiden hallitusten puheenjohtajien ja toimitusjohtajien kanssa.

3. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti itsensä kannattavasti ja niiden tulee Paraisten kaupungin tavoin tehostaa toimintaansa jatkuvasti.

Ks. yhtiökohtaiset tiedot taulukoista.

4. Paraisten kaupunki määrittelee ammattimaisuuden ja toimialaosaamisen kriteerit valittaessa kaupungin edustajia tytäryhtiöihin, ja valittavien edustajien tulee täyttää nämä vaatimukset.

On tärkeää, että valittavilla on tarvittavat taidot ja osaaminen tytäryhtiöiden toiminnan arvioimiseksi suhteessa kaupungin asettamiin ja hyväksymiin tavoitteisiin ja strategioihin. Hallitusten jäseniltä edellytetään liiketalouden ja kyseessä olevan yhtiön toimialan tuntemusta. Pyrkimyksenä on, että hallituksessa on tasapainoinen sukupuolijakauma.

5. Tytäryhteisöt pyrkivät minimoimaan lainarahoituksen, ja kaupungin talouspalveluja konsultoidaan ryhdyttäessä mahdollisiin operatioihin ulkoisen rahoituksen saamiseksi.

Ks. yhtiökohtaiset tiedot taulukoista.

6. Kuntakonsernin tavoitteena on, että omavaraisuusaste on yli 50 prosenttia ja velkaantuneisuusaste alle 50 prosenttia.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste vuonna 2024 oli 56,0 prosenttia.

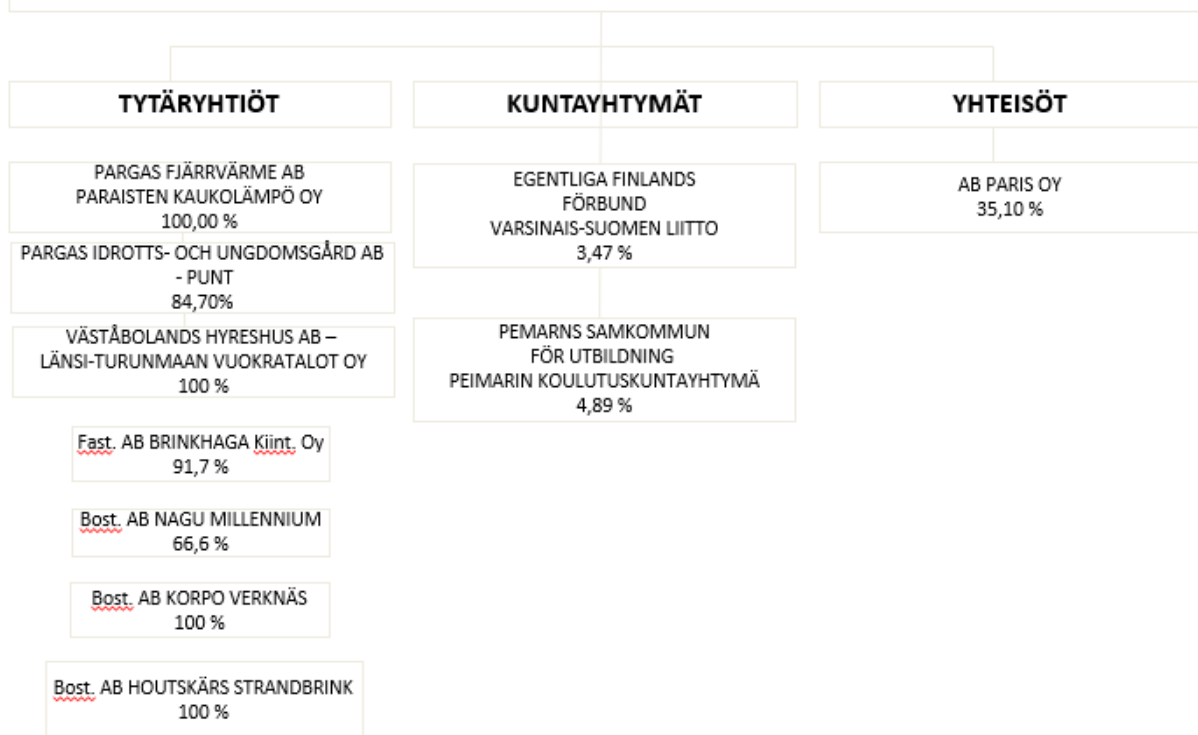
Kaupunkikonsernin velkaantuneisuusaste vuonna 2024 oli 78,6 prosenttia.

7. Konserniohjeet päivitetään niin, että niissä otetaan huomioon kuntalain muutokset ja tarve pitää tytäryhtiöiden ja kaupungin taloudet läpinäkyvästi erillään toisistaan siitä huolimatta, että yhteistyötä samalla kehitetään.

Konserniohje päivitettiin viimeksi vuonna 2021 yhdessä tytäryhtiöiden kanssa ja se tuli voimaan 1.7.2021.

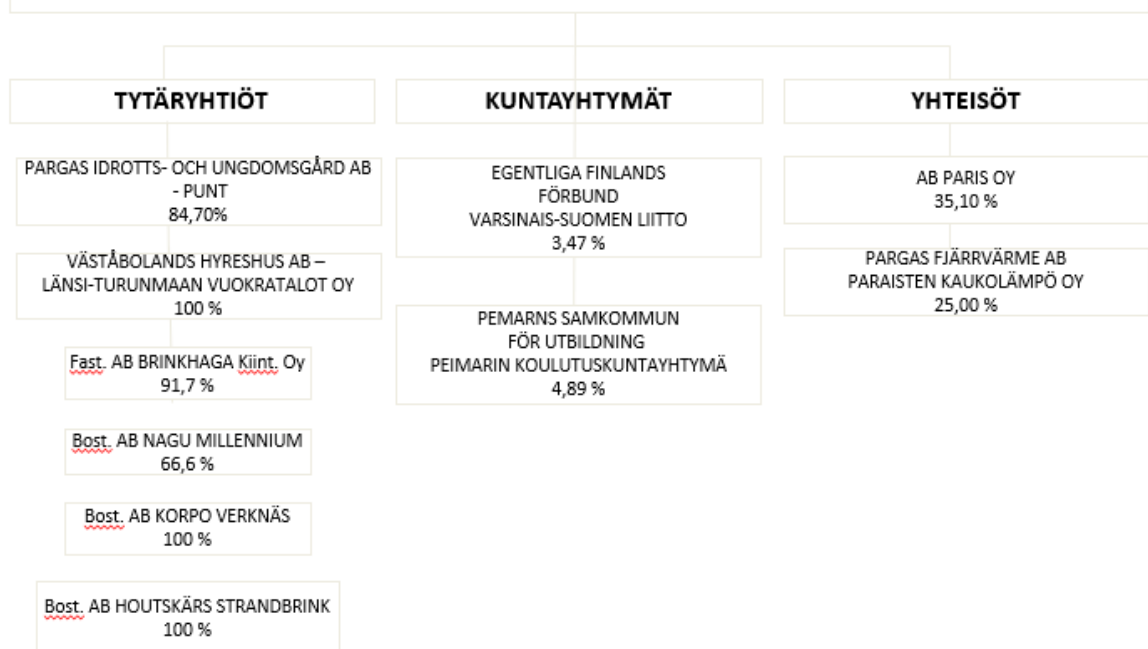
PARAISTEN KAUPUNGIN KONSERNI 2024

29.02.2024 asti

PARAISTEN KAUPUNGIN KONSERNI 2024

29.02.2024 alkaen

Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy

Toiminta

Yhtiö pyrkii tukemaan ja kehittämään liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksia Paraisilla eikä sen tavoitteena ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen. Yhtiö toteuttaa pyrkimyksiään hallinnoimalla urheilu-, nuoriso- ja kulttuuritaloa ja vuokraamalla talosta tiloja korvausta vastaan. PUNT:ssa käy vuosittain noin 50 000 kävijää.

Tuloslaskelma	Toteuma 2023	TA2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	183 710	300 300	229 193,35
Liiketoiminnan muut tuotot	45 000	45 000	45 000
Kulut (materiaali- ja henkilöstökulut)	24 734	22 000	26 068,83
Poistot	70 271		180 075,74
Liiketoiminnan muut kulut	179 770	182 750	228 004,72
Liikevoitto/-tappio	178 935	-45 450	-193 272,30
Rahoitustuotot ja -kulut	3588	-133 000	-55 612,57
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluku	Toteuma 2023	TA2024	Toteuma 2024
Omavaraisuusaste, %	73,9		66,4
Investoinnit, €	1 763 952	3 400 000	1 139 575
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	640,66		652,2
Yrityskohtainen tunnusluku: Kävijämäärä	65 132	90 000	85 000

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy

Toiminta

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy:n tarkoituksena on omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia, hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja vuokrata asuntoja asunnontarvitsijoille asuntotarpeen tyydyttämiseksi Paraisten kaupungin eri kunta-alueilla.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhtiö omistaa kiinteistöjä ja osakehuoneistoja sekä toimii tarvittaessa rakennuttajana ja tekee rakennuttamissopimuksia Paraisten kaupungin ja muiden rakennuttamista harjoittavien yhteisöjen kanssa.

Yhtiö sijoittaa yhteen osakehuoneistoon Paraisten keskustassa, mikäli rivitalon rakentaminen käynnistyy, ja tekee PTS:n kymmeneksi seuraavaksi vuodeksi.

Tuloslaskelma	Toteuma 2023	TA2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	658 261	721 085	759 570
Liiketoiminnan muut tuotot			
Kulut (materiaali- ja henkilöstökulut)	558 152	591 079	656 769
Poistot	70 091	70 163	65 885
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikevoitto/-tappio	30 019	59 843	36 916
Rahoitustuotot ja -kulut	19 779	37 483	28 655
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluku	Toteuma 2023	TA2024	Toteuma 2024
Omavaraisuusaste, %	75,2	75	75
Investoinnit, €	81 031	300 000	182 818
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	188	168	166
Yrityskohtainen tunnusluku: Omavaraisuusaste	75,2	75	75

2.3. Käyttötalouden toteutuminen ja talouden toteuma

Vaalit

Keskusvaalilautakunta

Toiminta-alue

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on luoda edellytykset turvallisten vaalien järjestämiselle niin, että kaikilla kunta-alueilla on riittävästi esteettömiä äänestyspaikkoja.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	28 474	75 000	0	75 000	85 495	114,0
Toimintakulut	-43 272	- 108 720	0	- 108 720	- 127 026	116,8
Toimintakate	-14 798	-33 720	0	-33 720	-41 531	123,2

Toiminta 2024

Presidentinvaali toimitettiin tammikuussa ja helmikuussa (kaksi kierrosta) ja EU-vaalit kesäkuussa 2024. Vaalit voitiin järjestää suunnitellusti. Valtio maksaa kulloisissakin vaaleissa korvauksen äänioikeutettujen lukumäärän mukaan.

Vuokrakustannukset ovat budjetoitua korkeammat, mikä johtuu Nauvon Kunnantuvan vuokrakustannusten noususta. Muilla kunta-alueilla vaaleihin on käytetty pääosin kaupungin omia tiloja.

Presidentinvaalin vaalipäivinä tarvittiin arvioitua enemmän luottamushenkilöitä (varahenkilöitä). Myös normaalin työaikansa puitteissa työskentelevien osuus on pienentynyt, mikä nostaa kustannuksia.

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta

Toiminta-alue

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten kuntalain 121 §:n mukaisesti.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-57 046	-64 543	0	-64 543	-60 776	94,2
Toimintakate	-57 046	-64 543	0	-64 543	-60 776	94,2

Toiminta 2024

Ammattitilintarkastajat suorittavat kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen.

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamat tavoitteet ja valmistelee valtuustolle kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksia koskevat asiat.

Tarkastuspäivien määrä oli 47.

TAVOITTEET TARKASTUSLAUTAKUNTA 2024		
Tavoite	Mittari	Toteuma 31.12.
VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUKSEN LAATIMINEN		
Arviointikertomuksen laatiminen	Vuoden aikana kuultujen painopistealueen vastuuhenkilöiden määrä	11
SIDONNAISUUSREKISTERIN YLLÄPITO		
Kaikki ilmoitusvelvolliset ovat toimittaneet oikeanlaisen sidonnaisuusilmoituksen.	Niiden luottamushenkilöiden määrä, jotka eivät ole toimittaneet ilmoitusta sidonnaisuusrekisteriin, ja sidonnaisuuksien tarkastaminen pistokokein Asiakastiedolta	10
ARVIOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN		
Toimintaa on toteutettu arviointisuunnitelman mukaisesti.	Arviointisuunnitelma toteutettu	Vuoden 2023 suunnitelma toteutettu, vuoden 2024 suunnitelma laadittu ja osittain toteutettu

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Tarkastuspäivien määrä		43	40	47
Lautakunnan kokousten määrä		8	8	9
€ / Asukas	4	3,80	4,36	4,08

Hallinto ja tukipalvelut

Hallinto ja tukipalvelut	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio muutokset 2024	Muutettu talousarvio 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Myyntituotot	5 766 988	5 473 366	34 650	5 508 016	5 804 627	105,4
Maksutuotot	2 368	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	2 317 219	793 939	110 000	903 939	1 112 758	123,1
Muut toimintatuotot	16 762 913	17 964 376	11 143 679	29 108 055	29 221 858	100,4
Toimintatuotot	24 849 489	24 231 681	11 288 329	35 520 010	36 139 243	101,7
Henkilöstökulut	-6 781 958	-6 356 941	-155 028	-6 511 969	-6 412 774	98,5
Palvelujen ostot	-9 998 260	-8 692 408	-343 000	-9 035 408	-9 364 826	103,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 607 831	-5 071 007	-44 700	-5 115 707	-4 144 804	81,0
Avustukset	-424 743	-280 900	0	-280 900	-286 970	102,2
Muut toimintakulut	-2 115 593	-2 072 352	-62 905	-2 135 257	-2 222 970	104,1
Toimintakulut	-23 928 384	-22 473 608	-605 633	-23 079 241	-22 432 344	97,2
Toimintakate	921 105	1 758 073	10 682 696	12 440 769	13 705 776	110,2
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 405 041	-3 614 887	0	-3 614 887	-3 548 250	98,2
Laskennalliset erät	-5 178 753	-5 871 615	0	-5 871 615	-5 871 615	100,0
Netto	-7 662 690	-7 728 429	10 682 696	2 954 267	4 285 911	145,1

Hallinto

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Hallinnon toimintayksikkö vastaa kaupungin asiakirja- ja kokoushallinnasta. Yksikön pääasialliset toiminta-alueet ovat kirjaamo, asianhallinta, kokoushallinta, arkistohallinta ja käännöspalvelut.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	5 981	3 000	0	3 000	12 439	414,6
Toimintakulut	-1 489 910	-1 216 260	- 310 000	-1 526 260	-1 602 487	105,0
Toimintakate	-1 483 928	-1 213 260	- 310 000	-1 523 260	-1 590 048	104,4

Toiminta 2024

Paraisten kaupungin uusi kaupunginjohtaja Tom Simola astui virkaan 1.4.2024.

Koko toimintavuoden ajan on työskennelty kaupungin hallintosäännön parissa. Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 10.6.2024 uuden hallintosäännön, joka merkitsi laajaa organisaatiomuutosta. Kaupunki siirtyi aikaisemmista kolmesta toimialasta viiteen osastoon.

Osastot ovat

- konsernipalvelut
- elinkeinopalvelut
- hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut
- kasvatusta ja koulutus
- kaupunkikehitys.

Osastoja johtavat osastopäälliköt ja kunkin osaston alaisuudessa toimii yksiköitä, joita johtavat yksikköpäälliköt. Yksiköitä on 17, joiden lisäksi tulevat vaalit ja tilintarkastus.

Syksyllä 2024 jatkettiin työtä tulevan luottamushenkilöorganisaation uudistamiseksi organisaatiomuutoksen ja keväällä 2025 koittavien kuntavaalien myötä.

Osana kaupungin prosessien digitalisointia vuoden 2024 jälkimmäisellä puoliskolla käynnistettiin Clouidia-hankintajärjestelmän (Mercell Oy) ja Dynasty-asianhallintajärjestelmän (Innofactor Oy) integraatiotyö. Integraation myötä kaupunki kehittää ja tehostaa sisäistä hankintaprosessiaan niin, että manuaalisista työvaiheista voidaan luopua samalla, kun dokumentoinnista tulee riskittömämpää ja voidaan varmistaa, että kaikki tarvittavat tiedot on dokumentoitu Dynastiin. Integraatiossa on päästy testausvaiheeseen ja se otetaan käyttöön huhtikuun aikana.

Kuntalaisille tarjottavien ulkoisten sähköisten palvelujen määrän lisäämiseksi merkittävästi ja samalla paperisten asiakirjojen käsittelystä luopumiseksi käynnissä on Dynasty Asiointipalvelun käytön suunnittelu ja käyttöönotto sekä integraatio suomi.fi-viesteihin. Tämä mahdollistaa tietoturvallisen sähköisen asioinnin viranomaisasioissa kaupungin ja sen asiakkaiden välillä. Integraatio käsittää myös automaattisen rekisteröinnin asianhallintajärjestelmään. Sähköinen asiointi otetaan käyttöön prosessikohtaisesti vuoden 2025 aikana sisältäen aluksi tontinluovutukset, luottamushenkilöiden perustiedot ja avustusanomukset.

Talousarvioteknisesti vuosi 2024 on ollut hallinnolle haasteellinen useiden uusien organisaatiomuutosten seurauksena henkilöstörakenteessa tapahtuneiden isojen muutosten vuoksi. Kaupungin tietosuojavastaavan tehtävät on hoidettu ostopalveluna vuonna 2024.

Kaupunginhallitus on kokoontunut vuoden aikana 17 kertaa, mikä on 3 enemmän kuin alun perin suunniteltiin.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	7,2	7,3	6,8
Määräaikaiset	0,5	0,1	1,4
Henkilötyövuodet yhteensä	7,7	7,4	8,2

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Kaupunginvaltuuston kokoukset	10	8	8	8
Kaupunginhallituksen kokoukset	16	15	14	17
Jaoston kokoukset	9	9	8	8
€ / Asukas	96	98,97	81,94	106,86

Viestintä ja markkinointi

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Viestinnän ja markkinoinnin toimintayksikkö vastaa sekä sisäisestä että ulkoisesta viestinnästä sekä kaupungin brändäyksestä, johon sisältyy muun muassa asukasmarkkinointi.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	13 967	3 900	0	3 900	15 296	392,2
Toimintakulut	- 619 288	- 568 671	0	- 568 671	- 544 168	95,7
Toimintakate	- 605 321	- 564 771	0	- 564 771	- 528 872	93,6

Toiminta 2024

Vuoden 2024 taloudellinen tulos osoittaa toteumaa, joka alittaa hieman myönnetyn määrärahan. Syynä on se, että verkkosivuston uudistamistyö jaettiin kahteen osaan, joista toinen on siirretty vuodelle 2025.

Henkilöstötilanne on ollut vuoden aikana vakaa lukuun ottamatta 20 prosentin vähennystä henkilöstömäärään keväästä 2024 lukien.

Olemme keskittyneet toimintavuoden aikana työllisyystyöhön osallistumalla aktiivisesti työllisyysuudistuksen alueelliseen viestintätyöryhmään. Olemme myös valmistelleet ja toteuttaneet viestinnällisiä toimenpiteitä uudistuksen tueksi.

Samaan aikaan olemme onnistuneesti hankkineet ja aloittaneet kaupungin uuden verkkosivuston konseptointivaiheen, vaihtaneet vastaajapalvelun toimittajan ja valmistelleet mediaseuranta- ja lehdistötiedoteohjelmien vaihtoa. Olemme myös luoneet pohjan yhtenäiselle uutiskirjetyökalulle ja jatkaneet kaupungin uuden graafisen profiilin implementointia kohdennetuin toimin. Markkinointipanostuksia on tehty näkymällä messuilla, tapahtumissa, sosiaalisessa mediassa ja Kuntarekryssä.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	5,1	5,1	5,0
Määräaikaiset	0,8	1,0	1,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,9	6,1	6,0

Tunnusluku	2023	TA2024	2024
Mediaseuranta: Maininnat Paraisten kaupungista mediassa (Meltwater dashboard: Oma näkyvyys Media & some -> maininnat)	12 000	12 000	14 400
Käynnit parainen.fi-sivustolla (Matomo)			236 616
Some-seuranta: FB-/IG-/Twitter-seuraajien määrä	FB: 7 015 IG: 3 360 Twitter/X: 956	7 000 3 500	7 122 3 655
€ / Asukas	40,37	38,14	35,54

IT ja digitalisaatio

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

IT ja digitalisaatio -toimintayksikkö tarjoaa kaupungin toimialoille tietoteknisiä asiantuntija- ja infrapalveluita. Tavoitteena on toimivan ja tietoturvallisen IT-ympäristön tuottaminen ja ylläpitäminen sekä työtehtävien tehokkaan hoitamisen mahdollistavien välineiden tarjoaminen työntekijöille. Keskeisiin tehtäviin kuuluu myös digitalisaation edistäminen yhteistyössä toimialojen kanssa.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	716 419	686 060	0	686 060	545 335	79,5
Toimintakulut	- 758 039	- 804 405	0	- 804 405	- 646 222	80,3
Toimintakate	-41 620	- 118 345	0	- 118 345	- 100 887	85,2

Toiminta 2024

Ulos myytyjen palveluiden myyntituotot määräytyivät Varhan ja Kaarean tarpeiden mukaisesti. Talousarviosta ja ennakkotiedoista poiketen Varha osti Paraisten tietohallinnon palveluita koko tarkastelukauden ajan. Toimintakulut kokonaisuutena alittuivat talousarvioon verrattuna. Osa palveluiden ostojen kustannuksista katettiin ulkoisella hankerahoituksella (Varsin Digi). Kaikkia tietoturvan parantamiseen suunniteltuja hankkeita ei pystytty toteuttamaan suunnitellusti.

Suurimmat riskit toiminnassa liittyivät kyberturvallisuuden kasvaviin haasteisiin.

Henkilöstön suhteen ei tapahtunut muutoksia. Pienen yksikön henkilöresursseja täydennetään ostopalveluilla.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	5,2	5,2	5,2
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,2	5,2	5,2

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Service deskissä luotujen tapahtumien määrä	746	416	400	388
Service deskissä ratkaistujen tapahtumien määrä	745	421	400	367
€ / Asukas		2,76	8,00	6,80

Henkilöstö

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Henkilöstön toimintayksikkö vastaa palkanmaksusta, henkilöstökoulutuksesta, työkyvyn ylläpitämisestä ja työsuojeluasioista. Jotta Paraisten kaupunki voisi kehittää ja ylläpitää hyvää henkilöstöpolitiikkaa, tarvitaan kaupungin johtoa selkeästi ohjaavia henkilöstöpoliittisia linjauksia.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	72 593	106 000	144 650	250 650	236 606	94,4
Toimintakulut	- 819 522	- 910 807	- 244 650	-1 155 457	-1 223 336	105,9
Toimintakate	- 746 929	- 804 807	- 100 000	- 904 807	- 986 729	109,1

Toiminta 2024

Vuoden 2024 toimintaa leimasivat suuret muutokset organisaatiossa. Lisätyt panostukset työterveyshuoltoon, kaupungin Populus-henkilöstöohjelman ICT-palvelut ja laaja johtamiskoulutus johtivat siihen, että valtuuston oli lokakuussa 2024 myönnettävä henkilöstön toimintayksikölle 100 000 euron lisämääräraha.

Pihlajalinnalle 1.1.2024 lukien siirtynyt työterveyshuolto tarjoaa nyt huomattavasti aiempaa laajempaa tukea. Populus-ohjelmaa on täydennetty useilla moduuleilla. Esimerkkeinä voidaan mainita uusi poissaolojen raportointimoduuli, joka antaa esihenkilöille työkalut toimia proaktiivisesti henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämiseksi, ja digitaalinen järjestelmä työsuojelun turvallisuuteen liittyvien havaintojen, työtapaturmien, väkivaltatilanteiden ja epäasiallisen kohtelun raportointiin sekä riskikartoituksiin. Lisäksi on hankittu opettajasopimuksen mukainen digitaalinen opettajatietolomake.

Ulkoisesti hankittu laaja johtamisen ja itsensä johtamisen koulutus käynnistyi syksyllä. Ohjelman tarkoituksena on kehittää yhtenäinen johtamisen ja viestinnän malli ja täydentää esihenkilöiden johtamisen tueksi säännöllisesti järjestettäviä työpajoja ja sisäisiä koulutuksia.

Työhyvinvointikoordinaattori on vuonna 2024 vakinaistettu kokopäivätoimiseksi, mikä antaa henkilöstöpalveluille paremmat mahdollisuudet työskennellä käyttäen pitkäjänteisiä ohjelmia työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi koko organisaatiossa. Palkka- ja HR-asiantuntijoiden tehtäväkuvaa ja vastuualueita on laajennettu merkittävästi. Tämä on vahvistanut henkilöstöpalvelujen mahdollisuutta tarjota esihenkilöille jatkuvaa tukea johtamiseen, sopimuksiin ja työlaainsäädäntöön liittyvissä asioissa.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	5,5	6,4	1,4
Määräaikaiset	1,2	0,0	5,8
Henkilötyövuodet yhteensä	6,7	6,4	7,2

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Teemapäivät esimiehille ja muulle henkilöstölle (työsuojelu, henkilöstöpolitiikka, sopimustulkinnat, toimintamallit ym.)	35	43	12	39
€ / Asukas	64,00	49,82	54,36	66,31

Talous

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Talouden toimintayksikköön kuuluvat kaupungin taloustoiminnot, rahoitus ja hankintojen koordinointi. Yksikkö tarjoaa tukea kaupungin koko taloushallinnossa ja siihen liittyvien tietoteknisten taloustyökalujen käytössä.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö Käyttöaste 2024 %
Toimintatuotot	236 240	200 000	11 143 679	11 343 679	11 437 905 100,8
Toimintakulut	-1 016 147	- 839 611	-50 983	- 890 594	- 865 766 97,2
Toimintakate	- 779 906	- 639 611	11 092 696	10 453 085	10 572 139 101,1

Toiminta 2024

Kaupungin organisaatiomuutoksen myötä kaupungin talousjärjestelmiä on muutettu vuoden aikana vastaamaan uutta organisaatiota.

Tarve saada taloudenhallinnasta sujuvaa ja automatisoitua on ollut suuri, jotta kaikista työvaiheista selvittää pienemmillä resursseilla (organisaatiomuutoksesta johtuen 0,5 henkilötyövuotta ja osa-aikaeläkkeelle siirtymisen jälkeen täyttämättä jätetyt 0,5 henkilötyövuotta). Kaupunki on vuoden aikana siirtynyt ottamaan ulkopuolisilta toimittajilta vastaan ainoastaan sähköisiä laskuja, ja kaupungin verkkosivuilla on otettu käyttöön verkkokauppa, jonka on tarkoitus vähentää tarvetta laskuttaa erilaisista tuotteista, joita kaupunki tarjoaa asukkailleen ja matkailijoille. Tämä merkitsee sitä, että paperisten asiakirjojen käsittely vähenee huomattavasti. Sähköisiin laskuihin siirryttäessä kaupunki on tarjonnut sekä maksutonta toimitusportaalia että koulutusta kaupungissa sitä tarvinneille.

Syksyllä on aloitettu kaupungin uusien rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteiden laatiminen.

Paraisten kaupungin tytäryhtiön Paraisten Kaukolämpö Oy:n myynti saatettiin päätökseen 29.2.2024. Kauppahinta oli 10 873 771 euroa ja osinkoa jaettiin 960 560 euroa.

Osallistuva budjetointi on tapa osallistaa asukkaita päätöksentekoon siitä, miten kaupungin resursseja voidaan käyttää. Talousarvioon varattiin toimintavuodeksi 2024 varat osallistuvaan budjetointiin. Asukkaiden esittämien ideoiden toteuttamiseen käytettiin yhteensä 50 000 euroa. Kaupunki otti tasapuolisesti huomioon kaikki kunta-alueet. Valituista ideoista äänestettiin 1.–15.11.2024, ja suunnittelu ja toteutus tapahtuvat seuraavana vuonna. Seuraavat ehdotukset voittivat äänestyksen ja toteutetaan vuonna 2025: Ulkokuntosali Paraisille: Ehdotus sisältää uuden ulkokuntosalin rakentamisen Keskuspuistoon vastuslaitteineen. Ulkokuntosali suunnitellun leikkipaikan yhteyteen Houtskarlin Näsbyhyn: Ehdotus sisältää ulkokuntosalivälineiden sijoittamisen Näsbyhyn suunnitteilla olevan leikkipaikan yhteyteen.

Toimintavuoden aikana kaupungin hankintoihin liittyvien työprosessien kehittämisessä on keskitytty hankintastrategian mittareihin ja tavoitteisiin ja yksiköiden tukemista on tehostettu. Organisaation sisäisen hankintaprosessin suunnittelu on aloitettu syksyn aikana ja kehittämistyötä jatketaan seuraavana toimintavuonna. Tavoitteena on tehdä työprosessista selkeä ja yhtenäinen. Sähköisen integraation kaupungin operatiivisen hankintajärjestelmän Cloudian ja Dynasty 10:n välillä on määrä helpottaa asiakirjojen rekisteröintiä. Integraatiotyötä on tehty toimintavuoden ajan ja integraatio voidaan ottaa käyttöön ensi vuoden alussa.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	6,4	6,0	5,1
Määräaikaiset	0,1	0,0	0,4
Henkilötyövuodet yhteensä	6,5	6,0	5,5

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Ostolaskut	30 467	20 891	18 000	20 435
Myyntilaskut	62 408	29 993	31 000	30 535
Sähköisten myyntilaskujen osuus (%)		40	41	41,5
€ / Asukas	51,00	52,01	43,20	-710,50 *)

*) johtuu Paraisten Kaukolämpö Oy:n myyntivoitosta

Hankkeet

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Kaikki kaupungin yksiköt tekevät hankehakemuksia kehittämistarpeiden ja toimintasuunnitelmien sekä käytettävissä olevien rahoitusmahdollisuuksien pohjalta. Yksiköt toteuttavat ulkoista rahoitusta saavia hankkeita hankekoordinaattorin hallinnollisella tuella.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	1 194 449	768 989	0	768 989	1 004 823	130,7
Toimintakulut	-1 636 795	-1 241 650	0	-1 241 650	-1 402 386	112,9
Toimintakate	- 442 346	- 472 661	0	- 472 661	- 397 563	83,9

Toiminta 2024

Kaupunki oli vuodenvaihteessa mukana noin 20:ssä ulkoisesti rahoitetussa kehittämishankkeessa, joista noin kolmasosa on kasvatus- ja koulutustoimialan hankkeita.

Suurimmat yksittäiset hankkeet (hankebudjetin suuruuden mukaan), joissa kaupunki tällä hetkellä on mukana, ovat biosfäärialueen ”Ungdomar för en hållbar framtid”, matkailun ”Coast & Archipelago TravelTech Boost 2024–2026” ja kulttuurin ja vapaa-ajan ”Skapa 2”.

Ulkoista rahoitusta on vuoden aikana myönnetty hankkeisiin, joiden teemana on ollut muun muassa digitaalinen oppiva kulttuuri, elävä kaksikielisyys sivistystoimialalla ja uusi rengastiehen kytkeytyvä yhteistyö sekä Saariston rengastien, Pienen rengastien ja Pyhän Olavin pyhiinvaellusreitin yhteen liittämien kuntien ja kaupunkien välinen yhteistyö.

Kaupungin omarahoitusosuus ulkoisesti rahoitettavissa hankkeissa vaihtelee suuresti aihealueesta ja rahoittajasta riippuen ollen yleensä 20–50 prosenttia. Viime vuosina ulkoisesti rahoitetuissa hankkeissa on siirrytty suurempaan oman rahoituksen osuuteen, samalla kun on tapahtunut muutos myös kohti suurempia kokonaisbudjetteja ja sitä kautta suurempaa omaa rahoitusta sekä tiettyjen rahoitusten kohdalla vaatimusta useista hankekumppaneista.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	6,6	3,1	4,6
Määräaikaiset	14,4	9,1	13,9
Henkilötyövuodet yhteensä	21,0	12,2	18,5

Tekniikka ja infra

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Tekniikan ja infran toimintayksikön vastuulle ja tehtäviin kuuluvat yleiset viheralueet ja puistot, liikuntapaikkojen kunnossapito, Parfix, kadut ja yleiset alueet, vuokralaiturit ja vierasvenesatamien laiturit, venesulku, katuvalaistus, hulevesien hallinta ja uimarannat.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	1 598 924	481 952	0	481 952	515 690	107,0
Toimintakulut	-4 906 367	-3 984 295	0	-3 984 295	-3 915 645	98,3
Toimintakate	-3 307 444	-3 502 343	0	-3 502 343	-3 399 954	97,1

Toiminta 2024

Toiminta on perustunut hyväksytyssä talousarviossa vahvistettuihin toiminnan tavoitteisiin. 3 prosentin poikkeama toiminnan tuloksessa johtuu siitä, että tulot olivat hieman suuremmat kuin talousarviossa ja henkilöstökulut sekä ostopalvelujen kulut pienemmät kuin talousarviossa.

Toiminnan laaja organisaatiomuutos toteutettiin kesällä 2024, jolloin aikaisemmat vastualueet tekniikka ja infra ja tilapalvelut yhdistettiin kaupunkikehitysosaston alaisuudessa toimivaksi tekniikka ja kiinteistöt -nimiseksi yksiköksi. Yhdyskuntainsinööri toimi teknisen päällikön sijaisena kesään 2024 asti. Puistomestarin tehtävä on vuoden 2024 ajan ollut täyttämättä ja hoidettu sijaisuuksina. Kiinteistöpäällikön ja yhdyskuntainsinöörin virat lakkautettiin organisaatiomuutoksen yhteydessä ja teknisen päällikön virka muutettiin vastaamaan tekniikka ja kiinteistöt -yksiköstä sekä toimimaan kaupunkikehitysosaston osastopäällikkönä.

Tiekuntien teille ja losseille myönnettävien tienkunnossapitoavustusten jakoperusteita koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen johdosta tiekunnille ei ole vuonna 2024 jaettu kunnossapitoavustuksia. 255 000 euron määräraha on tilinpäätöksessä varauksena, jotta vuoden 2024 tienkunnossapitoavustukset voidaan jakaa ja maksaa, kun valitus on ratkaistu ja päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Uuden organisaation ja organisaatiomallin parissa tehdyssä työssä on kesästä lähtien keskitytty toimintaan. Työ edellyttää onnistuakseen pitkäjänteisyyttä, kärsivällisyyttä ja osallistamista sekä rohkeutta muuttaa työtapoja.

Toiminnan haasteena on, että taloudelliset resurssit ovat riittämättömät olemassa olevan infrastruktuurin ja yleisten alueiden vastuulliseen kunnossapitoon, samaan aikaan kun uusien alueiden ja uuden infrastruktuurin hoitamiseen ei ole riittävästi varoja. Pidemmän päälle resursseja on sopeutettava kaupungin kehityksen mahdollistamiseksi, kasvun luomiseksi ja houkuttelevien asuinympäristöjen tarjoamiseksi.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	20,2	21,4	18,5
Määräaikaiset	3,0	2,5	4,2
Henkilötyövuodet yhteensä	23,2	23,9	22,7

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien määrä		1	0	2
Käyttöhäiriöiden määrä, sulk		1	0	5
Vuokralaiturit, vuokrausaste		90,7 % *)	85 %	83,8
€ / Asukas		220,60	236,55	228,49

*) suntin reunassa olevat venepaikat eivät sisälly

Tilapalvelut

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Toimintayksikkö kiinteistöt vastaa kaupungin omien rakennettujen kiinteistöjen (94 012 m²) sekä niiden piha-alueiden hoidosta ja korjaamisesta sekä rakennustoiminnasta. Poikkeuksen muodostavat vesihuoltolaitoksen ja jätehuollon rakennukset, jäähalli, PUNT ja Skyttalan museo. Varha-hyvinvointialueelle vuokrattavat kiinteistöt muodostavat oman kokonaisuuden, joka yhtiöitetään vuoden 2024 aikana.

Kaupungin palvelutuotannolle luodaan toimintaedellytykset toimitilojen osalta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä täydennetään paikallisesti. Tilat ovat tarkoituksenmukaisia, tehokkaita ja joustavia. Muita prioriteetteja ovat monikäyttöisyys ja terveellisyys. Sisäilman haasteet muokkaavat prioriteetteja terveellisten rakennusten käyttöön, jolloin tarvitaan resursseja ja määrärahaa rakennusten säilyttämiseksi käytössä.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	16 755 986	17 783 837	0	17 783 837	17 955 222	101,0
Toimintakulut	-9 517 931	-9 866 909	0	-9 866 909	-9 122 047	92,5
Toimintakate	7 238 055	7 916 928	0	7 916 928	8 833 176	111,6

Toiminta 2024

Toiminta on perustunut hyväksytyssä talousarviossa vahvistettuihin toiminnan tavoitteisiin. Noin 12 prosentin poikkeama toiminnan tuloksessa johtuu siitä, että tulot olivat suuremmat kuin talousarviossa ja henkilöstö- ja materiaalikulut pienemmät kuin talousarviossa.

Toiminnan laaja organisaatiomuutos toteutettiin kesällä 2024, jolloin aikaisemmat vastuualueet tekniikka ja infra ja tilapalvelut yhdistettiin kaupunkikehitysosaston alaisuudessa toimivaksi tekniikka ja kiinteistöt -nimiseksi yksiköksi. Kiinteistöpäällikön ja yhdyskuntainsinöörin virat lakkautettiin organisaatiomuutoksen yhteydessä ja teknisen päällikön virka muutettiin vastaamaan tekniikka ja kiinteistöt -yksiköstä sekä toimimaan kaupunkikehitysosaston osastopäällikkönä.

Uuden organisaation ja organisaatiomallin parissa tehdyssä työssä on kesästä lähtien keskitytty toimintaan. Työ edellyttää onnistuakseen pitkäjänteisyyttä, kärsivällisyyttä ja osallistamista sekä rohkeutta muuttaa työtapoja.

Kiinteistöt

Vuoden aikana kiinteistöjen peruskorjauksia on toteutettu käyttötalousarvion puitteissa tavoitteena parantaa rakennusten kuntoa ja varmistaa niiden käytettävyys. Suurimmista hankkeista vuonna 2024 käynnistyi Malms skolan perussaneeraus. Työ jatkuu osana laajempaa hankekokonaisuutta, josta kaupunginhallituksen on tehtävä päätös vuoden 2025 aikana. Lisäksi syksyllä 2024 aloitettiin Koivuhaan päiväkodin laajennuksen suunnittelu. Laajennusta varten on jätetty rakennuslupahakemus.

Vuoden aikana työresursseja kului joidenkin sote-kiinteistöjen vuokrasta neuvottelemiseen Varhan kanssa. Vaikka prosessi vei aikaa, osapuolet onnistuivat pääsemään yhteisymmärrykseen vuoden loppuun mennessä. Samaan aikaan Brava Oppimiskeskus otettiin kokonaisuudessaan käyttöön kesällä 2024, mikä oli tärkeä virstanpylväs kaupungin koulutusympäristölle.

Yksi kiinteistöhallinnon suurimpia haasteita on kasvavan korjausvelan hallinta. Tarvitaan proaktiivista työtapaa sen varmistamiseksi, että rakennukset pysyvät toiminnallisessa ja terveellisessä kunnossa ja että ne vastaavat toiminnan tarpeita. Samaan aikaan kaupungilla on edessään välttämätön kiinteistökannan uudelleenjärjestely. Tämä merkitsee sitä, että on ratkaisevan tärkeää vähentää ja tehostaa kiinteistöjen käyttöä joko myymällä tehottomassa käytössä olevia rakennuksia tai purkamalla huonokuntoisia rakennuksia.

Tilapankki

Merituulen päiväkotiki ja Iniön entinen terveystalo ovat poistuneet tilapankista myynnin vuoksi.

Siivous

Paraisten kunta-alueen siivousurakan hankinta toteutettiin syksyllä, koska nykyinen sopimuskausi päättyi vuodenvaihteessa 2024/2025.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	24,2	24,1	23,3
Määräaikaiset	1,8	1,7	2,1
Henkilötyövuodet yhteensä	26,0	25,9	25,4

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Pääomavuokra, €/m ²		5,25	7,98 €/m ²	5,60 €/m ²
Korjausvastuu, €/m ²		0,58	0,48 €/m ²	0,59 €/m ²
Käyttövuokra, €/m ²		8,67	6,12 €/m ²	8,36 €/m ²
Volyymi, m ³			94 681 m ³	94012 m ³
Siivottavat neliöt		42 148 m ²	43 108 m ²	45 653 m ²
Siivous, €/m ² /kk		1,98 €/m ² /kk	2,04 €/m ² /kk	1,97 €/m ² /kk
Siivous, saariston osuus			2,90 €/m ² /kk	2,47 €/m ² /kk
Ostopalvelu, Paraisten osuus			1,73 €/m ² /kk	1,77 €/m ² /kk
Siivous, €/asukas		66,75	70,25	71,91
€ / Asukas		567,55	586,79	539,63

Vesihuolto

Hallinto ja tukipalvelut
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Vesihuoltolaitoksella on toimintaa Paraisten, Nauvon, Korppoon ja Houtskarın kunta-alueilla, joilla kaikilla on vaikutusalueellaan omat vesilaitokset ja jätevedenpuhdistamot sekä putkiverkostot. Paraisten kunta-alueella talousveden toimittaa Turun Seudun Vesi Oy.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	4 254 929	4 197 943	0	4 197 943	4 415 927	105,2
Toimintakulut	-3 164 387	-3 041 000	0	-3 041 000	-3 111 411	102,3
Toimintakate	1 090 543	1 156 943	0	1 156 943	1 304 515	112,8

Toiminta 2024

Toiminta on perustunut hyväksytyssä talousarviossa vahvistettuihin toiminnan tavoitteisiin. Noin 10 prosentin poikkeama toiminnan tuloksessa johtuu siitä, että tulot olivat paremmat kuin talousarviossa ja henkilöstökulut sekä ostopalvelujen kulut suuremmat kuin talousarviossa. Vesihuollon taksaa tarkistettiin vuodelle 2024, jolloin perusmaksuja ja käyttömaksuja hieman korotettiin, mikä heijastuu toiminnan tuloihin.

Syksyllä 2024 käytiin yhteistoimintaneuvottelut tiettyjen vesihuollon virkojen tarpeesta ja toiminnan organisaatorakenteesta.

Vuoden aikana on tehty vesi- ja viemäriverkoston perussaneerauksia. Viemäriverkostoa on saneerattu vuoden aikana suunnilleen 0,83 kilometrin matkalta ja vesijohtoverkostoa 0,88 kilometrin matkalta, mikä vastaa noin 0,8 prosenttia koko viemäriverkostosta ja 0,6 prosenttia koko vesijohtoverkostosta. Syksyllä 2023 aloitettu vesi- ja viemäriverkoston laajennus Nauvon uudelle Klockarberget II -asuinalueelle valmistui keväällä 2024. Ympäristöluvan mukaisesti laajennettu ja saneerattu Korppoon jätevedenpuhdistamo otettiin käyttöön alkuvuodesta 2024. Hanke toteutettiin yhteistyössä LSJH Oy:n kanssa, joka rakensi saariston keskitetyn lietteen vastaanottoaseman Korppooseen jätevedenpuhdistamon yhteyteen. Hessundinsalmen ja Kirjalansalmen siltahankkeiden yhteydessä on jouduttu tietyiltä osin tekemään muutoksia vesi- ja viemäriverkostoon.

Koska kaupunki ulottuu maantieteellisesti laajalle ja hajanaiselle alueelle, vesihuoltolaitos on toimintavuoden aikana edelleen digitalisoinut ja automatisoinut toimintaansa toteuttaakseen sitä kustannustehokkaasti. Maailmantilanne on lisännyt ja korostanut varautumiseen ja riskien arviointiin liittyvien asioiden merkitystä vesihuoltotoiminnassa, joka on elintärkeä yhteiskunnan perustoiminto. Putkiverkoston korjausvelan kasvu on riskitekijä, joka lisää vuotovesien käsittelyä ja toimintahäiriöistä aiheutuvia käyttökustannuksia.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	13,9	13,5	13,4
Määräaikaiset	0,3	0,0	0,50
Henkilötyövuodet yhteensä	14,2	13,5	13,9

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Fosforin puhdistusprosentti (Norrby)	98	98 *)	95	96 %
Typen puhdistusprosentti (Norrby)	77	82 *)	70	81 %
Laskuttamaton talousvesi prosentteina (vuodot)	20	25	25	26 %
Viemäriverkostoon vuotava vesi prosentteina	54	58	55	57 %
Verkostosta vuotava talousvesi (Parainen), m ³ /km	1 427	1681 *)	1400	1510
Parainen	23	28	25	28 %
Laskuttamaton vesi prosentteina (vuodot)	55	59	55	56 %
Viemäriverkostoon vuotava vesi prosentteina				
Saaristo	0	17	7	17 %
Laskuttamaton vesi prosentteina (vuodot)	25	42	20	36 %
Viemäriverkostoon vuotava vesi prosentteina				
€ / Asukas		72,74	65,98	87,67

*) alustava

Elinvoima

Elinvoima	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio muutokset 2024	Muutettu talousarvio 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Myyntituotot	152 174	169 859	0	169 859	216 055	127,2
Maksutuotot	949 452	870 500	0	870 500	795 465	91,4
Tuet ja avustukset	620 726	452 300	0	452 300	538 335	119,0
Muut toimintatuotot	786 246	618 700	0	618 700	676 258	109,3
Toimintatuotot	2 508 598	2 111 359	0	2 111 359	2 226 114	105,4
Henkilöstökulut	-5 084 316	-5 318 952	0	-5 318 952	-5 124 128	96,3
Palvelujen ostot	-2 661 054	-2 708 057	0	-2 708 057	-2 659 987	98,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-238 341	-246 040	0	-246 040	-216 165	87,9
Avustukset	-793 022	-814 275	0	-814 275	-733 100	90,0
Muut toimintakulut	-2 700 575	-2 935 470	0	-2 935 470	-3 005 369	102,4
Toimintakulut	-11 477 307	-12 022 794	0	-12 022 794	-11 738 749	97,6
Toimintakate	-8 968 710	-9 911 435	0	-9 911 435	-9 512 635	96,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-346 013	-313 113	0	-313 113	-314 459	100,4
Laskennalliset erät	1 312 912	1 472 425	0	1 472 425	1 472 425	100,0
Netto	-8 001 811	-8 752 123	0	-8 752 123	-8 354 669	95,5

Hyvinvointi

Elinvoima
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Hyvinvoinnin toimintayksikkö koostuu hyvinvointiasioihin liittyvästä työstä ja sen yhdyspinnasta hyvinvointialueeseen sekä työllistämis- ja kotouttamistoiminnasta.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö Käyttöaste 2024 %
Toimintatuotot	522 285	414 759	0	414 759	461 394 111,2
Toimintakulut	-1 417 917	-1 401 148	0	-1 401 148	-1 288 292 91,9
Toimintakate	- 895 631	- 986 389	0	- 986 389	- 826 898 83,8

Toiminta 2024

Kaupungin organisaation uudistamisen yhteydessä hyvinvoinnin toimintayksikkö on jaettu eri osastoille.

Hyvinvointi

Hyvinvointityö on vuoden aikana siirtynyt uudelle hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen osastolle ja yksi henkilö valittiin kokopäivätoimiseksi hyvinvointikoordinaattoriksi. Vuoden aikana on perustettu hyvinvointitiimi, johon kuuluu edustajia kaupungin kaikilta osastoilta ja seurakunnista, minkä lisäksi tiimin kokouksiin kutsutaan myös Varhan edustajia. Työtä tulevan hyvinvointisuunnitelman parissa on esitelty sosiaali- ja terveysalan yhdistyksille näiden yhdistysten osallistamiseksi työhön. Ikääntyneiden avointa toimintaa on pystytty järjestämään kaksi kertaa viikossa yhdessä kolmannen sektorin, vapaaehtoisten ja seurakuntien kanssa hyvinvointialueen lopetettua toiminnan. Yhdyspintoja hyvinvointialueeseen ylläpidetään erilaisten ryhmien ja kokousten kautta.

Työllisyys

Valtion TE-toimistojen julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. Paraisten kaupunki on palkannut yhdessä Kemiönsaaren kunnan kanssa työllisyyspalvelujen projektipäällikön. Projektipäällikkö on vuonna 2024 osallistunut Turun työllisyysalueen työvoimapalvelujen järjestämisen suunnitteluun Paraisten valtuuston 30.10.2023 hyväksymän yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Paraisten kaupunki on yksi Turun työllisyysalueeseen kuuluvista 23 kunnasta. Työllisyyspalveluja hoitaa osittain keskitetysti Turun kaupungin palveluksessa oleva henkilöstö, mutta työllisyyspalveluja järjestetään myös lähipalveluina työnhakijoille ja työnantaja-asiakkaille niissä kunnissa, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa huolehtia lähipalveluista itse. Kaupunginhallituksen 7.10.2024 hyväksymän lähipalveluja koskevan delegointisopimuksen mukaan Paraisten kaupunki ja Kemiönsaaren kunta muodostavat oman toiminta-alueensa, jossa Paraisten kaupunki tuottaa lähipalveluja Paraistille ja Kemiönsaarelle. Paraisten kaupunki perusti riittävän määrän virkoja voidakseen ottaa vastaan henkilöstön, joka siirtyi kaupungille vanhoina työntekijöinä Varsinais-Suomen TE-palveluista. Henkilöstömäärä on 6,5 henkilötyövuotta 1.1.2025.

Paraisten kaupunki ja Kemiönsaaren kunta ovat hyväksyneet yhteistyösopimuksen käytännön asioista tiloihin, resursointiin, kustannusten jakoon ja laskutukseen liittyen. Sopimuksessa sovitaan myös Paraisten kaupungin Kemiönsaaren asiakkaille tuottamia palveluja koskevasta yhteistyöstä, johtamisesta ja seurannasta.

Paraisten kaupunki on valinnut työllisyyspäällikön, joka vastaa Turunmaan toiminta-alueen toiminnan johtamisesta. Työllisyyspalvelut tekee yhteistyötä Turunmaan muun työllistymistä edistävän toiminnan ja kotouttamispalvelujen kanssa kehittääkseen uusia palvelumuotoja, jotka vähentävät työttömyyttä alueella ja auttavat yrityksiä löytämään sopivaa työvoimaa.

Nuorten paja Aktiva

Nuorten paja Aktiva on vuoden aikana siirtynyt hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen osastolle. Vuoden aikana on tehty mukautuksia sopimuksiin, joiden perusteella nuoret tulevat luovaan starttipajaan. Valtionavustuksen käytöstä päättävä opetus- ja kulttuuriministeriö ilmoitti, että sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa ei voida toteuttaa valtionavustusta saavissa nuorten pajoissa. Aktiva on kehittänyt oman pajasopimuksensa, jota käytetään tarvittaessa. Muita sopimuksia ovat muun muassa työkokeilusopimukset ja harjoittelusopimukset. Ohjaavan pajan (yksilöohjaus) käyntimäärä on ollut suunnitellun mukainen. Etsivä nuorisotyö on tavoittanut ennakoidun määrän nuoria. Vuoden 2024 tunnusluvuissa yksittäisten osallistujien määrä ei ole sama kuin asiakaskäyntien määrä. Meillä on asiakastapaamisia yksittäisten osallistujien kanssa noin kerran viikossa. Starttipajaan osallistutaan noin 4 päivänä viikossa noin 3–6 kuukauden ajan. Uutta nuorisotyössä on ollut aktiivinen osallistuminen lukioiden ja Axxellin kahvivälitunneille yhteistyössä nuorisotyön kanssa. Kaupungilla oli arvonnassa kesätyöpaikan saaneita suunniteltu määrä eli 25 kesätyöntekijää. Jaetuista 20 kesätyöasetelistä 8 myönnettiin nuorille, jotka saivat töitä yrityksistä tai yhdistyksistä. Syynä siihen, etteivät kaikki saaneet työpaikkaa, oli se, että kesätyöpaikkojen tarjonta oli ylipäättään aiempia vuosia heikompaa. Henkilöstö on ollut mukana työllisyysuudistuksen valmistelussa muun muassa osallistumalla alle 30-vuotiaiden nuorten moniammatillista toimintaa eli ns. Ohjaamo-toimintaa suunnitelleeseen työryhmään.

Nuorten pajan ja etsivän nuorisotyön valtionavustukset pienenivät, koska opetus- ja kulttuuriministeriö sai jaettavakseen vähemmän resursseja. Pajatoimintaan myönnettiin 65 000 euroa ja etsivään nuorisotyöhön 25 000 euroa. Avustusten käyttöaika on 1.12.2024–30.11.2025, minkä vuoksi ne jaksotetaan. Pajan 5697 on alittunut ja etsivä nuorisotyö ylittynyt (koska valtionavustus oli 3 800 euroa ennakoitua pienempi). Yhteensä Aktiva on alittanut talousarvion 11 316 eurolla.

Pakolaistyö

Kotouttamisen parissa Paraisilla työskentelee kokopäivätoiminen pakolaiskoordinaattori ja projektityöntekijä, jonka työaika on 80 prosenttia. Joulukuussa 2024 asiakkaita, joilla oli menossa kotoutumisaika, kiintiöpakolaisia ja tilapäistä suojelua saavia ukrainalaisia oli yhteensä 106. Pakolaiskoordinaattori hoitaa 1.11.2024 lukien myös Kemiönsaaren kotouttamistyötä. Asiakkaita opastetaan arjessa, terveysasioissa ja siinä, millä tavalla suomalainen yhteiskunta toimii. Autamme opiskelu- ja harjoittelupaikkojen, asunnon ym. löytämisessä ja pyrimme aktiivisesti edistämään hyviä väestösuhteita.

Vuonna 2024 Sambiasta saapui kongolainen kiintiöpakolaisperhe, minkä lisäksi toteutettiin perheenyhdistäminen, jossa perheenjäsenet olivat Turkista saapuneita syyrialaisia.

Tilapäistä suojelua saavia (ukrainalaisia) varten haettiin lisärahoitusta työ- ja elinkeinoministeriöltä, ja rahoitusta myönnettiin 30 000 euroa.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	5,9	7,3	6,0
Määräaikaiset	9,5	1,1	9,9
Henkilötyövuodet yhteensä	15,4	8,5	15,9

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Asiakaskäyntien määrä (kotikäynnit, toimistokäynnit) / kotouttaminen			800	800
Aktivan asiakasmäärä, nuorten työpaja ja etsivä nuorisotyö yhteensä	110	104	120	136
Kaupungin kesätyöpaikat ja kesätyöseteli	37	40	45	23
€ / Asukas		59,74	66,62	55,57

Kulttuuri ja vapaa-aika

Elinvoima
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimintayksikköön kuuluvat seuraavat toiminnot: kulttuuri, museo- ja kotiseututoiminta, liikunta ja nuorisotyö. Toiminnot ovat tärkeä osa kaupungin hyvinvointityötä, joka on yksi kunnan tärkeimmistä tehtävistä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jälkeen.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	223 068	184 300	0	184 300	175 480	95,2
Toimintakulut	-2 565 050	-2 885 315	0	-2 885 315	-2 856 117	99,0
Toimintakate	-2 341 982	-2 701 015	0	-2 701 015	-2 680 637	99,2

Toiminta 2024

Kulttuuri- ja vapaa-aikayksiköstä tuli vuoden aikana osa hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen osastoa. Suunniteltu toiminta on kuitenkin ollut suunnitelmien mukaista, samaan aikaan kun strategisesti on keskitytty enemmän hyvinvointipalveluihin, kuten kulttuurin viemiseen palveluasumisyksiköihin, ikäihmisten Voimaa vanhuuteen - liikuntaryhmiin ja nuorten hyvinvointiin. Hankerahoituksen ansiosta on pystytty muun muassa palkkaamaan koulunuoriso-ohjaaja, jonka erityisenä painopistealueena on ollut oppimiskeskus Brava.

Lasten ja nuorten taiteen opetuksen ja taideharrastuksen saavutettavuutta edistävässä Skapa-hankkeessa taiteilijat ovat vierailleet yhdeksässä koulussa, yhteensä 126 tunnin ajan, ja päiväkoteihin on tehty yhteensä 59 kulttuuripakettikäyntiä, joiden toteuttajina ovat pääosin olleet Paraisilla toimivat kulttuurikoulut. Vuoden aikana on järjestetty 38 Harrastamisen Suomen mallin mukaista lasten ja nuorten kerhoa, joita järjestetään koulun tiloissa heti koulun jälkeen. Osallistuminen on ilmaista ja kerhoihin on osallistunut yhteensä 330 lasta.

Tammikuussa 2025 ensi-iltansa saavan nuorisoshown valmistelu aloitettiin syksyllä 2024. Show pohjautuu nuorten ideoihin, ja he osallistuvat tuotannon kaikkiin osa-alueisiin. Koe-esiintymisiä ei järjestetä, vaan kaikki saavat osallistua.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	11,0	8,8	8,3
Määräaikaiset	5,2	5,8	6,6
Henkilötyövuodet yhteensä	16,2	14,7	14,9

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Nuorisotilojen kävijämäärä		8 700	6 000	6 580
Liikuntapaikkojen kävijämäärä		163 000	16 5000	175 000
Kulttuuritapahtumien osallistujamäärä		13900	14 000	16 050
€ / Asukas		156,21	181,75	180,15

Kirjasto

Elinvoima
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Paraisten kaupungissa on kuusi kirjastoa: Paraisilla, Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa, Iniössä ja Utössä. Nauvon, Korppoon, Houtskar ja Iniön kirjastot ovat avoinna päivittäin klo 8–21 itsepalveluperiaatteella. Paraisten kaupunki on mukana Blanka-kirjastoyhteistyössä yhdessä Kemiönsaaren kunnan kanssa. Kirjastotoimintaa säätelee kirjastolaki (1492/2016). Yleisten kirjastojen tehtävänä on tarjota pääsy tietoon, ylläpitää monipuolista ja ajantasaista kokoelmaa sekä edistää lukemista, monipuolista lukutaitoa ja yhteiskunnallista vuoropuhelua. Kirjasto edistää yhteisöllisyyttä, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjasto	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	15 548	16 000	0	16 000	16 199	101,2
Toimintakulut	-1 422 353	-1 468 549	0	-1 468 549	-1 498 446	102,0
Toimintakate	-1 406 805	-1 452 549	0	-1 452 549	-1 482 247	102,0

Toiminta 2024

Toiminta on vuonna 2024 pääosin ollut suunnitelmien mukaista, eikä organisaatiomuutos vaikuttanut kirjaston perustoimintaan. Saaristokuljetusten kustannukset nousivat voimakkaasti vuoden 2024 aikana ja kirjaston talousarviota rasittivat myös ennakoimattomat henkilöstökulut. Näiden kustannusten vuoksi vuoden aikana rajoitettiin muita hankintoja.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	8,9	11,0	10,3
Määräaikaiset	3,1	0,6	1,9
Henkilötyövuodet yhteensä	12,0	11,6	12,2

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Fyysiset käynnit		113 934	100 000	128 757
Fyysiset käynnit / asukas				
Lainojen kokonaismäärä		180 202	160 000	188 680
Lainojen kokonaismäärä / asukas				
Käynnit blanka.fi-sivustolla		70 001	75 000	79 025
€ / Asukas		93,83	98,11	99,61

Kansalaisopisto

Elinvoima
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Kansalaisopisto on kaksikielinen opisto, joka järjestää toimintaa sekä suomeksi että ruotsiksi. Opisto pyrkii edistämään jatkuvaa oppimista ja tarjoamaan Paraisten kaupungin kaikkien kunta-alueiden asukkaille mahdollisuuden monipuoliseen kehittymiseen ja hyvinvointiin. Opiston tehtävänä on vastata sekä alueellisiin että paikallisiin tarpeisiin sekä tarjota mahdollisuuksia omatoimiseen oppimiseen ja kansalaistaitojen kehittämiseen. Opetusta järjestetään päiväsaikaan, iltaisin ja viikonloppuisin, ja sitä tarjotaan pitkinä kursseina, intensiivikursseina, etäopetuksena ja verkkokursseina. Opiston kurssit ovat avoimia kaikille taustasta tai aiemmasta koulutuksesta riippumatta. Tämä tarkoittaa sitä, että kursseille voi osallistua kuka tahansa, mikä edistää osallistavaa ja monipuolista oppimisympäristöä. Tämä luo rennomman ja osallistavamman oppimisympäristön, jossa osallistujat voivat tutkia mielenkiinnon ja intohimon kohteitaan. Lisäksi opisto tarjoaa validoituja kursseja.

Opisto järjestää vuosittain 450–550 kurssia ja noin 9 000 opetustuntia ja palkkaa 150–200 opettajaa.

Kansalaisopisto	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö Käyttöaste 2024 %
Toimintatuotot	144 942	132 000	0	132 000	145 830 110,5
Toimintakulut	- 791 274	- 761 816	0	- 761 816	- 778 211 102,2
Toimintakate	- 646 332	- 629 816	0	- 629 816	- 632 380 100,4

Toiminta 2024

Opistolla oli toimintavuoden aikana 5 059 osallistujaa. Kurssilaisten määrä on suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2023. Toimintavuonna 2024 suunniteltiin 466 kurssia, joista 384 kurssia toteutui. Osa kursseista peruttiin liian pienen osallistujamäärän takia. Vähimmäisosallistujamäärä on 5–7 riippuen siitä, missä kurssi pidetään.

Opisto on myös vuonna 2024 panostanut markkinointiin sosiaalisen median, paikallisten sanomalehtien ja tiedotuslehtien kautta. Yhteistyö paikallisten sanomalehtien kanssa on ollut menestys. Näkymällä näissä tiedotusvälineissä opisto on onnistunut tavoittamaan enemmän ihmisiä.

Syksystä 2024 alkaen Saariston Kombi on voinut tarjota mahdollisuuden saada opintopisteitä tietyistä kursseista. Opistolla oli syksyllä neljä validoitua kurssia: *Keramik för nybörjare – grundkurs*, *Tecken som stöd – nybörjarkurs*, *Saaristolaivurikurssi – opi turvallista veneilyä* ja *Välkommen med! – Ruotsin alkeet*. Nämä kurssit olivat suosittuja, ja jokaisella kurssilla oli osallistujia, jotka päättivät validoida opintonsa. Osallistujien opintopisteet rekisteröitiin Opetushallituksen Oma Opintopolku -rekisteriin. Opintopistekursseja suunnitellaan myös toimintavuodelle 2025.

Kansalaisopiston talouden toteuma on hieman ylittänyt talousarvion. Ylitys johtuu pääasiassa nousseista henkilöstökuluista ja vuokrista, jotka ylittivät alkuperäiset laskelmat. Kesäkuussa tuli voimaan myös opettajien lakisääteinen palkankorotus, mikä vaikutti talouteen vielä lisää. Ennakoimaton kustannus syntyi myös siitä, kun opiston keramiikkauuni jouduttiin kunnostamaan tulipaloriskin vuoksi. Uudelleenpriorisoinneilla opisto on kuitenkin pystynyt ratkaisemaan nämä haasteet vaarantamatta kokonaisbudjettia. Taloudelliset haasteet otetaan huomioon toimintavuoden 2025 osalta ja kurssit, joihin ei ole riittävästi osallistujia, perutaan. Lisäksi tarkastellaan mahdollisuutta vähentää ulkoisten tilojen käyttöä toiminnassa.

Saariston kansalaisopisto jatkaa työtään tarjoten asukkaille monipuolista opetusta. Opisto haluaa tarjota asukkaille mahdollisuuden kehittää itseään ja hankkia uutta tietoa yksin tai yhdessä toisten kanssa. Kansalaisopiston tehtävänä on edistää opiskelijoiden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia. Opisto kuuntelee edelleen tarkasti asukkaiden toiveita ja seuraa, mitä paikallisella tasolla ja maailmanlaajuisesti tapahtuu, voidakseen tarjota ajankohtaisimpia sisältöjä. Kansalaisopisto haluaa nostaa esiin yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	3,4	3,4	2,4
Määräaikaiset	0,8	0,2	1,1
Henkilötyövuodet yhteensä	4,2	3,6	3,5

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Kansalaisopiston osallistujat (netto)		2 263	2 400	2 211
Kansalaisopiston osallistujat (brutto)		5 081	5 100	5 059
€ / Asukas		43,11	43,21	42,50

Elinkeinoelämä ja matkailu

Elinvoima
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Elinkeinoelämän ja matkailun toimintayksikkö toimii elinkeinoelämän kehittämiseksi Paraisten kaupungissa. Palvelemme kaupungin yrityksiä tarjoamalla sekä tuleville että olemassa oleville yrityksille maksutonta yritysneuvontaa. Kehitämme strategisesti matkailuelinkeinon edellytyksiä ja markkinoimme matkailuelinkeinoa yhteistyössä yritysten ja alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Tuemme yhteistyötä ja verkostoitumista sekä paikallisesti että kuntarajojen ylitse. Olemme aktiivisesti mukana matkailuelinkeinon matkakohteiden kehittämistä ja yrittäjyyttä tukevilla hankkeilla ja autamme yrityksiä löytämään sopivia toimitiloja. Teemme yrittäjyyskasvatusyhteistyötä koulujen kanssa.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	175 691	163 500	0	163 500	191 553	117,2
Toimintakulut	-1 216 595	-1 245 630	0	-1 245 630	-1 214 284	97,5
Toimintakate	-1 040 904	-1 082 130	0	-1 082 130	-1 022 731	94,5

Toiminta 2024

Matkailuyksikkö on työskennellyt vuoden aikana muun muassa saavutettavuuteen matkailijoiden näkökulmasta liittyvien asioiden, sesongin jatkamisen, rengasteiden kehittämisen ja markkinoinnin, media- ja matkatoimistovierailujen, myynnin digitalisoinnin, myynti- ja loppuasiakasmessujen, saaristokaupungin painettujen markkinointimateriaalien tuottamisen sekä matkailuneuvonnan parissa. Ulkoinen rahoitus strategisten painopistealueiden kehittämisessä auttamiseksi ja myönnettyjen hankkeiden ohjaus ovat vaatineet ajallisia resursseja, mutta myös tuottaneet tulosta myönnettyjen rahoitusten muodossa.

Teknisk utveckling för framtidens skärgårdsturism -hankkeessa kehitetään yhteistyössä Kemiönsaaren kanssa alueen digitaalista näkyvyyttä ja saavutettavuutta muun muassa liittämällä mukaan tekoälyä. Marraskuussa käynnistynyt kolmivuotinen *Coast & Archipelago TravelTech Boost* -hanke, jonka hallinnoijana saaristokaupungin matkailuyksikkö toimii, on syksystä alkaen koonnut kahdeksan rengasteiden varrella olevaa kaupunkia ja kuntaa yhteen kehittämään ja toteuttamaan digitaalista myyntistrategiaa, kokoamaan tehokkaasti seudun, sen matkailureittien ja alueen tuotteet suurimpiin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin myyntikanaviin ja kouluttamaan yrityksiä tuotteiden ja myynnin digitaalisessa kehittämisessä.

Matkailun kannalta merkittävä osuus talousarviosta, joka menee Visit Turku Archipelago Oy:n toimintaan, merkitsee siitä, että markkinointityötä kansainvälisille kohderyhmille, joiden osuus kaupungin matkailijoista on noin 20 prosenttia, hoitaa suurelta osin uusi yhtiö.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	5,6	5,9	5,5
Määräaikaiset	1,1	0,5	1,1
Henkilötyövuodet yhteensä	6,7	6,4	6,6

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Uusien/aloittavien yritysten määrä	114	101	110	89
Saariston Rengastien ja Pienen Rengastien matkailijamäärä	Matkustajia: runsaat 45 600 Pyöriä: runsaat 15 000	Matkustajia: 47 000 Pyöräilijät: 8 900 Autoja: 18 257	51 000	Matkustajia 62 800 *) Pyöräilijät: 9 888 Autoja: 19 426
Kansallisessa Datahub-jakelutietokannassa olevien matkailutuotteiden määrä		222	260	272
€ / Asukas		69,43	73,10	68,73

*) Sisältää ensimmäistä kertaa myös muun kuin ELY-keskuksen tukeman vesiliikenteen.

Yhteydet ja joukkoliikenne

Elinvoima
Kaupunginhallitus

Toiminta-alue

Yhteyksien ja joukkoliikenteen toimintayksikön tehtävänä on kehittää sekä maaliikenteen yhteyksiä (linja-autot, kutsutaksit) että vesiliikenteen yhteyksiä (maantielautat, yhteysalusliikenne). Paraisten kaltaisessa saaristokunnassa hyvillä yhteyksillä on erittäin suuri merkitys.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	- 700 782	- 665 682	0	- 665 682	- 712 606	107,0
Toimintakate	- 700 782	- 665 682	0	- 665 682	- 712 606	107,0

Toiminta 2024

Paraisten kaupungin joukkoliikenne hoidetaan pääosin yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, joka vastaa ja hankkii seudullisen rajat ylittävän linja-autoliikenteen Turun ja Paraisten välillä sekä yhteydet edelleen saaristoon. Kaupungilla on merkittävä määrä sisäistä liikennettä, kuten koululaislinja-autolinjat, koulukuljetukset, palvelulinja ja kutsutaksi.

Kaupungin sisäisestä joukko- ja kutsutaksiliikenteestä tehtiin selvitys vuosina 2022–2024. Valtuusto hyväksyi työryhmän raportin *Selvitys sisäisestä joukko- ja kutsutaksiliikenteestä* 29.4.2024 §:ssä 35. Kehittämistyötä on jatkettu annettujen suuntaviivojen mukaisesti. Ajantasaista tietoa palvelujen saatavuudesta on saatavilla kaupungin tiedotuskanavista. Kehittämistyötä on tehty yhteistyössä saaristolautakunnan kanssa painottaen osallisuutta ja käyttäjien näkemyksiä.

Pyöreän pöydän keskusteluja yhteissuunnittelusta on käyty vuoden aikana ELY-keskuksen, Finferriesin ja LS-Liikennelinjojen kanssa. Kesällä 2024 Finferries pilotoi valtakunnallista sähköistä varausjärjestelmää, joka sai käyttäjiltä hyvän vastaanoton saaristossa. Kireä kuntatalous ja valtakunnalliset säästöt vaikuttavat joukkoliikennepalveluihin. Alueellisen joukkoliikenteen valtionosuuksien väheneminen syksyllä 2024 johti linja-autovuorojen karsimiseen välillä Turku–Korppoo. Korppoon kirkonkylän ja Korpoströmin välinen linja jäi pois, koska linjan käyttö oli alueellisella mittapuulla liian vähäistä. Kaupunki käynnisti neuvottelut, jotka johtivat voimassa olevan sopimuksen ohella kompromissiratkaisuun: määräaikaiseen pilottihankkeeseen, joka alkaa 7.1.2025 ja päättyy 31.5.2025, jolloin normaali kesäaikataulu tulee voimaan. Tämä lisää kustannuksia vuodelle 2025. Parainen-Turku-linja-autoliikenteen kustannukset ovat nousseet vuonna 2024 indeksi- ja hinnankorotusten vuoksi eikä näitä ollut otettu huomioon budjetoinnissa. Alueellinen linja-autoliikenne ei ole edelleenkään täysin toipunut pandemia-ajasta, mikä on nähtävissä matkustajaluvuissa, jotka vaikuttavat myös suoriin kustannuksiin. Talouden toteuma on siten budjetoitua huonompi. LS-Liikennelinjat Oy on päättänyt, ettei se käytä optiota Parainen–Turku-linja-autoliikenteeseen. Sopimuksen voimassaolo päättyy siten 6.6.2027.

Keväällä 2025 toteutettavan sisäisen joukkoliikenteen hankinnan valmistelut on aloitettu. Hankinnasta vastaava osasto on sivistysosasto. Hankinta käsittää koululaislinja-autot, palvelulinjan ja kutsutaksin.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	0,2	0,2	0,2
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	0,2	0,2	0,2

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Parainen–Turku-linja-autoliikenteen kokonaismatkamäärä vuodessa	251 896	299 818	280 000	260 566
€ / Asukas	40,00	46,74	45,00	47,90

Lupapalvelut

Elinvoima

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Toiminta-alue

Lupapalvelujen toimintayksikköön sisältyy rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun sekä ympäristöterveydenhuollon viranomaisasiat. Lisäksi huolehditaan muista tarvittavista tehtävistä hallintosäännön ja kaupungin strategian mukaisesti. Toiminnan sähköistämiseen ja digitalisaatioon panostetaan vuonna 2024.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta neuvoo, opastaa ja palvelee kaupunkilaisia ja rakentamisen ammattilaisia rakentamisasioissa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, rakennettua ympäristöä ja vaatimusten täyttymistä rakentamisessa. Tavoitteena on suositella laadukasta, elinkaareltaan pitkäikäistä ja energiatehokasta rakentamista. Paraisten kaupungin rakennusvalvonta on asiakaslähtöinen, perinteistä rakennustekniikkaa arvostava ja nykyaikaa seuraava rakennusvalvonta, jolla on helposti lähestyttävä, teknisesti ammattitaitoinen henkilökunta. Toiminnassa keskitytään perustyöhön eli oikea-aikaiseen ja oikeanlaatuiseen neuvontaan laadukkaan rakentamisen ja ympäristön turvaamiseksi.

Rakennusvalvonnassa käsitellään rakennus-, toimenpide-, purkamis- ja maisematyölupahakemukset sekä käsitellään ilmoitukset ja purkamisilmoitukset. Lisäksi käsitellään muut rakennusvalvonnalle määrättyt tehtävät.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu vastaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen alaisesta viranomaistoiminnasta käsittäen lupa-, valvonta- ja neuvontatehtävät. Myös lausuntojen antaminen ympäristölainsäädännön mukaisissa asioissa on olennainen osa ympäristönsuojeluviranomaisen työtä.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto toteutetaan sopimuksin ympäristöterveydenhuollon, elintarvikehygienian ja eläinlääkintähuollon alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta. Tavoitteena on hyvän ympäristöterveydenhuollon, toimivan elintarvikehygienian valvonnan ja hyvän eläinlääkintähuollon tarjoaminen kuntalaisille ja yrittäjille heidän palvelutarvettaan vastaavasti.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	628 112	564 000	0	564 000	563 548	99,9
Toimintakulut	-1 600 685	-1 658 859	0	-1 658 859	-1 617 768	97,5
Toimintakate	- 972 573	-1 094 859	0	-1 094 859	-1 054 220	96,3

Toiminta 2024

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan toimintaa suoritettiin talousarvion mukaisesti. Lupamaksuja tuli ennakoitua vähemmän ja tukimaksuja palkkauksiin ennakoitua enemmän. Rakennuslupien kokonaismäärä on tippunut aikaisemmasta. Todennäköisesti lupamäärän vähentyminen johtui 2025 voimaan tulleesta rakentamislaista.

Uusille omakotitaloille myönnettiin 23 lupaa (2023: 24 kpl), vapaa-ajanasunnoille 27 lupaa (2023: 28 kpl) ja muille rakennuksille 185 lupaa (2023: 214 kpl). Katselmuksia suoritettiin 2 100 kpl.

Rakentamislain mukaiset valmistelutyöt aloitettiin. Huhtikuussa järjestettiin info-/koulutustilaisuus sidosryhmille rakentamislain uudistuksesta. Rakennusjärjestysuudistustyö aloitettiin tammikuussa osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla.

Arkiston digitalisointiprojektia jatkettiin. Houtskarın rakennusluvat on lähes skannattu, Nauvon ja Iniön lisäksi, ja Paraisten rakennuslupien skannaaminen jatkui. Korppoo on kokonaan skannaamatta.

Rakennus- ja huoneistorekisterin perusparannusprojektin avulla lisättiin rakennuksia rekisteriin 448 kpl, 16 965 m², korjattiin 1 435 rakennuksen tietoja, jotka käsittivät yhteensä 76 849 m². Pysyvä rakennustunnus on nyt 65 prosentilla rakennuksista. Kiinteistöverokertymää tuli laskennallisesti lisää 163 765 euroa.

Rekisterin korjaus- ja digitalisointiprojektia varten oli palkattuna määräaikaista työntekijöitä 6 henkilöä. Kaksi tarkastusinsinöörin virkaa vapautui vuoden aikana ja niissä oli määräaikaista työntekijöitä vuoden 2024 ajan. Lupavalmistelijan tehtävää siirrettiin hoitamaan toimistovastaavan tehtäviä hoitanut henkilö (puolikas lupavalmisteli ja poistettiin valtuustokäsittelyssä) ja vastaavasti toimistotehtäviä siirrettiin määräaikaistalle työntekijöille. Lain muutoksesta johtuen valmistelutöitä kertyi noin yhden vuosityöntekijän verran.

Ympäristönsuojelu

Toimintaa on suoritettu talousarvion mukaisesti.

Ympäristönsuojelun suunnitelmallista viranomaisvalvontaa suoritettiin valvontasuunnitelman 2020-2025 ja vuosittain vahvistettavan valvontaohjelman mukaisesti. Lisäksi suoritettiin vireille tulleiden tapausten valvontaa. Ympäristölupia myönnettiin kaksi ja maa-aineslupia yksi ja toimialaan kuuluvista asioista annettiin lausuntoja 15 kappaletta.

Ympäristömessut järjestettiin vuonna 2024 osana Paraisten päivien muuta toimintaa. Tapahtumassa esiteltiin Saaristomeri-ohjelmaa, Paraisten alueella käynnissä olevia vesiensuojeluhankkeita sekä luonnon monimuotoisuutta lisääviä toimia mökkiläisille ja omakotiasujille. Paraisilla alkoi kaksi uutta KuntaHelmi-hanketta, joista Paraisten kalkkivaikutteiset paahdeympäristöt -hankkeessa hoidetaan uhanalaisia elinympäristöjä Malmnäsin luonnonsuojelualueilla sekä yhteistyössä Nordkalkin kanssa Skarpdalissa. Valonian koordinoimassa Helmikunnat 3 -hankkeessa tehdään Paraisten alueella kunnostussuunnitelmia taajamapuroille. Seudullista yhteistyötä toteutettiin muun muassa Kaarinan, Kemiönsaaren ja Naantalin kuntien kanssa yhteisesti toteutetun luontokohteita kartoittavan kyselyn kautta. Tarkoituksena on selvittää mahdollista yli kuntarajojen tehtävää yhteistyötä luontoympäristöissä.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintä

Ympäristöterveydenhuollon kustannukset noudattivat talousarviota. Eläinlääkintähuollon kustannukset ylittivät talousarvion noin 8 prosentilla.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	12,9	14,1	12,2
Määräaikaiset	6,6	5,4	7,5
Henkilötyövuodet yhteensä	19,5	19,6	19,7

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Myönnetyt rakennusluvut, ilmoitukset	1 031	1 005	1 200	840
Myönnetyt kerrosneliöt	23 611	23 949	25 000	17 268
Ympäristölupa- ja maa-ainesten ottamislupahakemuksia koskevien päätösten tai lausuntojen määrä	16	14	12	18
€ / Asukas		64,87	75,90	70,85

Mittaus

Elinvoima

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Toiminta-alue

Mittauksen toimintayksikköön kuuluvat maapolitiikka, kaupungin rakentamattomien maa- ja vesialueiden hallinnointi, mittaustoiminta ja kiinteistönmuodostus sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan hallinnolliset asiat ja henkilöstöasiat.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö Käyttöaste 2024 %
Toimintatuotot	734 324	576 800	0	576 800	609 742 105,7
Toimintakulut	-1 191 876	-1 201 055	0	-1 201 055	-1 149 298 95,7
Toimintakate	- 457 553	- 624 255	0	- 624 255	- 539 556 86,4

Toiminta 2024

Maankäyttöyksikkö (entinen mittaus) on säästänyt henkilöstökuluista ja saanut enemmän tuloja vuokramaksuina. Rakennuslupiin liittyneet tulot ovat olleet paljon budjetoitua pienemmät. Säästöt henkilöstökuluista johtuvat lähinnä mahdollisuudesta vaihtaa lomarahaa vapaaksi.

Vaikeasta korkotilanteesta ja rakennusmarkkinoiden tilanteesta huolimatta luovutettujen pientalotonttien lukumäärä on vuonna 2024 ollut hyvällä tasolla. Tontteja on luovutettu 12 kappaletta, mikä on hyvä nousu edellisen vuoden kuudesta luovutetusta tontista. Suurimpana syynä positiiviseen kehitykseen ovat Norrbyn Ranta-ahteen ja Nauvon Klockarbergen II:n uudet asemakaava-alueet. Ne ovat olleet suosittuja, ja tällä hetkellä molemmilta alueilta on jäljellä kaksi tonttia. Positiivisen kehityksen ylläpitämiseksi tarvitaan rahoitusta Isoniitty II:n toteuttamiseen. Vuoden 2024 ehdottomasti myönteisin uutinen tonttien myynnin kannalta oli se, että Paraistenväylä toteutuu.

Kaupungin tontteja on markkinoitu seuraavissa paikoissa: Turun Rakenna ja sisusta -messuilla, Mökki ja meri -messuilla, rekrymessuilla ja Paraisten päivillä. Kaupungin tontteja markkinoidaan paitsi kaupungin omilla verkkosivuilla myös molemmilla valtakunnallisilla kiinteistönvälityssivustoilla Etuovessa ja Oikotiellä. Uutta on se, että kaupungin tontit näkyvät kaupungin karttapalvelussa, mikä vilkastuttaa kaupungin omia verkkosivuja. Muita vuoden aikana myytyjä kiinteistöjä ovat entinen Merituulen päiväkotiki ja Iniön terveystalo.

Maastomittauksessa on ylläpidetty pohjakarttaa asemakaavoja varten ja tehty mittauksia erityyppisten rakennuslupien yhteydessä. Tilattujen uusien rakennuspaikkojen merkitsemisten määrä nousi vuoden aikana; vuonna 2024 uusien rakennuspaikkojen merkitsemisiä tilattiin 125 kappaletta, kun niitä vuonna 2023 tilattiin 74 kappaletta. Kasvu voi johtua siitä, että rakentajat haluavat aloittaa rakennushankkeensa vanhan rakennuslainsäädännön mukaisilla luvilla.

Karttatilaukset kokonaisuudessaan laskivat 19 prosenttia 935 kappaleesta 753 kappaleeseen. Näistä tilauksista rakennuslupien karttapakettien määrä on pysynyt samalla tasolla, 338 kappaletta (-3 prosenttia), kun taas toimenpidelupien/ilmoitusten/purkulupien karttapakettien määrä on laskenut merkittävästi, 467 kappaleesta 304 kappaleeseen (-35 prosenttia). Muut tilaukset ovat pysyneet samalla tasolla, 111 kappaletta (-7 prosenttia). Ilmoitusten ja toimenpidelupien karttapakettien dramaattisen vähenemisen syynä lienee se, että rakentajat ovat lykänneet rakentamista vuonna 2024, koska vuodesta 2025 alkaen nämä toimenpiteet eivät enää edellytä lupaa.

Kaupunki toimii kiinteistörekisterin pitäjänä asemakaava-alueilla. Vuoden aikana on tehty 4 kpl tonttijakoja ja 11 kpl kiinteistötoimituksia, mikä on kelvollinen taso. Kaupungin toimituksia on ryhdytty digitalisoimaan omana työnä sellaiseen muotoon, että niitä voidaan käyttää sähköisessä arkistossa. Nyt noin 70 prosenttia toimituksista on skannattu, ja työn odotetaan valmistuvan vuoden 2025 aikana. Mittauksen paikkatietotiimi on työskennellyt materiaalin lisäämiseksi ulkoiseen karttapalveluun, Paraisten karttapalveluun. Uutta ovat muun muassa myytävänä

olevat kaupungin tontit ja joukkoliikenne. Oman osoiterekisterin arviointihanke on jatkunut myös vuonna 2024 ja osoitejärjestelmän voidaan todeta olevan erittäin korkealaatuinen.

Hyvät myyntihinnat ja hyvät olosuhteet sopimusten tekemiseen ovat edistäneet metsätalouden tulojen kehitystä. Kaupunki on harventanut nuorta metsää Mustfinnin uimarannan vierestä ja yhden palstan Lemlahdesta. Houtskarinkorppien sijaitsevalta palstalta poistettiin ylispuuta yhdessä naapurin kanssa, kun havaittiin, että puihin oli iskenyt tuhohyönteisiä. Maanvuokratulot olivat 20 prosenttia suuremmat, osittain uusien sopimusten seurauksena ja sen seurauksena, että uusimatta jätetystä maanvuokrasopimuksesta oli laskettu menetettävän tuloja.

Syksyllä tehtiin maa-alueisiin tehtäviä investointeja koskeva talousarviomuutos, jotta kaupunki voisi ostaa noin 5 hehtaarin suuruisen alueen Nauvon Storskogshagenista sekä rakennetun asuinkiinteistön, joka oli tärkeä palapelin osan toteutettaessa uutta pelastusaseman tonttia, jota nyt asemakaavoitetaan. Muita toteutuneita maa-alueiden ostoja olivat Nauvossa sijaitsevan tontin ostaminen takaisin, Korppoossa sijaitsevat kaksi tontinosaa, Nauvossa sijaitsevat yleiset alueet ja kaupungin kiinteistöön liitetyt vesijättömaat Paraisten Portin vierestä. Kaupunki käy jatkuvasti keskusteluja seurakunnan ja muiden isojen maanomistajien, kuten Nordkalkin, kanssa erisuuruista maakaupoista. 16 000 euron investointi uuteen takymetriin siirrettiin käyttötalouteen.

Henkilöstötilanne on sellainen, että yksi kartoittaja siirtyi eläkkeelle loppuvuodesta 2024. Uusi kartoittaja päätettiin olla palkkaamatta, ja sen sijaan budjetoitiin varat harjoittelijan palkkaamiseen kiireisimmiksi ajoiksi touko-, kesä- ja elokuuksi. Tarvetta uuden kartoittajan palkkaamiseen arvioidaan vuonna 2025. Myös yksi sihteeri siirtyi eläkkeelle vuodenvaihteessa. Hänen työtehtävänsä jaetaan talousyksikön sisällä ja siirretään verkkokauppaan ja tietyiltä osin yksikössä sisäisesti. Yksi työntekijä on lisäksi saanut enemmän työtehtäviä hallinnon puolelta ja työskennellyt hallintosäännön parissa.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	13,0	14,1	13,0
Määräaikaiset	0,4	0,0	1,1
Henkilötyövuodet yhteensä	13,4	14,1	14,1

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Myydyt pientalotontit	13	5	10	12
Rakennuspaikkojen paalutukset ja sijaintikatselmukset	98+270	74+288	125+225	67+345
Tonttijaot	9	8	5	4
€ / Asukas		30,52	42,16	36,26

Kaavoitus

Elinvoima

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Toiminta-alue

Kaavoituksen toimintayksikkö vastaa kaavoitusasioista, alueellisesta edunvalvonnasta maankäyttöön liittyvissä asioissa sekä neuvonnasta, ohjauksesta ja asiakaspalvelusta kaava-, elinympäristö-, kaupunkikuva- ja rakennussuojeluasioissa. Yksikkö pyrkii muovaamaan ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävästä ympäristöstä tavoitteenaan tehdä kuntalaisten, yritysten ja muiden arjesta mahdollisimman hyvää ja joustavaa. Yksikkö tarjoaa informaatiota, dataa, ideoita ja neuvontaa sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille. Toimintaan sisältyy edunvalvontatehtäviä erityisesti liikenteeseen liittyvissä asioissa.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	64 627	60 000	0	60 000	62 367	103,9
Toimintakulut	- 570 776	- 734 740	0	- 734 740	- 623 726	84,9
Toimintakate	- 506 149	- 674 740	0	- 674 740	- 561 359	83,2

Toiminta 2024

Toiminta on pääosin noudattanut kaavoitusohjelmaa ja muita toiminnalle asetettuja tavoitteita, vaikka tulos ei hyväksytyjen kaavojen lukumäärän suhteen aivan yltänyt suunnitellulle tasolle. Isoniitty II:n uusi asemakaava uusine pientalo- ja rivitalotontteineen on hyväksytty ja Vapparintie 4:n uuden liikekorttelin asemakaavamuutos on käynnistynyt hyvin ja kaavaluonnos on ollut nähtävillä syksyn aikana. Nauvon keskustaan rakennus- ja ympäristölautakunta on ehdottanut Nagu Distilleryn asemakaavamuutoksen hyväksymistä, ja hanke odottaa päätöstä maankäytösopimuksesta. Varhan kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä, kun kaupunki on hyvässä yhteistyössä Varhan kanssa tarkastellut vaihtoehtoisia ratkaisuja uuden pelastusaseman sijoituspaikaksi ja aloittanut myös asemakaavamuutoksen laatimisen. Myös yhteistyö ikäihmisten asumistarpeiden ratkaisemiseksi on ollut aktiivista vuoden aikana.

Norrbyn Pargas Havis -kaupunkikehityshanke ei edennyt suunnitellusti. Vuoden aikana tehtiin kuitenkin tarvittavat inventoinnit (arkeologinen selvitys ja puron luontoinventointi), mutta loppuvuodesta kaupunki ja hankkeen taustalla ollut yritys saattoivat yhdessä todeta, ettei suunnittelun jatkamiselle ole edellytyksiä hankkeelle alun perin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Suunnittelutyötä, selvityksiä ja liikennesuunnitelmia voidaan kuitenkin hyödyntää alueen jatkosuunnittelussa. Se, että suunnittelu ei edennyt suunnitellusti, on merkittävä osasy siihen, että yksikkö ei käyttänyt ostopalveluihin varattua määrärahaa suunnittelussa laajuudessa.

Ranta-asemakaavojen lukumäärä on ollut hieman tavanomaista suurempi, mikä on vaatinut enemmän ohjaustyötä, mutta lisännyt myös hieman tuloja arvioituun tasoon nähden. Valmistuneista ranta-asemakaavoista voidaan mainita Heisalan Björkuddenin ranta-asemakaava, joka mahdollistaa matkailutoiminnan kehittämisen.

Kasvukauden aikana tehtiin useita luontoinventointeja ostopalveluna (muun muassa Valoniemi, Lehtiniemen ranta, Kestiekivarinkuja, Norrbyharju, Korppoon keskusta ja Verkan).

Yksikön toimintaa leimasi kevään ajan aktiivinen osallistuminen useisiin vaativiin tie- ja infrasuunnitteluhankkeisiin, kuten mt 180 Saaristotien ja Vapparintien uuden liikenneympyrän ja katujen suunnittelu, alueelliset isot siltahankkeet sekä Paraistenväylä. Aktiivinen osallistuminen Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen päivittämiseen tuotti tulosta, kun sopimukseen kirjattiin kaupungin kannalta tärkeät hankkeet Paraistenväylä ja jalankulku- ja pyöräilyväylä välille Prostvik–Nauvo. Eduskunta hyväksyi Paraistenväylän rahoituksen joulukuussa.

1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislainsäädännön muutosten valmistelu on vaatinut panostusta sekä kaupungin rakennusjärjestyksen päivittämisen että kaavoitus- ja liikenneyksikön lupavalmistelun osalta. Digitalisointi voi edetä, kun ohjelmistotoimittajat ovat sovittaneet hakemuslomakkeensa uuteen rakentamislainsäädäntöön.

Yksikkö on vuoden aikana tuonut lisää näkyvyyttä mahdollisuudelle muuttaa käyttötarkoitus vapaa-ajanasunnosta vakituiseksi asunnoksi (kaavoituspäällikkö oli kutsuttuna luennoitsijana FCG:n koulutuksessa ja lupavalmistelijan haastattelu julkaistiin Nyttissä).

Ympäristöministeriön rahoittamassa *Hulevesien hallinnan hyvät käytännön ratkaisut* -hankkeessa on keskitytty kaupungin eri yksiköiden väliseen yhteistyöhön toimivien työprosessien löytämiseksi hulevesien hallintaan. Työ kattaa kaiken suunnittelusta toteutukseen ja kunnossapitoon. Pilottihankkeena on toiminut uusi Isoniitty II -asuinalue. Hankkeen tavoitteena on edistää kestävien ratkaisujen hyödyntämistä hulevesien hallinnassa ja levittää tietoa siitä, miten itse kukin voi osallistua työhön puhtaamman Saaristomeren puolesta. Kaksikielinen rakentajan opas on työn alla. Hanke kestää kesään 2025 saakka.

Uusi kaavoittaja JT aloitti kaupungin palveluksessa keväällä ja oli kantava voima muun muassa Paraisten torin kesäjäristelyjen suunnittelussa.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	5,4	6,0	5,8
Määräaikaiset	0,4	0,5	0,5
Henkilötyövuodet yhteensä	5,8	6,5	6,3

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Asemakaavat	2	2 (+ 3 ranta- asemakaavoja)	4	1 + (5 ranta- asemakaavoja)
Osayleiskaavat, muutokset, täydennykset	1	0	0	0
Luvat, lausunnot ja ratkaisut	77	54	55	48
€ / Asukas		33,76	45,57	37,73

Kasvatus ja koulutus

Kasvatus ja koulutus	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio muutokset 2024	Muutettu talousarvio 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Myyntituotot	667 646	669 878	0	669 878	878 392	131,1
Maksutuotot	716 657	743 800	0	743 800	641 768	86,3
Tuet ja avustukset	86 766	58 550	0	58 550	143 238	244,6
Muut toimintatuotot	108 886	97 190	0	97 190	126 396	130,1
Toimintatuotot	1 579 955	1 569 418	0	1 569 418	1 789 793	114,0
Henkilöstökulut	-21 752 666	-21 709 934	-411 214	-22 121 148	-21 709 981	98,1
Palvelujen ostot	-7 409 142	-7 890 571	0	-7 890 571	-7 792 558	98,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-834 649	-800 115	0	-800 115	-738 981	92,4
Avustukset	-428 897	-476 720	0	-476 720	-413 102	86,7
Muut toimintakulut	-7 253 699	-8 207 905	0	-8 207 905	-8 256 305	100,6
Toimintakulut	-37 679 052	-39 085 245	-411 214	-39 496 459	-38 910 927	98,5
Toimintakate	-36 099 098	-37 515 827	-411 214	-37 927 041	-37 121 133	97,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 719 397	-1 372 000	0	-1 372 000	-1 489 781	108,6
Laskennalliset erät	3 865 841	4 399 190	0	4 399 190	4 399 190	100,0
Netto	-35 952 654	-34 488 637	-411 214	-34 899 851	-34 211 724	98,0

Varhaiskasvatus

Kasvatus ja koulutus
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Toiminta-alue

Paraisten kunta-alueella varhaiskasvatustoimintaa järjestetään päiväkodeissa, perhepäiväkodeissa ja perhepäivähoitajien kodeissa, Nauvon, Korppoon, Houtskarın ja Iniön kunta-alueilla toimintaa järjestetään päiväkodeissa. Utössä toimintaa järjestetään perhepäivähoitajan kotona.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	715 558	737 590	0	737 590	818 252	110,9
Toimintakulut	-12 030 553	-12 293 151	- 411 214	-12 704 365	-12 256 205	96,5
Toimintakate	-11 314 995	-11 555 561	- 411 214	-11 966 775	-11 437 953	95,6

Toiminta 2024

Varhaiskasvatusyksikölle myönnettiin 411 214 euron lisämääräraha. Henkilöstön poissaolot sairauden vuoksi ovat edelleen olleet korkealla tasolla. Vaikka useimpiin päiväkoteihin on palkattuna varahenkilö, henkilöstömäärä ei ole riittänyt, kun poissaoloja on ollut paljon. Tämän vuoksi on jouduttu palkkaamaan sijaisia.

Varhaiskasvatuksen toiminnassa on ollut useita alle kolmivuotiaita lapsia, mikä on vaatinut enemmän henkilöstöä. Kesäkuukausina kahdessa päiväkodissa saariston kunta-alueilla on tarvittu vuorohoitoa, mikä on vaatinut enemmän henkilöstöä.

Tulot ovat olleet pienemmät asiakasmaksuihin 1.8.2024 alkaen tehdyn indeksitarkistuksen vuoksi.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	82,5	110,7	97,6
Määräaikaiset	63,2	36,6	57,5
Henkilötyövuodet yhteensä	145,7	147,3	155,1

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
0–6-vuotiaiden lasten määrä	805	779	752	768
Tehostetun ja erityisen tuen piirissä		68	60	39
Kunnallisessa päivähoidossa, %-osuus 0–6-vuotiaista	79 %	80 %	84 %	75 %
€ / Asukas	631	754,69	780,46	768,68

Ruotsinkielinen koulutus

Kasvatus ja koulutus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Toiminta-alue

Ruotsinkielisen koulutuksen toimintayksikkö tarjoaa laadukasta ruotsinkielistä perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Perusopetuksessa toimii yhdeksän yksikköä ja toisella asteella Pargas svenska gymnasium.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	236 714	240 786	0	240 786	301 824	125,3
Toimintakulut	-16 126 422	-16 872 074	0	-16 872 074	-16 775 726	99,4
Toimintakate	-15 889 708	-16 631 288	0	-16 631 288	-16 473 902	99,1

Toiminta 2024

Taloudelliset haasteet otettiin huomioon ennen syyslukukautta 2024 ja tuntikehystä pienennettiin niissä kouluissa, joissa se oli mahdollista. Ennakoimattomia henkilöstötarpeita on ilmennyt, mikä on vaikuttanut palkkakustannuksiin. Sijaiskustannukset olivat syyslukukaudella korkeat influenssaepidemioiden vuoksi.

Oppilaspohjan väheneminen on ollut epätasaista eri yksiköissä ja joissakin kouluissa oppilasmäärä on jopa noussut.

Malms skolassa ns. E-osan peruskorjaus on käynnistynyt ja osan toiminnasta siirto Vapparantielle on toteutettu elokuusta alkaen. 1.–2. vuosiluokat ovat toimineet väistötiloissa. Järjestelyllä on ollut taloudellisia vaikutuksia ruoka- ja oppilaskuljetuksista ja siivouksesta aiheutuneiden lisäkustannusten muodossa. Myös sisäiset vuokrat ovat kokonaisuudessaan muodostuneet korkeammiksi.

Oppimiskeskus Brava on luovutettu kaupungille koulun pihan valmistuttua kesän aikana. Bravan toimintaa on viime lukukauden ajan leimannut sopeutuminen uusiin toimitiloihin ja neljän rakennuksessa toimivan koulun toiminnan yhteensovittaminen.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	130,7	128,8	126,6
Määräaikaiset	54,7	41,4	51,8
Henkilötyövuodet yhteensä	185,5	170,2	178,4

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Perusopetus:				
Oppilaiden määrä	946	959	957	957
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat	10 %	11 %	10 %	11 %
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,39	2,4	2,4	2,4
Lukiokoulutus:				
Opiskelijoiden määrä	169	175	180	174
Vuosiviikkotunnit/opiskelija	1,9	1,9	1,8	1,75
€/oppilas, perusopetus			14 427	14 476
€/oppilas, lukio			9 812	10 504
€ / Asukas	1 024	1 059,18	1 123,28	1 107,12

Suomenkielinen koulutus

Kasvatus ja koulutus
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Toiminta-alue

Suomenkielisen koulutuksen toimintayksikkö tarjoaa laadukasta perusopetusta ja lukiokoulutusta paraislaisille lapsille ja nuorille. Toiminta kattaa Paraisten kunta-alueen kolme peruskoulua ja lukion sekä Korppoon kunta-alueella kaksi peruskoulua. Kaikki koulut ovat verkostoituneet Turun ympäristökuntien kanssa opetuksen ja oppimisen kehittämisessä. Koivuhaan koulussa on vahvaa osaamista oppimiseen tukeen liittyvissä asioissa sekä joustavien opetusjärjestelyjen toteuttamisessa. Nilsbyn koulu on turvallinen lähikoulu Pohjois-Paraisilla. Paraistenseudun koululla on toimiva ja tiivis yhteistyö Paraisten lukion kanssa. Yhteistyön mahdollistavat yhteiset opettajat ja hallinto sekä yhteiset oppimistilat Bravassa. Saariston pienet koulut ovat tärkeä osa alueiden elinvoimaisuutta.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA Muutokset 2024	Muutettu TA 2024	Käyttö 2024	Käyttöaste %
Toimintatuotot	627 683	591 042	0	591 042	669 718	113,3
Toimintakulut	-9 522 077	-9 920 020	0	-9 920 020	-9 878 996	99,6
Toimintakate	-8 894 394	-9 328 978	0	-9 328 978	-9 209 278	98,7

Toiminta 2024

Talouden toteuma poikkeaa talousarviosta henkilöstön palkkakustannusten osalta. Tämä johtuu siitä, että talousarviota laadittaessa ei vielä ole ollut tietoa siitä, kuinka monta henkilökohtaista koulunkäynninohjaajaa tullaan palkkaamaan. Nämä kustannukset kaupunki saa takautuvasti takaisin ns. kotikuntakorvauksina. Niin ikään koulujen henkilöstön sijaiskulut on vuoden 2024 talousarviota laadittaessa arvioitu alakanttiin.

Tulevien vuosien kehittämiskohteita tulee olemaan henkilöstön lukumäärän sopeuttaminen oppilasmäärään ja eri koulujen yhteisten opettajien lukumäärän kasvattaminen. Kirjalansaaren houkuttelevuuden ja oppilasmäärän lisäämiseksi tulee löytää ratkaisuja, joista yhtenä esimerkkinä laajamittainen kielikylpytoiminta.

Perusopetuksen koulujen ja lukion toiminnassa ei ole ollut suuria muutoksia. Bravassa toimintakulttuuri alkaa pikkuhiljaa vakiintua ja yhteistyö Axxellin kanssa on alkanut.

Henkilötyövuodet	2023	TA2024	2024
Vakituiset	81,3	77,8	78,3
Määräaikaiset	25,4	17,9	27,8
Henkilötyövuodet yhteensä	106,7	95,6	106,1

Tunnusluku	2022	2023	TA2024	2024
Perusopetus:				
Oppilaiden määrä	605	598	588	588
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat	13 %	14 %	13 %	14 %
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,2	2,2	2,2	2,2
Lukiokoulutus:				
Opiskelijoiden määrä	67	71	70	75
Vuosiviikkotunnit/opiskelija	2,9	2,7	2,8	2,53
€/oppilas, perusopetus			13 368	13 504
€/oppilas, lukio			11 545	12 443
€ / Asukas	592	593,24	630,08	618,91

2.4. Käyttötalousosan toteutuminen määrärahojen sitovuustasolla

Ulkoiset/Sisäiset Sitovuustaso = netto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama %
Vaalit					
1000 Vaalit	-33 720	0	-33 720	-41 531	123,2 %
Tilintarkastus					
1200 Tilintarkastus	-64 543	0	-64 543	-60 776	94,2 %
Hallinto ja tukipalvelut					
2010 Hallinto	-1 213 260	-310 000	-1 523 260	-1 590 048	104,4 %
2011 Viestintä ja markkinointi	-564 771	0	-564 771	-528 872	93,6 %
2012 IKT och digitalisointi	-118 345	0	-118 345	-100 887	85,2 %
2013 Henkilöstö	-804 807	-100 000	-904 807	-986 729	109,1 %
2014 Talous	-639 611	11 092 696	10 453 085	10 572 139	101,1 %
2015 Hankkeet	-472 661	0	-472 661	-397 563	84,1 %
2020 Teknika ja infra	-3 502 343	0	-3 502 343	-3 399 954	97,1 %
2021 Tilapalvelut	7 916 928	0	7 916 928	8 833 176	111,6 %
2022 Vesihuolto	1 156 943	0	1 156 943	1 304 515	112,8 %
Hallinto ja tukipalvelut	1 758 073	10 682 696	12 440 769	13 705 776	110,2 %
Elinvoima					
2050 Hyvinvointi	-986 389	0	-986 389	-826 898	83,8 %
2052 Elinkeino ja matkailu	-1 082 130	0	-1 082 130	-1 022 731	94,5 %
2053 Yhteydet ja joukkoliikenne	-665 682	0	-665 682	-712 606	107,0 %
2054 Kansalaisopisto	-629 816	0	-629 816	-632 380	100,4 %
2055 Kulttuuri ja vapaa-aika	-2 701 015	0	-2 701 015	-2 680 637	99,2 %
2056 Kirjasto	-1 452 549	0	-1 452 549	-1 482 247	102,0 %
2060 Lupapalvelut	-1 094 859	0	-1 094 859	-1 054 220	96,3 %
2061 Mittaus	-624 255	0	-624 255	-539 556	86,4 %
2062 Kaavoitus	-674 740	0	-674 740	-561 359	83,2 %
Elinvoima	-9 911 435	0	-9 911 435	-9 512 635	96,0 %
Kasvatus ja koulutus					
5500 Varhaiskasvatus	-11 555 561	-411 214	-11 966 775	-11 437 953	95,6 %
5501 Ruotsinkielinen koulutus	-16 631 288	0	-16 631 288	-16 473 902	99,1 %
5502 Suomenkielinen koulutus	-9 328 978	0	-9 328 978	-9 209 278	98,7 %
Kasvatus ja koulutus	-37 515 827	-411 214	-37 927 041	-37 121 133	97,9 %
Käyttötalous yhteensä	-45 767 452	10 271 482	-35 495 970	-33 030 299	93,1 %

2.5. Tuloslaskelma

Ulkoinen/Sisäinen	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama 2024
Toimintatuotot				
Myyntituotot	6 313 103	6 347 753	6 899 074	551 321
Maksutuotot	1 614 300	1 614 300	1 437 233	-177 067
Tuet ja avustukset	1 379 789	1 489 789	1 879 826	390 037
Muut toimintatuotot	18 680 266	29 823 945	30 024 512	200 567
	27 987 458	39 275 787	40 240 645	964 858
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-26 686 805	-27 169 409	-27 241 587	-72 178
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 711 823	-5 779 927	-5 382 578	397 349
Muut henkilösivukulut	-1 079 902	-1 095 436	-724 298	371 138
Palvelujen ostot	-19 366 446	-19 709 446	-19 885 703	-176 257
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 119 262	-6 163 962	-5 102 523	1 061 439
Avustukset	-1 571 895	-1 571 895	-1 433 172	138 723
Muut toimintakulut	-13 218 777	-13 281 682	-13 501 082	-219 400
	-73 754 910	-74 771 757	-73 270 944	1 500 813
Toimintakate	-45 767 452	-35 495 970	-33 030 299	2 465 671
Verotulot	41 358 274	41 358 274	41 917 502	559 228
Valtionosuudet	7 984 705	7 984 705	8 337 061	352 356
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	0	354 006	354 006
Muut rahoitustuotot	172 500	172 500	1 190 772	1 018 272
Korkokulut	-983 060	-983 060	-1 047 253	-64 193
Muut rahoituskulut	-40 000	-40 000	-54 147	-14 147
	-850 560	-850 560	443 378	1 293 938
Vuosikate	2 724 967	12 996 449	17 667 642	4 671 193
Poistot ja arvonalentumiset	-5 300 000	-5 300 000	-5 352 490	-52 490
Tilikauden tulos	-2 575 033	7 696 449	12 315 152	4 618 703
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	39 179	39 179	39 180	1
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	-2 400 000	-2 400 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 535 854	7 735 628	9 954 332	2 218 704

2.6. Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
---	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------

1810 Osakkeiden ja osuuksien osto

Menot	-1 260 002	100%	-621 709	-600 000	-38 293	-638 293	-638 293
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-1 260 002	100%	-621 709	-600 000	-38 293	-638 293	-638 293

Paraisten urheilu- ja nuorisotalo Oy:n osakepääoman korotus ja Asunto Oy Tennbynhaan osakepääoman korotus remontin vuoksi.

1820 Osakkeiden ja osuuksien myynti

Menot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Tulot	73 988	100%	0	0	73 988	73 988	73 988
Netto	73 988	100%	0	0	73 988	73 988	73 988

Paraisten Kaukolämpö Oy:n ja Arkea Oy:n osakkeiden myynti.

3331 Torikortteli

Menot	-50 000	58%	0	-50 000	27 000	-23 000	-28 876
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	58%	0	-50 000	27 000	-23 000	-28 876

Paraisten keskustan torikorttelin ensimmäinen ehostus toteutettu.

4019 Korppoon koulukeskus, maalämpö

Menot	-410 000	1%	-4 812	-410 000	0	-410 000	0
Tulot	90 000	0%	0	90 000	0	90 000	0
Netto	-320 000	2%	-4 812	-320 000	0	-320 000	0

Maalämpöä ei toteuteta. Kohde sijaitsee luokan I pohjavesialueella. Aikaisempi kustannus siirretään käyttötalouteen.

4020 Sähkölatausasemat, kiinteistö

Menot	-170 000	55%	-55 650	-40 000	0	-40 000	-38 369
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-170 000	55%	-55 650	-40 000	0	-40 000	-38 369

Terveyskeskuksen yhteyteen Vapparintielle perustettiin uusi 22 kW:n latauspiste.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
4021 Kiinteistöt, työkoneet							
Menot	-15 600	100%	0	0	-15 600	-15 600	-15 600
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-15 600	100%	0	0	-15 600	-15 600	-15 600
Ajoleikkurin osto, vanhoja koneita vaihdossa. Myyntitulot käyttötaloudessa.							
4023 Varikko RAK4							
Menot	-70 000	83%	0	-70 000	0	-70 000	-58 175
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-70 000	83%	0	-70 000	0	-70 000	-58 175
Paraisten kaupungin varikon rakennuksen 4 katto (peltikatto) uusittiin.							
4024 Varikko RAK3							
Menot	-220 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-220 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
Hanketta ei toteuteta rakennuksen huonon kunnon vuoksi.							
5317 Paraisten luovuuskeskus, Koulukatu							
Menot	-19 740 000	97%	-17 348 035	-680 000	-1 000 000	-1 680 000	-1 711 714
Tulot	0	N.A.	13 455	0	0	0	404
Netto	-19 740 000	96%	-17 334 580	-680 000	-1 000 000	-1 680 000	-1 711 310
Oppimiskeskus Brava valmistui hyväksytyjen suunnitelmien, tavoitteiden ja talousarvion mukaisesti.							
5323 Malms skola							
Menot	-8 800 000	7%	0	-1 100 000	0	-1 100 000	-598 753
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-8 800 000	7%	0	-1 100 000	0	-1 100 000	-598 753
E-osan purkaminen toteutettiin vuonna 2024 ja sen saneeraus aloitettiin syksyllä 2024 ja se valmistuu keväällä 2025. Osa koulutoiminnasta on ollut väistötiloissa Vapparintiellä.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
5339 Utön koulu, korjaus							
Menot	-88 269	91%	-66 656	-20 000	0	-20 000	-13 638
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-88 269	91%	-66 656	-20 000	0	-20 000	-13 638
Suunnittelu, akuutit korjaukset.							
5350 Aktivoiva tapaamispaikka, Korppoo							
Menot	-560 000	60%	-95 511	-160 000	0	-160 000	-242 171
Tulot	360 000	32%	0	160 000	0	160 000	114 318
Netto	-200 000	112%	-95 511	0	0	0	-127 854
Aktivoiva tapaamispaikkahanke toteutuu tavoitteiden ja hankekuvauksen mukaisesti. Aluehallintovirasto on myöntänyt kaupungille 78 700 euron avustuksen. Talousarviossa oli lähtökohtana, että valtionperintö olisi 160 000 euroa, mutta kaupunki sai noin 44 000 euroa, josta on saamatta vielä noin 8 500 euroa.							
5493 Iniön monitoimikenttä ja ulkokuntosali							
Menot	-66 308	100%	-40 308	0	0	0	-26 000
Tulot	66 308	100%	40 308	0	0	0	26 000
Netto	0	N.A.	0	0	0	0	0
Iniön Norrbyn urheilukentän yhteyteen on rakennettu monikäyttöareena, joka on korvannut vanhan jääkiekkokaukalon. Ulkokuntosali perustettiin kesällä 2024.							
7000 Mittalaite, takymetri							
Menot	-16 000	0%	0	-16 000	0	-16 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-16 000	0%	0	-16 000	0	-16 000	0
Mittalaite on vuokrattu ja kuuluu siten käyttötalouden puolelle.							
7106 Katujen perussaneeraus							
Menot	-350 000	83%	0	-350 000	0	-350 000	-289 521
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-350 000	83%	0	-350 000	0	-350 000	-289 521
Paraisten Sysilahdentien ja Nauvon Lahdentien perussaneeraus. Hanke alitti talousarvion, koska investointi jaettiin pienempiin osahankkeisiin.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12. 2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
7110 Liikenne, työkone							
Menot	-17 540	100%	0	0	-17 540	-17 540	-17 540
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-17 540	100%	0	0	-17 540	-17 540	-17 540
Rahoitusleasingillä vuokrattuna ollut traktori lunastettiin leasingsopimuksen päättyessä.							
7200 Maa- ja vesialueiden osto							
Menot	-450 000	78%	0	-200 000	-250 000	-450 000	-353 006
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-450 000	78%	0	-200 000	-250 000	-450 000	-353 006
Vuoden aikana on ostettu maa-alueita rakennuksineen Saaristotien varrelta Paraisten ja Nauvon keskustasta sekä muita pieniä maa-alueita.							
7201 Kiinteistöjen myynti							
Menot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Tulot	132 726	100%	0	60 000	72 726	132 726	132 949
Netto	132 726	100%	0	60 000	72 726	132 726	132 949
Seitsemän omakotitontin sekä entisen Merituulen päiväkodin ja entisen Iniön terveystalon myynti.							
7402 Kiertoliittymä Saaristotie- Kirkkoesplanadi							
Menot	-5 070 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-5 070 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
ELY-keskus vastaa Saaristotien, Kirkkoesplanadin ja Norrbyn rantatien risteuksen tiesuunnitelman laatimisesta. Kaupunki ei ole osallistunut suunnitteluun rahallisesti.							
7408 Hulevesi							
Menot	-660 000	26%	-161 459	-100 000	80 000	-20 000	-7 958
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-660 000	26%	-161 459	-100 000	80 000	-20 000	-7 958
Hankkeeseen on sisällytynyt hulevesijärjestelmän laajentaminen Finbyn kaupunginosassa yhdessä vesihuollon kanssa. Hankekustannukset ovat pienemmät kuin muutetussa talousarviossa hankkeen laajuuden vuoksi.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
---	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------

7424 Skräbböle, hulevesijärjestelmä

Menot	-1 430 000	48%	-395 667	-130 000	-110 000	-240 000	-291 038
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-1 430 000	48%	-395 667	-130 000	-110 000	-240 000	-291 038

Kustannukset ylittävät talousarvion maaston ja lisäräjäytysten vuoksi. Hankevaihe 4 valmistui syksyllä 2024. Hankkeeseen on sisällytetty hulevesijärjestelmän laajentaminen sekä olemassa olevien vesi- ja jätevesijohtojen saneeraus.

7426 Liikenteen ohjaus ja liikenneturvallisuus

Menot	-15 000	89%	0	-15 000	0	-15 000	-13 345
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-15 000	89%	0	-15 000	0	-15 000	-13 345

Pienet liikenneturvallisuuden parannukset koulujen, päiväkotien ja tärkeiden suojateiden yhteydessä.

7429 Klockarberget II, asuinalue

Menot	-535 000	102%	-142 536	-200 000	-136 000	-336 000	-401 237
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-535 000	102%	-142 536	-200 000	-136 000	-336 000	-401 237

Hanke valmistui hankkeelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Hankekustannusten poikkeama muutetusta talousarviosta johtuu siitä, että valtaosa kustannuksista laskutettiin vuoden 2024 puolella. Hanke käynnistyi syksyllä 2023.

7431 Isoniitty II, asuinalue

Menot	-1 585 000	5%	-37 195	-40 000	0	-40 000	-45 203
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-1 585 000	5%	-37 195	-40 000	0	-40 000	-45 203

Hankkeen vaihe 1 sisältää yleissuunnittelun ja katusuunnittelun hyväksytyn Isoniitty II -asemakaavan mukaisesti. Vaihe 2 on rakentaminen, joka alkaa vuonna 2025.

7433 Koulukatu, hulevesisaneeraus

Menot	-335 000	18%	-19 021	-20 000	-27 000	-47 000	-41 785
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-335 000	18%	-19 021	-20 000	-27 000	-47 000	-41 785

Hankkeeseen sisältyvät myös Koulukadun tulevat liikennejärjestelyt ja turvallisuus. Suunnittelualue on laajennettu kokonaisuuden huomioon ottamiseksi.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
---	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------

7461
**Katuvalaistuksen
uusiminen**

Menot	-30 000	109%	0	-30 000	0	-30 000	-32 822
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-30 000	109%	0	-30 000	0	-30 000	-32 822

Olemassa olevan katuvalaistuksen uusiminen korvaavilla led-valaisimilla, jalustoilla ja pylväillä.

**7477 Sulku,
perussaneeraus**

Menot	-585 000	8%	-35 137	-50 000	30 000	-20 000	-11 644
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-585 000	8%	-35 137	-50 000	30 000	-20 000	-11 644

Suunnittelukustannukset ovat pienemmät kuin talousarviossa. Hanke toteutetaan vuosina 2025–2026 yhdessä ELY-keskuksen kanssa.

7478 Kiertoliittymä
Vapparintie

Menot	-530 000	6%	0	-30 000	0	-30 000	-32 233
Tulot	250 000	0%	0	0	0	0	0
Netto	-280 000	12%	0	-30 000	0	-30 000	-32 233

Katujen, yleisten alueiden sekä muun infran yleissuunnittelu Vapparintien uuden liikekorttelin asemakaavaan liittyen.

7479
**Kestikievarinkuja,
kadut ja infra**

Menot	-110 000	8%	0	-10 000	0	-10 000	-8 950
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-110 000	8%	0	-10 000	0	-10 000	-8 950

Asemakaava-alueen infra- ja katusuunnittelu Kestikievarinkujalla.

7502 Frisbeegolf

Menot	-65 000	32%	-10 009	-50 000	0	-50 000	-10 739
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-65 000	32%	-10 009	-50 000	0	-50 000	-10 739

Hanke on viivästynyt ja valmistuu vuonna 2025. Hankkeeseen sisältyy yleisen wc:n rakentaminen Finbyn hiihtokeskukselle ja frisbeegolfradalle.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
7519 Torisilta, saneeraus							
Menot	-820 000	7%	-40 000	-20 000	0	-20 000	-15 499
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-820 000	7%	-40 000	-20 000	0	-20 000	-15 499
Torisillan perussaneerauksen suunnittelu.							
7520 Keskuspuisto, kehittäminen							
Menot	-450 000	27%	-70 468	-50 000	0	-50 000	-49 248
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-450 000	27%	-70 468	-50 000	0	-50 000	-49 248
Hankkeen painopiste on ollut nuorissa, joita on osallistettu hankkeen suunnitteluun. Hanke toteutettiin nuorten ehdotusten pohjalta (äänestys) ja siihen sisältyi muun muassa köysirata ja yleinen grillauspaikka.							
7604 Pajpackan kivimuuri							
Menot	-30 000	119%	0	-30 000	0	-30 000	-35 589
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-30 000	119%	0	-30 000	0	-30 000	-35 589
Kustannukset ylittävät talousarvion hankkeen laajuuden vuoksi. Tukimuurin saumat on tarkastettu ja uusittu.							
7605 Kirkkosilta							
Menot	-450 000	8%	0	-20 000	0	-20 000	-34 479
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-450 000	8%	0	-20 000	0	-20 000	-34 479
Suunnittelukustannukset ylittävät talousarvion johtuen tarpeesta tehdä maaperätutkimuksia, joita ei entuudestaan ollut.							
7606 Kirjalansalmen silta, uusiminen							
Menot	-202 800	100%	0	-202 800	0	-202 800	-202 800
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-202 800	100%	0	-202 800	0	-202 800	-202 800
Kaupungin osuus Kirjalansalmen sillan rakennuskustannuksista Väyläviraston (Väylä) ja Paraisten kaupungin hyväksymän sopimuksen mukaisesti.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
---	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------

**7620 Norrbyn
ranta-alue**

Menot	-3 180 000	2%	0	-80 000	0	-80 000	-57 248
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-3 180 000	2%	0	-80 000	0	-80 000	-57 248

Suunnitteluun on sisällytynyt katuverkosta ja muusta infrasta tehdyt selvitykset. Selvitykset toimivat tulevan asemakaavoituksen ja katusuunnittelun pohjana.

7701 Parainen, vesi-, viemäri- ja pintavesiputkistojen ja kaivojen pistesaneeraukset

Menot	-50 000	105%	0	-50 000	0	-50 000	-52 583
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	105%	0	-50 000	0	-50 000	-52 583

**7720 Korppoon
puhdistamon
laajennus**

Menot	-750 000	115%	-752 829	0	-74 000	-74 000	-107 784
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-750 000	115%	-752 829	0	-74 000	-74 000	-107 784

Urakka valmis. Takuukorjauksia joudutaan tekemään.

**7724 Saariston
puhdistamojen
uusiminen**

Menot	-150 000	108%	-107 114	-50 000	0	-50 000	-55 423
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-150 000	108%	-107 114	-50 000	0	-50 000	-55 423

**7745 Paraisten
viemäriverkosto,
saneeraus**

Menot	-450 000	104%	-373 691	-100 000	0	-100 000	-94 847
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-450 000	104%	-373 691	-100 000	0	-100 000	-94 847

Saneerauksia tehty Lukkarinkujalla, Tähtikujalla ja Salamassa.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
7747 Saariston verkostot, saneeraus							
Menot	-50 000	98%	0	-50 000	0	-50 000	-49 072
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	98%	0	-50 000	0	-50 000	-49 072
Saneerauksia tehty Nauvon Koulutiellä sekä Korppoossa Oksapellontiellä ja Pakastontiellä.							
7750 Vesitorni							
Menot	-700 000	21%	-38 395	-300 000	0	-300 000	-108 654
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-700 000	21%	-38 395	-300 000	0	-300 000	-108 654
Aloitus myöhässä, projekti jatkuu 2025.							
7751 Uusi asuinalue							
Menot	-20 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-20 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
Ei toteutunut.							
7755 Skräbbölen aluesaneeraus							
Menot	-155 000	51%	-46 972	-50 000	-105 000	-155 000	-32 730
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-155 000	51%	-46 972	-50 000	-105 000	-155 000	-32 730
Yhteisprojekti katupuolen kanssa.							
7757 Varosäiliöt, PAX ja metanoli							
Menot	-20 000	108%	0	-20 000	0	-20 000	-21 607
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-20 000	108%	0	-20 000	0	-20 000	-21 607

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
7759 Klockarberget							
II, vesi ja viemäri							
Menot	-191 000	79%	-64 396	-140 000	49 000	-91 000	-86 130
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-191 000	79%	-64 396	-140 000	49 000	-91 000	-86 130
Yhteisprojekti katupuolen kanssa.							
7760 Norrgårds,							
Bläsnäs, vesi ja viemäri							
Menot	-5 000	0%	0	-20 000	15 000	-5 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-5 000	0%	0	-20 000	15 000	-5 000	0
Siirretty käyttötalouteen.							
7763 Parainen, pumppaamojen saneeraus, 4 kpl							
Menot	-40 000	125%	0	-40 000	0	-40 000	-49 964
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-40 000	125%	0	-40 000	0	-40 000	-49 964
Bläsnäsin pumppaamon mittakaivon saneeraus. Valmis. Ennakoitua huonommassa kunnossa, mikä nosti kustannuksia.							
7764 Saaristo, pumppaamojen saneeraus, 3 kpl							
Menot	-30 000	63%	0	-30 000	0	-30 000	-18 910
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-30 000	63%	0	-30 000	0	-30 000	-18 910
Pumppaamo Kutterikujalla Nauvossa.							
7768 Koulukatu, VV-saneeraus							
Menot	-315 000	11%	-9 450	-15 000	0	-15 000	-25 615
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-315 000	11%	-9 450	-15 000	0	-15 000	-25 615
Yhteisprojekti katupuolen kanssa, suunnittelukustannuksia.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
7769 Runkolinja Finnsementti, viemäri							
Menot	-40 000	100%	0	-40 000	0	-40 000	-40 000
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-40 000	100%	0	-40 000	0	-40 000	-40 000
7770 Kiertoliittymä Vapparintie							
Menot	-170 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-170 000	0%	0	-20 000	0	-20 000	0
Yhteishanke katupuolen kanssa, suunnittelukustannuksia.							
7772 Rantatie etelä, viemäri							
Menot	-215 000	8%	0	-15 000	0	-15 000	-17 449
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-215 000	8%	0	-15 000	0	-15 000	-17 449
Yhteisprojekti katupuolen kanssa, suunnittelukustannuksia.							
7773 Norrbyn ranta-alue, vesi ja viemäri							
Menot	-620 000	0%	0	-50 000	0	-50 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-620 000	0%	0	-50 000	0	-50 000	0
Yhteisprojekti katupuolen kanssa.							
7774 Kestikievarinkuja, vesi ja viemäri							
Menot	-90 000	10%	0	-10 000	0	-10 000	-8 950
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-90 000	10%	0	-10 000	0	-10 000	-8 950
Suunnittelukustannuksia.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
7775 Kärkulla- Kirjala, VV- saneeraus							
Menot	-165 000	12%	0	-15 000	0	-15 000	-19 412
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-165 000	12%	0	-15 000	0	-15 000	-19 412
Valmis, suunnittelualueen laajennus nosti kustannuksia.							
7776 Hessund- Kirjala, VV- saneeraus							
Menot	-55 000	74%	0	-55 000	0	-55 000	-40 965
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-55 000	74%	0	-55 000	0	-55 000	-40 965
Valmis, suunnittelualueen laajennus nosti kustannuksia.							
7903 Puhdistamon automaatio							
Menot	-50 000	102%	0	-50 000	0	-50 000	-50 968
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	102%	0	-50 000	0	-50 000	-50 968
7905 Hessundinsalmen silta							
Menot	-370 000	102%	-193 432	-185 000	0	-185 000	-183 596
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-370 000	102%	-193 432	-185 000	0	-185 000	-183 596
Jätevesiverkosto sekä pumppaamo.							
7908 Vesijohtojen sukitus							
Menot	-350 000	49%	0	-150 000	0	-150 000	-172 561
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-350 000	49%	0	-150 000	0	-150 000	-172 561
Valmis, saneeraustyö suunniteltua laajempi.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talous arvion muut okset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
--	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------	-----------------------------------	-------------------------	--------------------

7909 Verkanin osmoosilaitoksen siirtäminen

Menot	-750 000	7%	-9 691	-50 000	0	-50 000	-46 503
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-750 000	7%	-9 691	-50 000	0	-50 000	-46 503

Saneeraustyö suunniteltua laajempi, projekti jatkuu 2025.

7910 Isoniitty, vesi ja viemäri

Menot	-425 000	7%	0	-25 000	0	-25 000	-30 177
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-425 000	7%	0	-25 000	0	-25 000	-30 177

Yhteishanke katupuolen kanssa, suunnittelukustannuksia.

7911

Jätevedenpuhdistamorakennus

Menot	-125 000	107%	0	-125 000	0	-125 000	-133 238
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-125 000	107%	0	-125 000	0	-125 000	-133 238

Norrbyn rantatie 10 julkisivun saneeraus.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2024 YHTEENSÄ	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2024 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2024	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2024
Menot	-54 717 519	50%	-20 740 139	-6 488 800	-1 572 433	-8 061 233	-6 770 609
Tulot	973 022	41%	53 763	310 000	146 714	456 714	347 659
Netto	-53 744 497	50%	-20 686 376	-6 178 800	-1 425 719	-7 604 519	-6 422 950

2.7. Rahoituslaskelma

	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama 2024
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 724 967	12 996 449	17 667 642	4 671 193
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-200 000	-11 292 696	-12 611 545	-1 318 849
	2 524 967	1 703 753	5 056 097	3 352 344
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-6 488 800	-8 061 233	-6 765 797	1 295 436
Rahoitusosuudet investointimenoihin	250 000	250 000	140 722	-109 278
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	260 000	11 499 410	11 503 410	4 000
	-5 978 800	3 688 177	4 878 335	1 190 158
Toiminnan ja investointien kassavirta	-3 453 833	5 391 930	9 934 432	4 542 502
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen vähennykset	0	0	0	0
	0	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500 000	6 500 000	5 000 000	-1 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 117 500	-3 117 500	-3 117 500	0
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0	0	324 861	324 861
	3 382 500	3 382 500	2 207 361	-1 175 139
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			187 266	187 266
Vaihto-omaisuuden muutos			-219	-219
Saamisten muutos			233 463	233 463
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos			-1 872 867	-1 872 867
	0	0	-1 452 357	-1 452 357
Rahoituksen rahavirta	3 382 500	3 382 500	755 005	-2 627 495
Rahavarojen muutos	-71 333	8 774 430	10 689 436	1 915 006
Rahavarat 31.12.			13 255 140	
Rahavarat 01.01.			-2 565 704	
			10 689 436	

3.1 Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

ulkoinen	Kaupunki		Konserni	
	Tilinpäätös 2024	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2024	Tilinpäätös 2023
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 629 305,32	4 355 622,55		
Maksutuotot	1 412 743,89	1 648 521,01		
Tuet ja avustukset	1 879 826,20	3 053 184,12		
Muut toimintatuotot	19 031 936,34	8 056 681,51		
	26 953 811,75	17 114 009,19	26 497 453,59	21 077 399,61
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-27 241 586,97	-27 148 556,55		
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 382 578,33	-5 601 186,95		
Muut henkilösivukulut	-724 297,93	-914 515,14		
Palvelujen ostot	-17 691 161,57	-17 951 940,02		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 937 693,89	-5 518 178,76		
Avustukset	-1 433 172,42	-1 646 661,19		
Muut toimintakulut	-2 573 619,64	-2 551 517,44		
	-59 984 110,75	-61 332 556,05	-61 593 859,64	-64 426 717,66
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			30 506,65	-3 523,37
Toimintakate	-33 030 299,00	-44 218 546,86	-35 065 899,40	-43 352 841,42
Verotulot	41 917 502,08	43 479 382,31	41 917 502,08	43 479 382,31
Valtionosuudet	8 337 061,00	10 717 475,00	8 337 061,00	10 717 475,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	354 006,46	2 652,68	369 254,83	19 986,64
Muut rahoitustuotot	1 190 771,57	1 174 895,61	236 462,61	1 102 782,19
Korkokulut	-1 047 253,03	-875 154,16	-1 149 750,64	-913 858,38
Muut rahoituskulut	-54 146,94	-48 188,45	-59 934,30	-57 869,27
	443 378,06	254 205,68	-603 967,50	151 041,18
Vuosikate	17 667 642,14	10 232 516,13	14 584 696,18	10 995 057,07
Poistot ja arvonalentumiset	-5 352 489,91	-7 470 451,58	-5 700 258,59	-8 059 269,21
Tilikauden tulos	12 315 152,23	2 762 064,55	8 884 437,59	2 935 787,86
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	39 179,56	41 152,92		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 400 000,00			
Tilikauden verot			0,00	-80 737,64
Laskennalliset verot			0,00	-180,60
Vähemmistöosuudet			22 366,68	7 867,17
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	9 954 331,79	2 803 217,47	8 906 804,27	2 862 736,79

3.2. Tase

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	121 243 642,25	120 177 993,98	123 480 461,97	123 539 905,97
Aineettomat hyödykkeet	547 555,07	430 070,90	794 178,65	676 126,29
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	246 623,58	17 969,76
Muut pitkävaikutteiset menot	547 555,07	430 070,90	547 555,07	658 156,53
Aineelliset hyödykkeet	109 900 615,22	109 516 755,57	117 355 213,30	118 526 913,11
Maa- ja vesialueet	16 357 602,49	16 177 911,68	16 619 655,91	16 325 467,47
Rakennukset	58 602 937,03	60 762 328,47	65 700 092,39	67 929 022,90
Kiinteät rakenteet ja laitteet	32 861 382,57	30 882 963,33	32 884 804,02	30 912 111,47
Koneet ja kalusto	600 787,07	764 768,81	670 860,47	1 149 756,62
Muut aineelliset hyödykkeet	8 409,40	8 409,40	8 409,40	1 289 504,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 469 496,66	920 373,88	1 471 391,11	921 050,28
Sijoitukset	10 795 471,96	10 231 167,51	5 331 070,02	4 336 866,57
Osakkuusyhteisöosuudet			1 671 794,55	29 463,08
Osakeet ja osuudet	10 795 471,96	10 231 167,51	3 658 875,67	4 237 713,81
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sijoitukset	0,00	0,00	399,80	69 689,68
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	172 739,06	106 846,30	684 693,35	786 202,06
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	174 068,74	211 122,94
Muut toimeksiantojen varat	172 739,06	106 846,30	510 624,61	575 079,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 774 527,05	7 318 335,05	18 600 588,50	9 549 411,46
Vaihto-omaisuus	5 342,46	5 123,76	9 262,64	77 522,78
Aineet ja tarvikkeet	5 257,87	5 123,76	5 257,87	74 359,76
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	3 920,18	3 163,02
Muu vaihto-omaisuus	84,59	0,00	84,59	0,00
Saamiset	4 514 044,66	4 747 507,49	4 714 757,76	5 524 530,12
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1 744 261,82	1 816 439,55	1 780 713,24	2 214 096,28
Lainasaamiset	16 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00
Muut saamiset	498 077,74	1 042 043,59	617 264,19	1 374 332,24
Siirtosaamiset	2 255 705,10	1 873 024,35	2 300 780,33	1 920 101,60
Rahoitusarvopaperit	6 702,73	6 702,73	265 382,38	261 741,67
Osakkeet ja osuudet	6 702,73	6 702,73	6 717,86	6 717,86
Muut arvopaperit	0,00	0,00	258 664,52	255 023,81
Rahat ja pankkisaamiset	13 248 437,20	2 559 001,07	13 611 185,72	3 685 616,89
	139 190 908,36	127 603 175,33	142 765 743,82	133 875 519,49

VASTATTAVAA	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
OMA PÄÄOMA	77 404 367,67	67 450 035,88	79 576 902,58	70 665 905,79
Peruspääoma	53 555 774,72	53 555 774,72	53 555 774,72	53 555 774,72
Peruspääoma säätiöissä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot	124 034,45	124 034,45	254 524,21	254 524,21
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 770 226,71	10 967 009,24	16 859 799,38	13 992 870,07
Tilikauden yli-/alijäämä	9 954 331,79	2 803 217,47	8 906 804,27	2 862 736,79
VÄHEMMISTÖOSUUS			363 832,79	388 013,42
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 953 311,90	592 491,46		
Poistoerot	553 311,90	592 491,46		
Varaukset	2 400 000,00	0,00		
PAKOLLISET VARAUKSET	248 275,22	1 563 347,61	248 275,22	1 563 347,61
Pakolliset varaukset	248 275,22	1 563 347,61	248 275,22	1 563 347,61
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 594 870,88	1 341 711,92	2 106 825,17	2 021 067,68
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	174 068,74	211 122,94
Muut toimeksiantojen pääomat	1 594 870,88	1 341 711,92	1 932 756,43	1 809 944,74
VIERAS PÄÄOMA	56 990 082,69	56 655 588,46	60 469 908,06	59 237 184,99
Pitkäaikainen	17 988 656,73	16 847 924,29	21 048 603,06	19 576 598,54
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 867 500,00	16 735 000,00	20 905 578,13	19 396 962,93
Saadut ennakot	29 684,15	21 451,71	29 684,15	21 451,71
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	44 987,60
Muut pitkäaikaiset velat	91 472,58	91 472,58	113 340,78	91 472,58
Laskennalliset verovelat			0,00	21 723,72
Lyhytaikainen	39 001 425,96	39 807 664,17	39 421 305,00	39 660 586,45
Joukkovelkakirjalainat	26 000 000,00	25 000 000,00	26 000 000,00	25 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 322 767,47	3 207 673,53	4 434 052,92	3 316 621,06
Lainat muilta luotonantajilta	16 475,56	1 056 708,29	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	96 183,68	133 324,34
Ostovelat	3 394 813,82	4 785 954,28	3 493 722,37	5 236 112,45
Muut lyhytaikaiset velat	744 643,98	1 038 300,22	781 114,57	1 113 735,98
Siirtovelat	4 522 725,13	4 719 027,85	4 616 231,46	4 860 792,62
	139 190 908,36	127 603 175,33	142 765 743,82	133 875 519,49

3.3. Rahoituslaskelma

	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	17 667 642,14	10 232 516,13	14 584 696,18	10 995 057,07
Tilikauden verot			0,00	-80 737,64
Tulorahoituksen korjaukset	-12 611 545,27	43 732,73	-9 573 476,37	45 766,09
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-6 765 797,13	-11 856 134,55	-7 609 267,74	-13 211 542,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin	140 721,60	75 816,58	140 721,60	75 816,58
Käyttöomaisuuden myyntitulot	11 503 410,23	305 120,00	11 124 427,76	306 610,01
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	9 934 431,57	-1 198 949,11	8 667 101,43	-1 869 029,95
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0,00	0,00	0,00	-66 789,88
Antolainauksen vähennykset	0,00	35 000,00	69 289,88	35 001,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000,00	5 000 000,00	5 476 874,16	6 065 170,21
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 117 500,00	-2 868 645,52	-3 235 596,88	-2 987 549,32
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	324 861,21	2 360 493,98	344 537,05	2 363 058,85
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	187 266,20	-103 804,01	187 266,20	-103 804,01
Vaihto-omaisuuden muutos	-218,70	3 266,41	-975,86	16 505,41
Lyhytaikaisten saamisten muutos	233 462,83	1 338 655,41	490 821,95	777 818,79
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 872 866,98	-4 354 619,16	-2 070 108,39	-4 079 091,13
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	755 004,56	1 410 347,11	1 262 108,11	2 020 319,92
Kassavarojen muutos	10 689 436,13	211 398,00	9 929 209,54	151 289,97
Kassavarat 31.12.	13 255 139,93	2 565 703,80	13 876 568,10	3 947 358,56
Kassavarat 01.01.	-2 565 703,80	-2 354 305,80	-3 947 358,56	-3 796 069,59
	10 689 436,13	211 398,00	9 929 209,54	151 288,97

3.4. Liitetiedot

3.4. Liitetiedot

Yleiset liitetiedot

- 3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelman liitetiedot

- 3.4.2. Toimintatuotot
3.4.3. Verotulojen erittely
3.4.4. Valtionosuuksien erittely
3.4.5. Palvelujen ostojen erittely
3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet
3.4.7. Pakollisten varausten erittely
3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot
3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet
3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset
3.4.12. Omistukset muissa yhteisöissä
3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä
3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

- 3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista
3.4.16. Selvitys poistoeron muutoksista
3.4.17. Pitkäaikaiset velat
3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille
3.4.19. Sekkilimiitti
3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely
3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- 3.4.22. Vakuudet
3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut
3.4.24. Takausvastuut
3.4.25. Korkosuojaukset

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

- 3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut
3.4.27. Henkilöstön lukumäärä
3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetty luottamushenkilömaksut
3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolakia ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita noudattaen.

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu suoriteperiaatetta, verotuotot on kirjattu tilitysten perusteella.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki Paraisten kaupungin tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja osuudet kuntayhtymissä. Luettelo kaupungin osuuksista tytäryhtiöissä, osakkuusyrityksissä ja kuntayhtymissä on liitetiedossa 3.4.12.

Tytäryhtiöt on yhdistelty ohjeistuksen mukaista helpotettua hankintamenomenetelmää noudattaen, osakkuusyhtiöosuudet on sisällytetty pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja osuudet kuntayhtymissä on sisällytetty konsernitilinpäätökseen omistussuhteiden suhteessa.

Vähemmistöosuudet on eroteltu omaksi eräkseen konsernitaseessa. Vähemmistöosuuksien laskennassa on huomioitu poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset sekä niiden muutos, nämä on jaettu ennen yhdistelyä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan.

Konsernin sisäisten erien vaikutus on eliminoitu, niihin ei ole sisältynyt merkittäviä sisäisiä katteita.

Kertyneet poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen omaan pääomaan ja laskennallisiin verovelkoihin jaettuna. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos on jaettu laskennallisen verovelan tai -saatavan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Pysyvien vastaavien omaisuuserien arvostus

Pitkävaikutteiset omaisuuserät on arvostettu suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn nettohankintamenuon tai sitä pienempään todennäköiseen arvoon. Omaisuuserän arvo perustuu sen käyttöarvoon tai milloin erä ei ole kaupungin omassa käytössä, sen todennäköiseen käypään arvoon.

Nettohankintamenuon on sisällytetty omaisuuserän suorat hankintakustannukset rahoitusosuuksilla vähennettynä. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän kulloinkin voimassaolevan poistosuunnitelman mukaan.

Aktivoiduissa omaisuuserissä noudatetaan niitä poistoaikoja jotka olivat voimassa aktivointihetkellä.

Vaihtuvien vastaavien arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenuonsa FIFO-periaatteen mukaisesti tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Saamiset ja rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen alkuperäiseen arvoonsa tai sitä pienempään todennäköiseen arvoonsa.

Korkosuojausinstrumentit

Rahoituspolitiikkansa mukaisesti kaupunki käyttää johdannaisopimuksia korkoriskiltä suojautuakseen. Kaupunki on tehnyt rahoituslaitosten kanssa koronvaihtosopimuksia, joiden tarkoitus on suojata kaupunkia koronmuutoksilta. Instrumentit on hankittu tarkoituksena pitää ne eräpäivään asti ja niiden määrä alittaa suojatun lainamäärän. Suojaukset on arvioitu tehokkaiksi ja suojausinstrumenteista aiheutuneet kulut on esitetty ajan kulumiseen perustuen korkokuluihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

75 prosenttiosuuden myynti Paraisten Kaukolämpö Oy:n osakkeista tuo 10 897 297 euron myyntivoiton ja 960 561 euron lisäosion. Kyseiset varat sijoitettiin yhden vuoden määräaikaistalletukseen 3,6 prosentin korolla. Kaupungin korkosaatava on tilinpäätöksessä 346 746 euroa.

Vuonna 2023 tehtiin lisäpoistoja noin 2,5 M€:lla Koulukadun kahdella koulurakennuksella. Siksi vuoden 2023 poistot ovat huomattavasti suuremmat kuin vuonna 2024.

3.4.2. Ulkoiset toimintatuotot

		Kaupunki		Konserni	
		2024	2023	2024	2023
Vaali	Vaali	85 495	28 474	85 495	28 474
Hallinto ja tukipalvelut	Hallinto	8 651	2 539	188 732	168 440
	Viestintä ja markkinointi	14 101	13 663	14 101	13 663
	Ikt ja digitalisointi	21 132	180 885	21 132	180 885
	Henkilöstö	229 875	72 593	229 875	72 593
	Talous	11 437 905	236 240	9 328 025	236 240
	Hnkkeet	1 004 823	1 194 449	1 130 676	1 292 010
	Tekniikka ja infra	157 238	1 241 864	157 238	1 241 832
	Tilapalvelut	5 969 633	6 218 714	6 719 023	6 999 724
	Vesihuolto	4 040 050	3 869 318	3 941 486	3 763 671
	Energiapalvelut	0	0	0	2 375 561
Elinvoima	Hyvinvointi	461 394	522 285	461 276	522 118
	Elinkeino ja matkailu	191 553	175 691	191 553	175 691
	Kansalaisopisto	145 830	144 942	145 830	144 942
	Kulttuuri ja vapaa-aika	169 112	210 841	231 892	248 401
	Kirjasto	16 199	15 548	16 199	15 548
	Lupapiste	541 419	608 734	540 605	607 944
	Mittaus	607 242	732 646	592 797	711 918
	Kaavoitus	62 367	64 627	62 367	64 627
Kasvatus ja koulutus	Varhaiskasvatus	818 252	715 558	818 252	715 558
	Ruotsinkielinenkielinen koulutus	301 824	236 714	301 824	236 714
	Suomenkielinen koulutus	669 718	627 683	1 319 077	1 260 846
Yhteensä		26 953 812	17 114 009	26 497 454	21 077 400

3.4.3. Verotulojen erittely

	2024	2023
Kunnan tulovero	29 194 002	30 541 318
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 192 849	2 627 622
Kiinteistövero	10 530 651	10 310 442
Yhteensä	41 917 502	43 479 382

3.4.4. Valtionosuuksien erittely

	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	5 895 445	8 710 970
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	295 021	871 152
Siitä: harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	82 986	-379 920
Menetettyjen verotulojen korvaus	2 358 630	2 386 425
Sammanlagt	8 337 061	10 717 475

3.4.5. Palvelujen ostojen erittely

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	1 941 138	2 016 439
Muiden palvelujen ostot	15 750 023	15 935 501
Yhteensä	17 691 161	17 951 940

3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuus, josta tehdään poistoja, on vahvistettu etukäteen laaditulla poistosuunnitelmalla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Käyttöomaisuudelle joka kuntayhdistymisen kautta siirtyi Paraisten, Nauvon, Korppoon, Houtskarin ja Iniön kunnista tehdään poistoja aikaisempien kuntien poistosuunnitelmien mukaan. Käyttöomaisuus joka otettiin käyttöön 1.1.2009 poistetaan uuden poistosuunnitelman mukaan, joka vahvistettiin uudelle kaupungille. 1.1.2015 tuli voimaan poistosuunnitelman muutos, joka lyhensi poistoaikoja. Seuraava muutos astui voimaan 1.1.2017 jolloin myös poistoaikoja lyhennettiin ja uusia ryhmittelyjä otettiin käyttöön. 1.1.2017 jälkeen otettu käyttöomaisuus poistetaan seuraavan poistosuunnitelman mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	suositus	poistoaika/vuosi
Aineettomat oikeudet	5-20	oikeuden voimassaoloaika
Liikearvo	2-5	5
Muut pitkävaikutteiset menot		
Lisenssit		lisenssin voimassaoloaika
Atk-ohjelmat	2-5	4
Muut	2-5	5
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	20
Talousrakennukset	10-20	20
Vapaa-ajan rakennukset	20-30	30
Asuinrakennukset	30-50	40
Kevytrakenteiset rakennukset ja rakenteet		10
Rakennusten peruskorjaukset		20
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20	20
Sillat, laituri ja uimalat	10-30	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30	20
Vedenjakeluverkosto	30-40	30
Viemäriverkko	30-40	30
Kaukolämpöverkko	20-30	30
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15-20	20
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10-12	10
Maakaasuverkko	20-25	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15-20	15
Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	10-20	15
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15	15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15	15
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15-20	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8-15	15
Muut kuljetusvälineet	4-7	5
Muut liikkuvat työkoneet	5-10	5
Muut raskaat koneet	10-15	10
Muut kevyet koneet	5-10	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5-15	10
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	4
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa

3.4.7. Pakollisten varausten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Kaatopaikan maisemointi 1.1.	1 563 348	1 463 348	1 563 348	1 463 348
Varausten lisäys	-1 315 072	100 000	-1 315 072	100 000
Kaatopaikan maisemointi 31.12.	248 275	1 563 348	248 275	1 563 348

3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	445 321	96 040	445 321	96 040
Muut myyntivoitot	10 902 136	13 807	8 829 099	15 297
Myyntivoitot yhteensä	11 347 456	109 848	9 274 420	111 338
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-3 325	0	-3 325	0
Rakennusten myyntitappiot	-38 452	-23 580	-38 452	-23 580
Muut myyntitappiot	-9 206	-30 000	-9 206	-30 000
Myyntitappiot yhteensä	-50 983	-53 580	-50 983	-53 580

3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2024		2023
Osinkotuotot muista yhteistöistä	1 130 034	*	148 723

* Paraisten kaukolämpö Oy maksoi lisäosingon 960 561 euro.

3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet							Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	430 071	430 071	15 912 681	265 230	60 762 328	30 882 963	764 769	920 374	8 409	109 516 756
Lisäykset tilikauden aikana	202 800	202 800	230 006	5 266	328 051	4 100 673	62 016	1 193 881	0	5 919 892
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	-140 722	0	0	0	-140 722
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-55 581	0	-77 368	0	0	0	0	-132 949
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	649 570	0	-644 758	0	4 812
Tilikauden poisto	-85 316	-85 316	0	0	-2 410 074	-2 631 102	-225 998	0	0	-5 267 174
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	547 555	547 555	16 087 106	270 496	58 602 937	32 861 383	600 787	1 469 497	8 409	109 900 615

3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet tytäryhtiöt	Osakkeet omistusyhteis- yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	6 357 562	165 829	190 387	3 517 390	10 231 168
Lisäykset	600 000	0	0	38 293	638 293
Vähennykset	-62 818	0	0	-11 170	-73 988
Siirrot erien välillä	-20 939	20 939	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 873 804	186 768	190 387	3 544 513	10 795 472

3.4.12. Konsernin tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet ja osakkuusyhteisöt

Nimi		Kunnan Kotipaikka omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus		Tilikauden voitosta/ tappiosta
				oma pääomasta	vierasta pääomasta	
Tytäryhtiöt						
Paraisten Nuoris- ja Urheilutalo Oy	Parainen	90,60 %	90,60 %	2 672 099	1 377 214	-175 105
Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	3 506 073	1 236 585	10 240
Fastighet Ab Brinkhaga Kiinteistö Oy	Parainen		100,00 %	656 892	647 938	-7 049
Bostads Ab Nagu Millennium	Parainen		66,60 %	480 849	6 736	468
Bostads Ab Korpo Verknäs	Parainen		100,00 %	9 771	7 195	17
Bostads Ab Houtskärs Strandbrink	Parainen		100,00 %	314 058	1 800	-9 645
			Yhteensä	7 639 742	3 277 468	-181 074
Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,47452 %	3,47452 %	82 122	61 692	213
Peimarin Koulutuskuntayhtymä	Kaarina	4,89435 %	4,89435 %	704 754	131 542	-26 654
			Yhteensä	786 877	193 234	-26 441
Seuraava osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä						
Ab Paris Oy	Parainen	35,10 %	35,10 %	37 897	25 521	-4 472
Paraisten Kaukolämpö Oy	Parainen	25,00 %	25,00 %	801 219	248 310	34 978
			Yhteensä	839 115	273 831	30 507

3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

	2024	2023
	Lyhytaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	78 222	90 499
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	3 912	5 540
Siirtosaamiset	1 320	0
Yhteensä	5 232	5 540
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	2 327	484
Saamiset yhteensä	85 782	96 523
Kaupungilla ei ole pitkäaikaisia saamisia.		

3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Jaksotetut hankerahoitukset	183 990	143 746	183 990	143 746
Jaksotetut korot	697 558	463 515	697 558	463 515
Kelan korvaus työterveyshuollosta	197 644	153 540	197 644	153 540
Korvaus Öljyntorjuntarahastolta	1 097 705	1 097 705	1 097 705	1 097 705
Muut saamiset	78 807	14 518	123 883	61 596
Yhteensä	2 255 705	1 873 024	2 300 780	1 920 102

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista		
	Kaupunki	
	2024	2023
Peruspääoma	53 555 775	53 555 775
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuva muutos	0	0
Peruspääoma 31.12.	53 555 775	53 555 775
Vahinkorahasto		
Rahaston pääoma 1.1.	124 034	124 034
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	124 034	124 034
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 770 226	10 967 009
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	13 770 226	10 967 009
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	9 954 332	2 803 217
OMA PÄÄOMA	77 404 367	67 450 036
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä- ja voitonkäsittelyerät		
Ylijäämä edellisiltä tilikausilta 31.12.	13 770 226	10 967 009
Tilikauden yli-/alijäämä	9 954 332	2 803 217
Kertynyt poistoero 31.12.	553 312	592 491
Investointivaraukset 31.12.	2 400 000	0
Kertyneet ylijäämät/alijäämät ja voitonkäsittelykirjaukset yhteensä	26 677 870	14 362 718

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista		
	Konserni	
	2024	2023
Peruspääoma	53 555 775	53 555 775
Edellisten tilikausien korjauserät	0	0
Peruspääoma 31.12.	53 555 775	53 555 775
Muut omat rahastot		
Rahaston pääoma 1.1.	254 524	254 524
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	254 524	254 524
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 855 607	13 992 870
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	4 193	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	16 859 799	13 992 870
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	8 906 804	2 862 737
OMA PÄÄOMA	79 576 903	70 665 906

3.4.16. Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2024	2023
Investointivaruksen perusteella kirjattu poistoero 1.1.	592 491	633 644
Poistoeron muutos tilikauden aikana	-39 180	-41 153
Poistoero 31.12.	553 312	592 491

3.4.17. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset lainat jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 000 000	6 000 000
Yhteensä	7 000 000	6 000 000

3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille

	2024 Lyhytaikaiset	2023 Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	455	125 642
Yhteensä	455	125 642
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	97 658	1 191
Siirtovelat	0	0
Yhteensä	97 658	1 191
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille		
Ostovelat	0	0
Yhteensä	0	0
Velat yhteensä	98 113	126 833
Kaupungilla ei ole pitkäaikaisia velkoja.		

3.4.19. Shekkilimiitti

	2024	2023
Luotollisen shekkitilin limiitti 31.12.	1 500 000	1 500 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	1 044 733	1 409 826

3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Liittymismaksut	72 643	72 643	72 643	72 643
Muut velat	18 830	18 830	18 830	18 830
Yhteensä	91 473	91 473	91 473	91 473

3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 977 795	3 201 449	3 051 668	3 275 909
Korkojaksotukset	150 490	100 097	152 671	106 096
Hankkeiden siirtovelat	456 900	564 067	473 793	581 086
Muut siirtovelat muille	937 541	853 415	938 099	897 702
Yhteensä	4 522 725	4 719 028	4 616 231	4 860 793

3.4.22. Vakuudet

	Konserni	
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinityksiä kiinteistöihin	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 681 980	1 759 536
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 538 673	1 538 673

3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	236 898	128 805	250 559	142 293
Myöhemmin maksettavat	987 404	331 706	1 034 377	392 391
Yhteensä	1 224 302	460 511	1 284 937	534 684
Leasingvastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	745 877	783 160	748 913	783 943
Myöhemmin maksettavat	1 245 238	1 188 784	1 248 178	1 189 456
Yhteensä	1 991 115	1 971 944	1 997 091	1 973 400
Työ- ja muut sopimusvakuudet				
Lupapalvelut	209 700	114 700		
Tekniikka ja infra	50 078	83 112		
Tilapalvelut	417 533	1 568 443		
Yhteensä	677 312	1 766 255		

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on vuokralle antamiinsa omakotitontteihin liittyvä lunastusvastuu. Ellei vuokralainen lunasta tonttia ja vuokrasopimus katkeaa tai sitä ei uusita, kaupunki lunastaa rakennusmassan lunastussummalla, joka lasketaan kaupunginvaltuuston hyväksymien sääntöjen mukaisesti. Kaupunki on 31.12.2024 mennessä tehnyt 23 vuokrasopimusta, joista voi seurata tällainen vastuu. Kaupunki on tehnyt myös asuntoyhtiöiden kanssa tonttimaata koskevia vuokrasopimuksia, joihin sisältyy vastaava lunastuslauseke rakennusten osalta.

Kaupunki on vuokrannut elinkeinonharjoittajille kiinteistöjä ja laitoksia vierasvenesatamiksi ja matkailuelinkeinotoiminnassa käytettäväksi rakennuksiksi. Sopimuksiin sisältyy tavallisesti osapuolten keskinäinen sopimus siitä, korvataanko elinkeinonharjoittajan vuokra-aikana kiinteisiin rakenteisiin tekemät investoinnit vuokra-ajan päättyessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nämä sopimukset. Kaupungilla on tällaiset vastuut Paraisten, Nauvon, Houtskarın ja Iniön vierasvenesatamien ja Sollidenin leirintäalueen osalta.

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. Sopimusten mukaan kaupunki maksaa TSV:lle lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Paraisten kaupunki on ottanut korkoturvan suojautuakseen lainan korkotason muutoksilta. Vastuu poistoista (= laina) on 4,1 miljoonaa euroa 31.12.2024.

3.4.24. Takaukset

	Kaupunki	
	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	3 251 564	1 811 564
Jäljellä oleva pääoma	2 222 662	1 945 688
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	15 692 000	15 692 000
Jäljellä oleva pääoma	7 550 340	7 704 415

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	129 629 106	124 362 776
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	139 105	98 996

3.4.25. Korkosuojaukset

Voimassa olevat johdannaissopimukset	Juoksuaika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma- tyyppi*	31.12.2024		31.12.2023	
						Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	9.4.2015	11.4.2045	-1,582 %	TV	4 100 000	317 382	4 300 000	405 777
Lainakohtaiset suojaukset						4 100 000	317 382	4 300 000	405 777
Koronvaihtosopimus, 1254449	30 v	6.4.2016	9.4.2046	-0,520 %	B	10 000 000	-676 617	10 000 000	-399 180
Koronvaihtosopimus, BFPLX	10 v	2.1.2020	1.1.2030	-2,351 %	B	5 000 000	275 702	5 000 000	365 446
Koronvaihtosopimus, BPSTN	30 v	31.3.2020	31.3.2050	-2,964 %	TV	4 250 000	999 919	4 416 667	1 133 886
Koronvaihtosopimus, 3492241	10 v	1.4.2020	1.4.2030	-1,785 %	B	5 000 000	-236 886	5 000 000	-334 482
Koronvaihtosopimus, BPSTR	30 v	31.3.2021	31.3.2051	-2,899 %	B F	5 000 000	1 970 910	5 000 000	2 141 243
Koronvaihtosopimus, 4249120	10 v	20.4.2022	20.4.2032	1,316 %	TV	3 750 000	139 479	4 250 000	223 491
Koronvaihtosopimus, brxlh	4 v	24.4.2023	25.10.2027	-0,174 %	B F	4 500 000	195 504	6 000 000	395 904
Rahoituslainausta suojaavat sopimukset yhteensä						37 500 000	2 668 011	39 666 667	3 526 308

*TV = Tasaisesti vähenevä, B = bullet, B F = bullet joka on voimassa vasta myöhemmässä ajankohdassa

Korkosuojaukset yhteensä (kaupunki) per 31.12.	37 500 000
Kaupungin vaihtuvakorkoinen lainakanta 31.12.	47 735 000
Suojausaste 31.12.	78,6 %

Kaupungin rahoitusperiaatteiden mukainen tavoite on, että kaupungin suojausaste on vähintään 30 % ja enintään 90%.

1) Vesilaitoksen 4,3 miljoonan euron koronvaihtosopimus suojaaa kaupungin korkositoumusta liittyen vastaavaan lainaan Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa.

Periaatteet

Kaupunki suojaaa olemassa olevan ja odotettavissa olevan lainakantansa. Rahoitusperiaatteiden mukaan kaupunki ei missään olosuhteissa tee spekulatiivisia rahoitusjärjestelyjä. Kaupunki haluaa korkosuojauksensa olevan tehokasta.

4,1 miljoonaa euroa korkosuojauksesta on tehty tiettyjä lainoja vastaan niin, että suojauksen pääoma vastaa lainan pääomaa ja korkosuojauksen vaihtuva korko vastaa lainan vaihtuvaa korkoa.

26 miljoonaa euroa kaupungin rahoituksesta 31.12. muodostuu kuntatodistusten myyntiin perustuvasta lyhytaikaisesta rahoituksesta, jossa korko on aina vaihtuva markkinakorko.

3.4.26.

Tilikauden henkilöstökulut

	2024	2023
Rahapalkka	27 568 818	27 397 392
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-327 231	-248 836
Tuloslaskelman palkat	27 241 587	27 148 557
Eläkekulut	5 382 578	5 601 187
Muut henkilösivukulut (Sotu, tapaturma-,työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	724 298	914 515
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	33 348 463	33 664 259
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	0
Yhteensä henkilöstökulut	33 348 463	33 664 259

3.4.27. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Osasto	2024	2023
Hallinto ja tukipalvelut	0	90
Elinvoima	0	73
Kasvatus ja koulutus	347	342
Konsernipalvelut	28	0
Elinkeinopalvelut	8	0
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	28	0
Kaupunkikehitys	89	0
Yhteensä	500	505

3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2024	2023
Paraisten keskusta ry	120	180
Paraisten kokoomus ry	3 563	3 793
Pargas svenska socialdemokraterna	940	868
Suomen sosiaalidemokraatit	296	479
Svenska folkpartiet i Finland	9 970	10 208
Vänsterförbundet i Pargas	912	815
Åbonejdens Gröna rf	2 394	2 361
Perussuomalaiset	1 156	1 319
Kristillisdemokraatit	129	
Yhteensä	19 481	20 023

3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

	2024	2023
Tilintarkastuspalkkiot	35 176	30 315
Tilintarkastajanlausunnot	0	1 875
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	9 438	9 371
Muut palkkiot	37 093	27 415
Yhteensä	81 708	68 976

4. Eritetyt tilinpäätökset

4.1. Taseyksikkö vesilaitoksen tilinpäätös

Taseyksikkö vesilaitoksen Tuloslaskelma	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Liikevaihto	3 114 771	3 063 318
Liiketoiminnan muut tuotot	1 301 156	1 191 611
Aineet ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-746 841	-717 549
Palvelujen ostot	-871 114	-776 353
Muut toimintakulut	-559 198	-708 622
Aineet ja palvelut	-2 177 152	-2 202 523
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-784 248	-797 710
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-129 086	-137 704
Muut henkilösivukulut	-20 924	-26 449
Henkilöstökulut	-934 259	-961 864
Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot	-867 348	-771 585
Poistot	-867 348	-771 585
LIIKEVOITTO	437 168	318 958
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muille maksetut korkokulut	-94 135	-90 104
Rahoitustuotot ja -kulut	-94 135	-90 104
Poistoerojen lisäys/vähennys	2 860	2 860
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	345 893	231 713

Taseyksikkö vesilaitoksen tase

2024

2023

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet	12 976 466	12 396 679
Rakennukset	169 547	165 289
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 133 908	2 210 304
Koneet ja kalusto	10 269 017	9 785 480
Keskeneräiset hankkeet	37 444	55 413
	366 550	180 193

VAIHTO-OMAISUUS

LYHYTAIKAISET SAAMISET

Myyntisaamiset	898 999	887 341
Siirtosaamiset	884 045	860 980
	14 954	26 361

VASTAAVAA

13 875 465 13 284 020

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Jäänöspääoma	9 829 675	9 483 782
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	11 082 786	11 082 786
Tilikauden yli- / alijäämä	-1 599 004	-1 830 717
	345 893	231 713

POISTOERO

42 572 45 432

VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAINEN

Pitkäaikainen laina (sisäinen täsmäytyserä)	3 126 921	3 123 694
Liittymismaksut	3 054 279	3 051 051
	72 643	72 643

LYHYTAIKAINEN

Ostovelat	876 295	631 112
Siirtovelat	725 781	500 581
	150 515	130 530

VASTATTAVAA

13 875 465 13 284 020

Taseyksikkö vesilaitoksen rahoituslaskelma

	2024	2023
Tulorahoitus		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	437 168	318 958
Poistot ja arvonalentumiset	867 348	771 585
Rahoitustuotot ja -kulut	-94 135	-90 104
	1 210 381	1 000 438
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 447 135	-2 084 232
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0
	-1 447 135	-2 084 232
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	-236 754	-1 083 794
Rahoitustoiminta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys/vähennys	3 228	1 211 267
	3 228	1 211 267
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-11 657	-120 738
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	245 184	-6 735
	233 526	-127 473
Rahoitustoiminta netto	236 754	1 083 794

4.1.1. Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Vesilaitoksen tilinpäätös on laadittu kaupungin tilinpäätösperiaatteita noudattaen (kts kaupungin liitetiedot kohta 3.4.1.)

Pysyvät vastaavat koostuvat vesilaitoksen toimintaan kuuluvasta käyttöomaisuudesta kaupungin taseessa. Vaihutuviin vastaaviin sisältyvät vesilaitoksen myyntisaamiset. Oma pääoma vesilaitoksen taseessa on lähtöajankohtana vuonna 2012 vastannut oman pääoman osuutta kaupungin taseessa. Pitkäaikaiset lainat ovat syntyneet taseen loppusumman, oman pääoman ja vuonna 2012 vesilaitoksen toimintaan kuuluneiden velkojen tasauksena. Sisäisestä lainasta ei ole veloitettu korkoa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	0	128 775	36 514	2 210 304	9 785 480	55 413	180 193	12 396 679
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	4 258	133 238	1 011 915	0	297 724	1 447 135
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	111 368	0	-111 368	0
Tilikauden poisto	0	0	0	0	-209 634	-639 745	-17 969	0	-867 348
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	128 775	40 772	2 133 908	10 269 017	37 444	366 550	12 976 466

Selvitys oman pääoman muutoksista

	2024	2023
Jäännöspääoma 1.1.	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 599 004	-1 830 717
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	345 893	231 713
OMA PÄÄOMA 31.12.	9 829 676	9 483 782

Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2024	2023
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	45 432	48 292
Poistoeron muutos	-2 860	-2 860
Poistoero 31.12.	42 572	45 432

Selvitys pitkäaikaisen vieraan pääoman muutoksista

	2024	2023
Laina (sisäinen täsmäytyserä)	3 054 279	3 051 051
Muut pitkäaikaiset velat	72 643	72 643
Yhteensä	3 126 921	3 123 694

Siirtovelkojen erittely

	2024	2023
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	150 515	130 530
Yhteensä	150 515	130 530

Korkosuojaus

Voimassa olevat johdannaisopimukset	Juoksu aika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma tyyppi	31.12.2024		31.12.2023	
						Pääoma	Markkina- arvo	Pääoma	Markkina- arvo
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	2045	-1,582 %	TV	4 100 000	317 382	4 300 000	405 777
Lainakohtaiset suojaus						4 100 000	317 382	4 300 000	405 777

TV = Tasaisesti vähenevä

1) Koronvaihtosopimus -vesilaitos 4,1 milj. euro suojaa kaupungin vastuulla Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa olevan vastaavan kokoisen vaihtuvakorkoisen lainan korkoriskiä

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. TSV on tehnyt investointeja ja ottanut vaihtuvakorkoisen lainan kustannusten kattamiseksi. Sopimusten mukaan kaupungin TSV:lle maksamiin kustannuksiin sisältyy lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Vastuu poistosta (=laina) on 4,1 miljoonaa euroa 31.12.2024.

Tilikauden henkilöstökulut		
	2024	2023
Rahapalkat	784 248	797 710
Eläkekulut	129 086	137 704
Muut henkilösivukulut (sotu, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	20 924	26 449
Yhteensä tuloslaskelma mukaan	934 259	961 864
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	0
Yhteensä henkilöstökulut	934 259	961 864

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2024	2023
Vakinainen henkilöstö	13	13

5. Allekirjoitukset ja merkinnät

5.1. Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5.2. Tilinpäätösmerkinnät

6. Luettelot ja selonteot

Luettelo kirjanpito kirjoista ja säilytystavasta

Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	Sähköinen arkisto
Tasekirja	Sähköinen arkisto
Tase-erittelyt	Sähköinen arkisto

Luettelo käytetyistä tositelajeista

	Tositelaji	Säilytystapa
Alkusaldot	1	Sähköinen arkisto
Talousarvio	2	Sähköinen arkisto
Lisämääräraha	3	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/ulkoinen, Raindance	10	Paperitosite
Muistiotosite/ulkoinen, Rondo	15	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/sisäinen, Raindance	20	Paperitosite
Muistiotosite/sisäinen, Rondo	25	Sähköinen arkisto
Muistiodien jaksotus/sisäinen, Raindance	30	Paperitosite
Muistiotosite/tilinpäätös	32	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	34	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus/muistio	39	Sähköinen arkisto
Sisäiset laskut/Rondo	40	Sähköinen arkisto
Budjetointi	96	Sähköinen arkisto
Ennuste	98	Sähköinen arkisto
Myyntilaskut	100, 110–990	Sähköinen arkisto
Pankkitosite	101	Sähköinen arkisto
Palkkatosite	100	Sähköinen arkisto
Palvelusetelit	116	Sähköinen arkisto
Kassatosite	104	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/manuaaliset kirjaukset	511	Paperitosite/Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/viitesuoritukset	521	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/hyvityslaskujen kuittaus	531	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/saatavien poistot	541	Sähköinen arkisto
Ostolaskut	800	Sähköinen arkisto
Ostomaksut	899	Sähköinen arkisto